

bukla

Brezplačna revija
o dobrih knjigah.

leto 10/št. 99

april 2014

www.bukla.si

Ker zgodbe navdihujejo ...

Intervju: Roman Rozina in Jože Snoj; 19. slovenski dnevi knjige; 2. april 2014 – Mednarodni dan knjig za otroke

buklaplus

19. dnevi
knjižice
19. slovenski dnevi knjige

Dramatik, urednik in pesnik:

Dušan Jovanović, Zdravko Duša in Milan Dekleva

Naslednja številka Bukle izide maja 2014.

Najnovejše iz zbirke

ŽEPNA KNJIGA

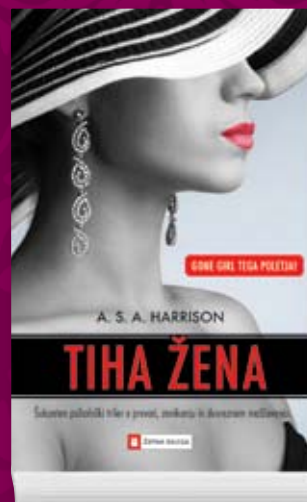
12,90 EUR

10,90 EUR

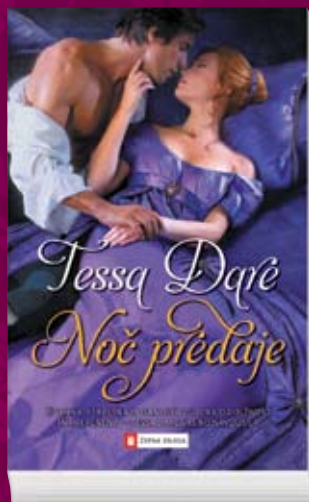
12,90 EUR

10,90 EUR

Izid: 10. april

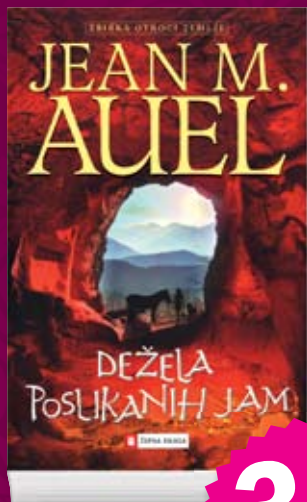
Izid: 10. april

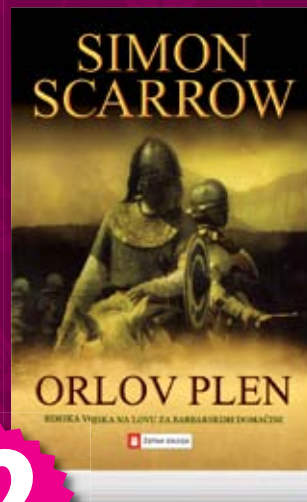
12,90 EUR

12,90 EUR

14,90 EUR

12,90 EUR

Izid: 10. april

Izid: 10. april

3 ZA 2
PRI NAKUPU TREH KNJIG IZ ZBIRKE ŽEPNA KNJIGA VAM NAJČENEJŠO PODARIMO

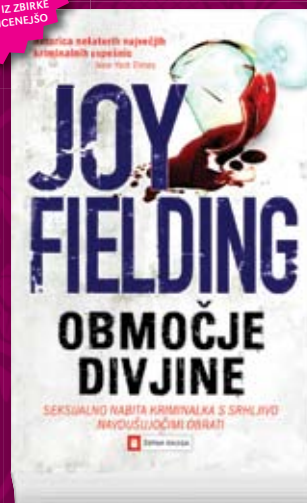
10,90 EUR

12,90 EUR

12,90 EUR

12,90 EUR

Izid: 10. april

Izid: 10. april

LJUBLJANA: Cankarjeva 6 • Citypark • Čopova ulica 7 • Kolosej • Miklošičeva 11 • Mercator center Šiška • Mercator center Šmartinska • Pasaža Maximarketa • Supernova Rudnik; **BRNIK**: Letališče; **CELJE**: Citycenter • Planet Tuš; **DOMŽALE**: Mercator center; **KAMNIK**: Qlandia; **KOPER**: Planet Tuš; **KRANJ**: TC Savski otok; **MARIBOR**: Mercator center Tabor • Planet Tuš • Qlandia; **NOVA GORICA**: Qlandia • Supernova; **NOVO MESTO**: Qlandia; **PTUJ**: Qlandia;

IZDAJATELJ

UMco, d. d., Leskoškova 12, 1000 Ljubljana
Telefon: (01) 520 18 39,
Faks: (01) 520 18 40
bukla-urednistvo@umco.si
ISSN: 1854-3359

UREDNIŠTVO in PISCI

Odgovorni urednik: Samo Rugelj
Kreativna urednica: Renate Rugelj
Jezikovni pregled: Tine Logar

Pisci: Sabina Burkeljca, Izto Ilich,
Ajda Janovsky, Maša Ogrizek,
Renate Rugelj, Samo Rugelj,
Vesna Sivec Poljanšek,
Kristina Sluga, Žiga Valetič

Gostujoči pisci: Urška P. Černe,
Nataša Detič, Sašo Dolenc, Tilka Jamnik,
Manca Košir, Tatjana Pristolič

OBLIKA in PRIPRAVA

Oblikovanje in prelom: Aleš Cimprič
Fotografija na naslovnici:
Borut Krajnc
Organizacija tiska: Nihad Jular s.p.
Natisnjeno v Evropski uniji.

OGLASNO TRŽENJE

Renate Rugelj
Telefon: (01) 520 18 31,
GSM: 041/670 666

Brez pisnega dovoljenja izdajatelja je vsaka
javna priobčitev, predelava ali uporaba
vsebine prepovedana. Vse pravice pridržane!
Pisci in kolumnisti izražajo svoja mnenja in ne
nujno mnenja uredništva.

LEGENDA KRATIC

m. v. – mehka vezava
t. v. – trda vezava
pt. v. – poltrda vezava

Brezplačna revija o dobrih knjigah.

Izdajo te publikacije je sofinancirala Javna
agencija za knjigo Republike Slovenije.

www.bukla.si

www.knjige.na.trgu.si

NOČ KNJIGE, KNJIGE V NOČI

Nekako običajno je, da se posamezne dneve v letu določa za simbol tega in onega v primeru, če je neka stvar, vrednota ali pa kaj drugega, ogroženo in je treba ravno s podeljevanjem tovrstnega statusa opozoriti na to. Zato naj po definiciji najbrž ne bi bilo uradnih dni za nekaj, kar že ima svojo neizpodbitno vlogo v družbi. Si recimo predstavljate, da bi na primer obstajal dan hollywoodskega filma? Seveda ne, ameriški film je v zadnjem stoletju postal tako globalno vsenavzoč, da ni pravega razloga, da bi nanj opozarjali še s tem. Toda, čakajte, dan hollywoodskega filma dejansko obstaja. Samo reče se mu drugače. Reče se mu podelitev oskarjev. Še več, te nagrade so bile pred desetletji dejansko ustanovljene z namenom, da bi spodbujale ameriško filmsko industrijo in njene dosežke (simbolično temu pridružijo še druge svetovne kinematografije), in že dolgo je njihovo podeljevanje, z vsem medijskim pompom, hkrati tudi obdobje, ko se tisti, ki jih film bolj zanima, več ukvarjajo s tem, kaj si je nujno ogledati v bližnji kinodvorani.

V tem smislu dojemam tudi svetovni dan knjige, ki je 23. aprila. Tega ne razumem kot dan, ko je treba v zvezi s knjigami nekaj ukreniti zaradi tega, ker so ogrožene (dejansko je knjig zmeraj več, enako tudi branja, analognega in digitalnega, za založništvo obstaja »samo« problem njihove prodaje individualnem kupcem/bralcem), temveč bolj zato, da se na ta dan knjige, z njimi pa tudi vsi, ki so na kakršen koli način povezani z njimi, pokažejo in predstavijo, kaj počnejo.

V tem smislu se je že pred leti svetovni dan knjige (ta dan je bil izbran zato, ker je povezan z več pomembnimi datumi vrhunskih literatov, od rojstva Cervantesa do smrti Shakespearja) začel razvijati v organizacijo zelo raznovrstnih knjižnih dogodkov v različnih državah. Na sosednjem Hrvaškem, denimo, so to prireditve z imenom Noč knjige z uspehom splavili pred nekaj leti, lani se je v njenem okviru že zvrstilo nekaj sto dogodkov po vsej državi. Letos se tej pobudi pridružujemo tudi pri nas in 23. aprila bo tudi v Sloveniji prvič potekala prireditev Noč knjige. Ker bo organizirana prvič, bo vse potekalo na prostovoljni ravni in morda malce na hitro, a z dobršno mero dobre volje in nekaj smisla za improvizacijo. Vseeno pa sem prepričan, da bomo na ta dan spremljali več kakovostnih dogodkov, povezanih s knjigami. Predvsem zato, ker je že nabor organizatorjev, ki so za to priložnost že uspeli stopiti skupaj (drugo leto jih bo

nedvomno več), dovolj širok in kakovosten. Letošnji organizatorji Noči knjige so torej: založba in festival Sanje, Društvo slovenskih pisateljev, Narodna in univerzitetna knjižnica, založba Morfem, iniciativa Skupaj za knjigo, Združenje slovenskih splošnih knjižnic, Mestna knjižnica Ljubljana, Društvo slovenskih književnih prevajalcev, založba Beletrina, knjigarna Libris, Šolski center Slovenske Konjice-Zreče (Noč branja), Javni sklad za kulturne dejavnosti, Društvo Bralna značka Slovenije – ZPMS, Amnesty International Slovenija, Slovenska sekcija IBBY in revija *Bukla*. Morda se nam pridruži še kdo.

Seznam knjižnih prireditev, ki bodo potekale v vašem kraju, boste lahko dobili na spletni strani <http://nocknjige.si/> ali pa prek Facebooka, treba pa je pristaviti, da se bodo napovedi dogodkov dodajale tako rekoč do zadnjega dneva, tako da velja to stran spremljati vse do 23. aprila. Prva tiskovna konferenca na to temo bo že v začetku aprila, podrobnejši potek dogodkov pa bo predstavljen na Slovenskih dnevih knjige 16. aprila, torej natanko en teden pred prvo slovensko Nočjo knjige. V uredništvu *Bukle* se tega dneva že zelo veselimo, saj slutimo prijetno in sproščeno priložnost za druženje ljudi, ki imajo radi knjige.

Ena od zadnjih televizijskih reklam našega mobilnega operaterja sporoča, da nisi to, k čemur stremiš, nisi to, za čemer se ženeš, nisi to, kar si lastiš, in nisi to, kar imaš, temveč si to, kar daješ. Sam pa sem celo prepričan, da si pač preprosto vse to.

To se lepo vidi tudi pri knjigah. Če si avtor, stremiš k svoji popolni stvaritvi in se ženeš za njo. To je integralni del tebe, tudi to si. Če si bralec, te napolnjujejo ne le knjige, ki si jih prebral, temveč tudi tiste, ki jih imaš in lahko vedno znova posegaš po njih. Ves čas so del tebe, četudi so samo ob tebi.

Seveda pa imata tako avtor kot bralec morda še največ od svojega početja takrat, ko ga delita še s kom drugim. Šele pri oplajanju lastnih spoznanj z mišljenjem in stališči koga drugega lahko pride do tistega unikatnega presežka in morda nove iskre, ki vodi naprej, k novim pustolovščinam. Noč knjige, knjige in dogodki v tisti noči bodo skušali biti iskre, ki bodo razsvetlile knjižno nebo vsakega, ki bo prišel mimo. Mi bomo zraven, vabljeni pa ste tudi vi.

Na katerem knjižnem dogodku boste torej 23. aprila zvečer?

foto: Borut Krajnc

Založba UMco vabi na Noč knjige v Kinodvor!

V sredo, 23. aprila, ob 19.30 bosta imela v knjigarni in kavarni Kinodvora velika slovenske filmske publicistike **Marcel Štefančič, jr.** in **Zdenko Vrdlovec** debato o slovenskem filmu z naslovom:

ZGODOVINA SLOVENSKEGA FILMA TAKO IN DRUGAČE

Pogovor bo povezal **Gorazd Trušnovec**, filmski kritik in urednik revije *Ekran*.

Vabljeni!

Marcel Štefančič, jr. je avtor knjige *Maškarada; strašne fantazije slovenskega filma (1948–1990)*
Zdenko Vrdlovec je avtor knjige *Zgodovina filma na Slovenskem 1896–2011*

Na prireditvi boste lahko kupili podpisani knjigi avtorjev z 20 % popustom!

**NOČ
knjige**
svetovni dan knjige
sreda
23. 4. 2014
od 18 do 01 h
nocknjige.si

Roman Rozina ustvarja manj kot desetletje, pa vendar je s svojimi deli do zdaj že nekajkrat navdušil bralske sladokusce. Tudi njegov najnovejši roman *Županski kandidat Gams*, za katerega je prejel nagrado modra ptica, sodi med takšne, ki bralcu poleg osnovne zgodbe ponujajo še mnogo več, predvsem pa ga popeljejo v bogat notranji svet romanesknih junakov.

»Pisanje romana je podobno gradnji hiše – glavna je improvizacija.«

Županski kandidat Gams

Roman Rozina

Cankarjeva založba,
2014, t. v., 232 str., 24,94 €

Bukla: Najprej iskrene čestitke za nagrado modra ptica. Zdaj je od podelitve preteklo že nekaj časa. Ste že uredili misli in občutja ob prejetju te literarne nagrade?

Rozina: Na natečaju sem sodeloval predvsem zato, ker sem ga prepoznal kot priložnost, da pe-tim urednikom, ki so sestavljali komisijo, podtaknem v branje besedilo in morda koga prepričam, da knjigo uvrsti v »svoj« program. Dobre založbe krčijo programe in vse teže je najti prostor v njihovih načrtih. Nagrada je bila tako več, kot sem si želel. Doslej sem bil zaradi nje izpostavljen predvsem kot oseba, zdaj, ko je roman izšel, pa upam, da se bo pozornost preselila k njemu.

Verjetno bo knjiga zaradi nagrade imela več bralcev kot prejšnje. Tega sem vesel, čeprav to pomeni tudi kakega razočaranega bralca več, saj so ustvarjena večja pričakovanja. Na drugi strani pa se bo najbrž kdo izmed tistih, ki mu bo prvo srečanje z mojim pisanjem prijetno, odločil za branje še kakega od mojih del.

Bukla: Tisti, ki vas poznajo, pravijo, da ste po naravi zelo skromni. Je prav ta skromnost botrovala dejstvu, da ste javnosti šele pred manj kot desetletjem prvič ponudili v branje svoja dela? Ste prej pisali samo za svojo dušo in besedila odlagali v predal, za »enkrat pozneje«?

Rozina: Z leposlovjem se dejansko ukvarjam šele zadnja leta, ničesar od prej ni v predalih. Če je verjeti Umberto Ecu, ki je nedvomno moder mož, lahko moški na pragu petdesetih let izbira med tem, da napiše roman ali pobežne v balerino. Najbrž se njegetovo šalo hotel razumeti preveč dobesedno, kot zapriseženega bralca me je privlačila želja, da bi se preizkusil tudi na drugi strani bralnega razmerja. Še vedno nisem povsem prepričan, ali je bila odločitev dobra ali slaba. Bogatejši sem za različne izkušnje, spoznal sem vrsto krasnih ljudi, je pa zaradi pisanja seznam prebranih del krajši za nekaj sto naslovov.

Bukla: Že vaša prva objavljena dela, denimo *Štiri Sneguljčice in Palček*, *Relativnosten triptih z vrtnico*, *Štirje v vrsti* in druge, izžarevajo vašo strast do opisovanja malega človeka. Zakaj vas ta kot literarni subjekt tako privlači?

Rozina: Različnost ljudi, široka paleta njihovih ravnanj, odzivanj, občutenj, to me je vedno zanimalo. Človek preglasi še tako privlačno pokrajino, zanimivo stavbo, zapleteno napravo. Mali ljudje? Na neki način vsakdo piše o sebi. Ne nujno opisujejo, vendar meje mojega pisateljskega sveta segajo le tako daleč, kot se raztezajo meje mojih spoznanj, vedenja, izkušenj in tudi domišljije. Moj svet je torej očitno poseljen z malimi ljudmi, kar mi je zelo prav.

Bukla: Tudi v svoji najnovejši knjigi *Županski kandidat Gams* so v ospredju »mali ljudje iz malega okolja«. Glavni junak Dejan, vodja Gamsove predvolilne kampanje, hitro pade v igro, čeprav se na začetku vsemu le posmehuje, stranski liki, predvsem nekateri Dejanovi prijatelji, pa so do dogajanja mnogo bolj kritični. Se vam zdi, da je danes v ljudeh preveč naivnosti in drugih podobnih lastnosti, ki jih nosi tudi Dejan, in da preveč slepo sledimo raznim Gamsom, Vranom in Golobom, kot to spretno orišete v romanu? Koliko vas sicer zanimajo politika, vse njene igre, trenutno družbeno stanje?

Rozina: Naj nas politika zanima ali ne, njene odločitve nas zadevajo in v veliki meri oblikujejo naše življenje. Politika ima torej strašansko, včasih tudi strašljivo moč. Položaj mladih, kar se mi zdi najbolj zaskrbljujoč problem, je konkretna posledica kopičenja napačnih preteklih odločitev. Velika težava je, da večina politiko spremlja navijaško. Ko je na oblasti nasprotna politična ekipa, se pozablja na realnost global-

nega časa, kot sta vpetost v mednarodni prostor in odvisnost od finančnega kapitala, ko se vladarji zamenjajo, pa vse to postane priročen izgovor, da ni ničesar moč spremeniti.

Sicer pa je politike v romanu manj, kot bi kdo pričakoval zaradi naslova, saj se vse zgodi v predvolilnem času, ki je nekakšna maškarada, karneval politikov. Vsaj mene takrat spominjajo na veliko ulično gledališče: iz svojih samozadostnih kabinetov se usujejo med ljudi, kramljajo z njimi, prepevajo na trgih, se udeležujejo očiščevalnih akcij, žonglirajo z desetimi kiji in petimi obroči hkrati ...

Bukla: Ne gre spregledati, da se za spretno stkano družbeno satiro, ki v ospredje postavlja celotni predvolilni cirkus, skriva tudi niz osebnih zgodb, od zgodbe glavnega pripovedovalca Dejana, brezposelnega mladega pisca, njegovega dekleta, učiteljice Polone, že pri tridesetih letih naveličane življenja, pa, seveda, županskega kandidata Gamsa s svojo močno osebno zgodbo, njegove osamljene žene Slavke ter še kupa drugih likov. Kako ste se lotili orisovanja in gradnje likov, koliko časa ste gradili celo zgodbo, da ste vse skupaj lahko zložili v celoto, ki jo ima zdaj pred sabo bralec?

Rozina: Knjiga je nastajala dve leti, kar je za »sobotnega pisatelja«, ki piše počasi, kar dober dosežek. Pisanje tudi te knjige me je prepričalo, da nisem človek, ki bi uspel kjer koli vzpostaviti red in disciplino. Nastajanje romana je bilo še najbolj podobno gradnji hiše, kjer se nenehno improvizira: nastopajoči se nekako udomačijo in dobijo krila, vedno manj se menijo za prvotni načrt in osnovno zgodbo. Pravzaprav mi je njihova neubogljivost všeč, razumem jo kot nekakšno potr-ditev njihove živosti.

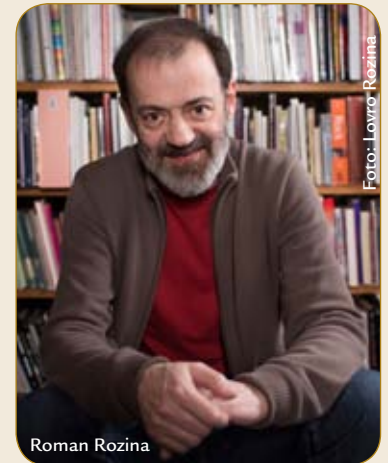
Bukla: Tako kot že v vaših prejšnjih delih tudi v *Županskem kandidatu Gamsu* bralec opazi vaše navdušenje nad podrobnim opisovanjem dogajanja in razmišljanjem junakov. Ste tudi zato zgodbo svojega novega romana nadgradili z vmesnimi izseki v obliki razmišljanj, prebliskov in (samo)spraševanj drugih likov, ki tako še dodatno orišejo glavnega junaka Dejana in njegova dejanja?

Rozina: V tem in mojih drugih romanih ni veliko zunanjega dogajanja, zgodbo poganjajo predvsem razmišljanja in dialogi, dvom, relativnost skoraj slehernega spoznanja. Če v kakšnem astrološkem sistemu obstaja nebesno znamenje »vprašaja«, sem zagotovo rojen v njem. To je eden od razlogov, da se skoraj vedno odločim za prvoosebne pripovedovalce. Negotovi pripovedovalci, ki je omejen v svojem vedenju, je moje naravno stanje, položaj vsevidnega in vsevednega tretjeosebne pripovednika, ki drži roko nad vsem, mi je tuj, takšna lega je zame preveč božanska.

Ena izmed slabosti takšnega pristopa je izrazita subjektivnost pripovedovalca, ki sem jo želel nekoliko uravnotežiti z izseki, ki jih omenjate.

Bukla: In še beseda, dve o vaših novih literarnih projektih. S čim boste bralcem postregli v prihodnje, že pišete kako novo delo?

Rozina: V tem trenutku so le ideje in precej megleni načrti, posamezne skice, ki nimajo trdnih temeljev in nobenih jamstev, da bo iz njih kar koli pognalo. Malce je kriv tudi Gams, ki mi je naložil kar nekaj obveznosti, predvsem pa skalil mir, ki ga potrebujem za pisanje. Ne znam pisati in hkrati početi še kaj drugega, preseliti se moram v zgodbo, česar pa mi različni »dolgoviki« v resničnem svetu zdaj še ne pustijo.

Roman Rozina

Foto: Lavra Rozina

Noč v Reykjaviku

Brina Svit

Cankarjeva založba,
2013, t. v., 160 str., 22,95 €, JAK

Novi roman znane slovenske pisateljice, ki je izvorno izšel v francoščini, se tematsko navezuje na njena prejšnja dela, v katerih se je Brina Svit literarno že spogledovala z eteričnostjo plesanja tanga. Čeprav se naslov romana bere kot začetek kake erotične trilogije, je tak samo nastavek: Lisbeth Sorel si naroči in plača argetinskega tangerosa Eduarda Rosa, da bi v islandskem glavnem mestu z njo preživel noč. Seveda pa ta noč na Islandiji, ki je že sama po sebi nenavadna kulisa za enonočna srečanja, ni čisto običajna in se odvija precej drugače, tako od pričakovanj glavne junakinje kot tudi bralcev. K temu še posebej prispeva dejstvo, da je zima in da je dan dolg samo nekaj ur. Junaka se zapleteta v vznemirljivo igro približevanja in oddaljevanja, včasih se zdi, da sta v harmoniji, spet drugič zaplešeta v kontrapunktu. Nekje vmes pa Lisbeth Sorel premišljuje o svojem življenju in o svojih razmerjih v njem. Noč kot priložnost za popotovanje v lastno preteklost. > SAMO RUGELJ

Deseteronočje

Helena Cestnik

Sanje, zbirka Sanje. Roman,
2013, t. v., 187 str., 17 €, JAK

Deseteronočje je zgodba o ljubezni(h): prepovedani ljubezni duhovnika, ki je zaradi ljubljenke ženske zapustil duhovniški poklic, neizživeti otroški ljubezni dveh junakov, ki šele v jeseni življenja dobi epilog, ter o ljubezni pripovedovalke,

Helene Cestnik, sodobne Šeherezade, ki v desetih neprespanih nočeh niza njihove zgodbe. Pisateljica, učiteljica slovenščine, ki jo je bolezen spodbudila k začetku pisanja, tudi v peti knjigi bogati bralca z jezikom, polnim znanih, a redko uporabljenih slovenskih besed, in značilnim poetičnim slogom, v katerem se prepletajo dogajanje in miselni tokovi junakov. Poznavalka človeške duše ponudi bralcu rahločuten vpogled v usode, za katere se zdi, da so se zgodile čisto blizu nas. > AJDA JANOVSKY

Razmerja v ogledalu

Karin C. Rasmussen

Ekslibris, 2013, m. v., 162 str., 11,90 €

Razmerja v ogledalu so večje napisani romaneskni prvenec Karin Cvetko Vah, sicer doktorice matematičnih znanosti. Protagonistka romana je pisateljica in prevajalka Veronika, ki v začetku štiridesetih let začne razpletati različne identitetne vozle. Zrcalne odseve ključnih razmerij razbira na različne načine: nerazrešeno mladostniško ljubezen s poročenim moškim za nazaj analizira pri psihoterapevtki, naklonjen odnos do pokojnega očeta popiše v romanu, zakrčen odnos z materjo se začne rahljati ob njeni nakazujoči se demenci, trden, a nekam mlačen odnos do moža pa dobi strasten protipol v mlajšem ljubimcu. Avtorica klasičen zaplet izpiše dovolj sveže in avtentično, a ne izkoristi vseh možnosti, ki jih odpira. Junakinja ob subjektivni izkušnji varanja – v mladosti je bila na eni strani, v srednjih letih pa na drugi – tako, denimo, ne preizprašuje (družbene) samoumevnosti monogamije. In če se sprva brezskrbno prepušča trikotniškemu razmerju, jo slednjič moška prisilita v izbiro ali – ali. Avtorica – in z njo junakinja – pa morda prezre tretjo možnost: niti mož – niti ljubimec. > MAŠA OGRIZEK

TRETJA MOŽNOST

Janja Vidmar
Boris Grivič

Vedno obstaja tretja možnost.

Jo zmoremo, smemo izbrati?

**"... ena najbolj prepričljivih (post)jugoslovanskih
zgodb, napisanih v slovenskem jeziku ..."**

Boštjan Videmšek, Bukla

**"Avtorjema je uspelo spisati delo, ki ga bralec
med prelistavanjem le težko odloži."**

Andrej Predin, Slovenske novice

"Izvrstna osebnoizpovedna srhljivka z vojnih polj."

Samo Rugelj, Vikend Magazin

MIŠ
ZALOŽBA

www.zalozbamis.com

facebook.com/miszalozba

Pri naročilu na naši spletni strani je **poština brezplačna!**

Agneza Ortenburška

Grofica s Pustega gradu

Polona Škrinjar

Kmečki glas, zbirka Romani,
2013, m. v., 159 str., 16 €

Nekateri ženski liki iz slovenske zgodovine so bili dolgo potisnjeni v kot, pa čeprav so mnoge srednjeveške dame odigrale v zgodovini v resnici pomembno vlogo. In prav Agneza Hachberška, ki je po poroki z grofom Friderikom III. Ortenburškim živela na Lipniškem gradu pri Radovljici, je eden takšnih likov, ki je pisateljico prav zaradi njegove posebnosti nagovoril k snovanju biografskega romana. V ospredju dogajanja je grofičino osebno življenje na čelu z njeno ljubezensko zgodbo, v katero sta vpletena Agnezina mladostna ljubezen Hans Ungnad in njen poznejši mož Friderik III. Ortenburški. Pisateljica skozi zgodbo spretno predstavi glavni ženski lik z vsemi njegovimi značilnostmi, ob tem pa bralcu slikovito prikaže tudi zgodovinsko dogajanje in življenje na začetku 15. stoletja. Preplet pisateljicinih domišljjskih vložkov z realnimi zgodovinskimi dejstvi in s skrbnim orisom oseb ustvarjajo tekočo, zelo berljivo zgodbo o pomenu, moči in vlogi manj poznane ženske lika iz naše zgodovine. > **VESNA SIVEC POLJANŠEK**

Žive besede in prodorne misli

Antologija slovenske esejistike
prve polovice 20. stoletja

izbor: Miran Štuhec

Študentska založba, zbirka Beletrina,
2013, t. v., 324 str., 24 €, JAK

Po antologiji slovenske esejistike po drugi svetovni vojni – zbirki besedil, ki so prikazala širok razpon intelektualnega okolja v tem obdobju, je profesor Miran Štuhec sestavljal tudi antologijo esejev iz prve polovice 20. stoletja. V njej je manj besedil, izbrana pa so glede na današnjo pomembnost. Prevladuje tematiziranje umetnosti, umetnikovega statusa in progresivnosti (še posebej aktualen je Vidmarjev dialog med ljubiteljem in kritikom). Za razliko od Ivana in Izidorja Cankar, Otona Župančiča, Ivana Prijatelja, Mirana Jarca, Valentina Vodnika in Iva Brnčiča sodi Kocbekov esej med redke, ki se že v izhodišču umaknejo iz očetnjave in o njej razmišljajo posredno, skozi *Premišljevanje o Španiji*. Ob bok se mu postavi Kozakov *Komu zvoni?* – razmislek o Hemingwayu kot kronistu vojne, medtem ko Bartol opiše ponotranjeno doživetje Freudovega dela in lika. Božidar Borko je razmišljal o arhitekturi in urbanizmu Prage, Anton Ocvirk o ruskem filozofu Leonu Šestovu, Bratko Kreft pa o Krleži. Tokrat še povsem brez ženskega glasu. > **ŽIGA VALETIČ**

Izšel je 1. ponatis romana

RAZMERJA V OGLEDALU

avtorice Karin C. Rasmussen.

"V svojem prvencu Karin C. Rasmussen virtuozno preslika paleto perspektiv in doživljajev protagonistke v napeto intimno dramo," je knjigi na pot zapisala Nina Beguš.

Brošura, 162 strani, cena: 11,90 €. Eklibris, 2014

www.razmerjavogledalu.net

Avtoštoparske zgodbe

Moja prva svetlobna sekunda

Miran Ipavec

samožalozba, 2014, m. v., 270 str., 23 €

Miran Ipavec ni le človek avtoštoparskih rekordov, ki je lani dosegel svojevrstni rekord, 28.550 preštopanih kilometrov v enem samem letu, za sabo pa ima zdaj že precej več kot 300.000 kilometrov, kolikor meri svetlobna sekunda, ampak je tudi pretanjeni opazovalec življenja in doživeti podajalec zgodb. Teh se je v skoraj tridesetih letih njegovega štopanja nabralo toliko, da bi bilo škoda, če ne bi, kot je končno storil, pobrskal po

albumih in svojih zapiskih ter jih preli v knjigo. Bralec se zaradi izjemne živosti, ki veje iz vsake Ipavčeve zgodbe, v mislih zlahka prestavi ob cesto, pozneje sede v avto, tovornjak ali kako bolj nenavadno prevozno sredstvo – da, Ipavec se je v svoji avtoštoparski karieri prevažal v marsičem, med drugim tudi v avtomobilu pogrebne zavoda – in se skupaj z avtorjem odpelje do nasadov pomaranč v Španiji, na različne koncerte in športna tekmovanja ali pa do Nordkappa na severu Evrope. Knjiga, ki ji je avtor, nekdanji župan Kanala ob Soči, dodal tudi nekaj krajših razmišljanj in zgodb o svojem delu ter jo opremil s številnimi fotografijami, nosi v sebi poleg zabavnih popotniških pričevanj tudi globlja življenjska sporočila. Kot je na primer ta, da je pot mnogo bolj zanimiva in dragocena, kot je končni cilj. Če kdo, vam to zlahka potrdi prav Ipavec, ta legendarni avtoštoparski prvak! > **VESNA SIVEC POLJANŠEK**

... pretanjeni opazovalec življenja in doživeti podajalec zgodb ...

Če delaš omleto

Lado Kralj

Beletrina, zbirka Beletrina,
2014, t. v., 239 str., 24 €, JAK

Literarni zgodovinar Lado Kralj, kot dramaturg, teatrolog in kritik zapisan predvsem gledališču, je v drugem knjižnem vstopu v literaturo ostal v krogu svoje stroke – tako da je kot dober poznavalec razvoja književnih struj in pojavov literarno teorijo povezal s sočasnim družbenim in političnim dogajanjem. Najprej se je vživel v umetniški utrip Ljubljane med svetovnim vojnama in v dogajanje poleg nekaterih (napol) fiktivnih postav, kot sta osrednja lika, pisateljica Helena Murkovič in njen mož Vladimir Veble, vpletel tudi Srečka Kosovela, Ludvika Mrzela, Ferda Kozaka in še vrsto realnih oseb z njihovimi pogledi in občutljivimi medsebojnimi razmerji. Helena stopi v ospredje, ko se, čeprav iz udobnega meščanskega okolja, skozi nacistično Nemčijo odpravi v Sovjetsko zvezo iskat odgovore na svoje ideološke dileme. Iz Moskve se vrne očarana nad Stalinom ter slepa in gluha za grozote, ki jim je priča. Med okupacijo se oba z Vladimirjem pridružita odporu, po vojni pa se kljub temu znajdetata med žrtvami čistk po sovjetskem zgledu. Najprej on med obsojenci na dahavskih procesih in nato še ona, kljub temu da se je po internaciji na Rabu pridružila partizanom, v kolesju obračuna z informbirojevci. > **IZTOK ILICH**

Ljubezenski triptih

Neža Maurer

ilustracije: Edi Sever

Sanje, zbirka Hiša pesmi,
2014, t. v., 109 str. 21 €, JAK

Novinarka, urednica in književnica, predvsem pesnica Neža Maurer je začela pisati pri tridesetih letih, na začetku, kot je nekoč dejala, bolj iz stiske, ker ni imela denarja, kot pa iz želje. Toda pesmi so postale – in ostale rešitev za njena silovita osebna čustva. O tem prča obsežna bibliografija in dokazuje tudi zbirka *Ljubezenski triptih*, v kateri se pesnica v sklepnih verzih sicer poslavlja – *Odhajam. Moj vlak bo zdaj zdaj odpeljal. /.../ Ne bom se vrnila* –, vendar si je težko predstavljati, da s tem misli resno. Da je konec že blizu, čeprav tudi začenja z venečo vrtnico, ki ji bijejo zadnje minute,

... občudovanje lepote cvetov
zna biti glasnejše celo od
smrti, ki se oglasi v bližini ...

in si govori, da je v smrti morda odrešitev. Kajti v treh cikličkih pesmi te zbirke so kot svetli prebliski nanizani tudi verzi, ki jih prevevajo želje in sanje o

ljubezni in strasti, hrepenenje, ki ima življenje v svoji sladki oblasti. Vitalnost si podaja roko z resignacijo, občudovanje lepote cvetov zna biti glasnejše celo od smrti, ki se oglasi v bližini. Ne nazadnje pesnica tudi pravi: *Že misel, da bi odšla, je zločin. Cvet čaka sonce. Čakam.* Jedro njene biti pa še kar ostaja ljubezen. > IZTOK ILICH

Nedokončane skice neke revolucije

Brane Mozetič

Škuc, zbirka Lambda,
2013, m. v., 98 str., 18 €, JAK

Pesmi v prozi so povsem odkrita avtobiografska upesnitev dogodkov iz pesnikovega intimnega, pa tudi javnega življenja, v katerem je vedno zavzemal držo pogumnega gejevskega aktivista brez dlake na jeziku. Mozetič brezkompromisno in ostro opisuje ključne dogodke slovenske preteklosti (Roška) in sedanje zgodovine: »nova vlada se nastavlja fotoaparatom, le kje jim upanje, da je ostalo še kaj za pokrast«, se spominja svojega otroštva, mladostnih idealov, razpadlih ljubezni itd. Nad vsem pa veje senca minljivosti, ki nazadnje izniči vse. Ena najboljših pesnikovih zbirk. > KRISTINA SLUGA

75 pesmi od Dekleve do Peratove

izbor: Uroš Zupan, Urban Vovk

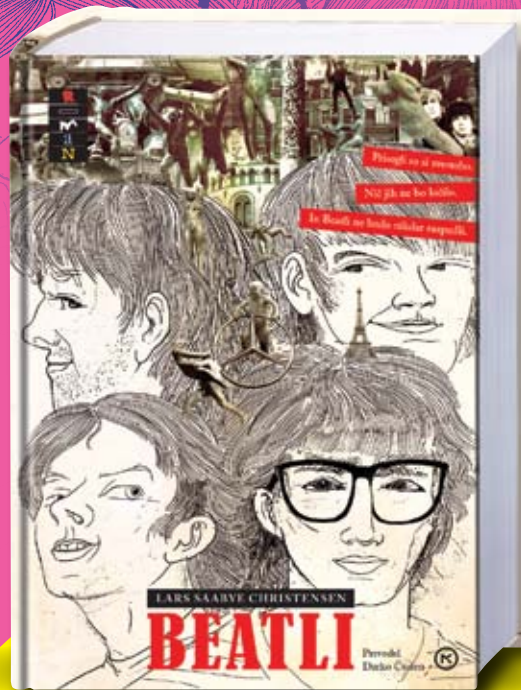
Litera, zbirka Nova znamenja,
2013, m. v., 104 str., 18,90 €, JAK

Nova antologija slovenske poezije je nadaljevanje in hkrati nova verzija predhodnice *57 pesmi od Murna do Hanžka*, ki sta jo leta 1970 uredila T. Brejc in T. Šalamun. Vlogo izbiranja vrhunc slovenskega Parnasa zadnjih 40 let sta tokrat prevzela Uroš Zupan in Urban Vovk. Na čelu zbirke je Dekleva, ki mu sledi še 25 pesnikov (Jesih, Novak, Ihan, Komelj, Čučnik, Korunova itd.), najmlajše glasove pa zastopajo Jakob, Dintinjana in Peratova. Antologija predstavi tudi nekatere doslej spregledane avtorje, kot je Vladimir Memon. Sicer pa je s takšnimi izbiri vedno velik križ, saj je nemogoče, da bi zadovoljili vsak okus. Kazalnik upravičenosti izbire ali »nesmrtnosti« avtorjev je tako po navadi kar v rokah časa. > KRISTINA SLUGA

Najbolj bran norveški roman vseh časov

R
O
M
A
N

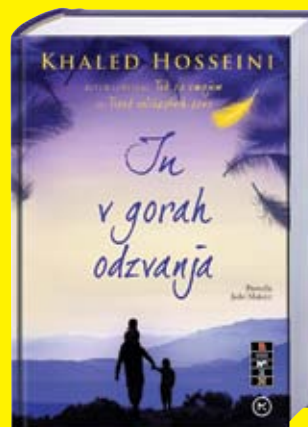

Vse materialne avtorske pravice so last Mladinske knjige.

© Mladinska knjiga

Kulturna topla, humorna, a tudi trpka pripoved o štirih prijateljih, ki sredi divjih šestdesetih odraščajo v Oslu in jim glasba oboževanega liverpoolskega kvarteta obrne življenje na glavo ...

Na svoj seznam **NUJNO PREBERI**
dodajte še:

Zadnja uspešnica avtorja *Teka za zmajem* in *Tisoč veličastnih sonc*.

Roman *Niso vsi pankrti z Dunaja* je dobitnik uglednih italijanskih književnih nagrad campiello in comisso.

Najhitreje do knjig: v knjigarnah

www.emka.si

o8o 12 05

Ogledalo zraka

Bina Štampe Žmavc
Miš,
2013, t. v., 100 str., 22,95 €

Bina Štampe Žmavc

Temeljno občutje pesniške zbirke je zapuščenost, ko hromeča bolečina že ponikne in iz nje vzklije »temna perunika / tvoje samote«. Lirski subjekt s smrtjo matere izgubi zadnjega očividca svojega otroštva: »Zdaj ni nikogar več, / ki bi se spominjal / mojih otroških stopinj.« Z odhodom moža, ki je sledil sirenskem uroku Kirke, pa se

prithotapi nespečnost, saj »v popolnem zavetju noči / ne moreš uto-lažiti samote«. Sama se z njo počasi uči živeti, a bližnji, predvsem sestra, se počutijo ogrožene in jo imajo »za krivca vseh / tihih bremen, ki mučijo dneve«. V tej zapredenosti vase najde uteho v neslišnem pogovoru s knjigami, čuječem opazovanju narave in pesnjenju, ki pa vrzel s svetom na neki način še pogloblja, saj pri poeziji ni nič enoznačno. > MAŠA OGRIZEK

... pri poeziji ni
nič enoznačno ...

Ko tišina me objame

Molitve
Smiljan Trobiš
Spes, 2014, m. v., 40 str.

Izjemno ustvarjalen pesnik se tudi v novi zbirki, podnaslovljeni *Molitve*, obrača k Bogu. V njem išče uteho, moč za prebijanje skozi vsakdan, prosi za odpuščanje, ki bi mu olajšalo dušo, predvsem pa najdeva notranji mir: »Ko tišina me objame, / ko je zemlja daleč proč, / ti mi roko daš na rame / in dihaš vame sveto moč.« Molitev pa ni le obračanje k Drugemu, ampak tudi najgloblja osamozavestitev lastne biti, kot v spremni besedi zapiše Stanislav Matičič. Trobiševе pesmi dopolnjujejo fotografije skulptur kiparja Rudija Škofa, ki so lep primer zlitja dveh umetnosti. > KRISTINA SLUGA

Brezdanji val

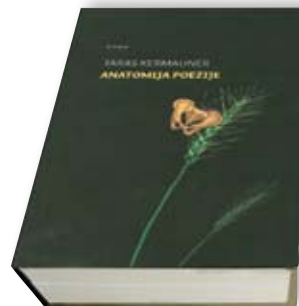
Geneza mističnega pesništva na Zahodu
Alen Širca
KUD Logos, zbirka KUD Logos,
2013, m. v., 567 str., 30 €, JAK

Literarni teoretik in preučevalec verskih tradicij Alen Širca je doktorsko disertacijo *Geneza mističnega pesništva na Zahodu* nadgradil in poglobil za objavo v knjižnem delu. Obravnava mistično poezijo krščanskega izvora, ki jo detajlno prediha od njenih začetkov pa vse do vključno srednjega veka. Avtor prikaže, da se je ta poezija rodila iz »duha« judovstva, svoje sledi pa je končno pustila tudi v ljudskih pesmih evropskih narodov. Besedilo je toliko informativno, torej strogo znanstveno, kot je iščoče, zvedavo in učeče se, kar nas pripelje do spoznanj o večjem obsegu mistične poezije v evropsko-judovskem prostoru od doslej uveljavljenega prepričanja. > ŽIGA VALETIČ

Anatomija poezije

Izbrani spisi Tarasa Kermaunerja
o povojni slovenski poeziji
Taras Kermauner
Študentska založba, Zbirka Koda,
2013, t. v., 579 str., 29 €, JAK

Dobrih pet let je minilo od smrti Tarasa Kermaunerja, sociologa in filozofa kulture – kot je samega sebe opisal v enem od palimpsestov –, vrednost njegove misli pa se s časovne distance kaže v vedno novih izborih esejev. *Anatomija poezije* zajema petnajst besedil, ki so nastajala od 1960. do 1980. leta, in čeprav v njih obravnava najbolj prelomne zbirke ter pesnike tega obdobja (Zagoričnik, Zajc, Strniša, Novak, Rotar, Šalamun, Makarovič, Grafenauer, skupina OHO itn.), to naredi z zgodovinskim zamahom. Vseprepletajoča duhovna nit je razvoj pesništva na Slovenskem, pri čemer Kermauner mojstrsko razčlenjuje vsebinske kontekste, v primerjavah opusov išče poslednje robove ter pleza po strminah filozofije, le da bi se mu na vrhu razkril tlorisni pogled na krajino poezije, prve tvorke narodne kulture. Razočaranje nad »laicizacijo slovenske poezije« nastopi že v začetku sedemdesetih let, ko začneta moč in odzven pesništva postopno slabeti. > ŽIGA VALETIČ

Zdravljica in njena pot v svet

izbor in urejanje: Polona Kus
ilustracije: Andrejka Čufer
Medium in Zavod za turizem in kulturo
Žirovnica, 2014, t. v., 136 str., 19 €

Najsi Prešernova *Zdravljica*, ki je nastala pred natanko 170 leti, posameznika nagovori zaradi svojega vedno aktualnega družbenopolitičnega sporočila ali pa se bralca dotakne pesnikov osebnejši nagovor proti koncu njegove stvaritve; pesnitev v vseh pogledih ostaja nadvse veličastna, posebna in edinstvena! Celo tako zelo, da so jo že pred več kot petdesetimi leti začeli prevajati v tuje jezike, denimo v kitajščino in bengalščino. Desetletja pozneje so sledili prevodi še v mnoge druge jezike. Knjižica, ki je pred nami, tako ob izvorni *Zdravljici* postreže s šestindvajsetimi skrbno napravljenimi prevodi pesmi. V njih je čutiti trud prevajalcev, da ohranijo vso žlahtnost jezika našega največjega pesnika. Ali, kot pravi prof. dr. Boris Paternu v svoji spremni besedi: »Vsak resen prevajalski poseg v Prešerna je tvegano početje, ki si zasluži spoštovanje.« > VESNA SIVEC POLJANŠEK

Čez cesto Spinozove hiše

Damir Šodan
prevod: Jurij Hudolin
KUD Apokalipsa, zbirka Apokalipsa,
2013, m. v., 160 str., 15 €, JAK

Eden najbolj priznanih hrvaških pesnikov mlajše generacije se z izborom pesmi iz celotnega opusa v slovenščini predstavlja prvič. Upesnjeni trenutki vsakdanjosti, subtilne naravne impresije, popisovanje življenj znanih osebnosti (Freud, Yeats) ali parafraziranje znanih literarnih likov (Ofelija), tudi filmov (Casablanca), včasih pa samo pesem o najbolj pekoči čili papriki, ki najbrž nakazuje, da poezije ni treba vselej jemati resno. Šodan, ki je najbolj doma v dolgih proznih pesmih, je vsekakor zanimiv avtor, ki bi ga bilo škoda spregledati. > KRISTINA SLUGA

Ob okroglem jubileju Jožeta Snoja, njegovi osemdesetletnici, je pri založbi Miš izšla knjiga *In cel boš, podoben otoku*, izbor pesmi iz avtorjevega bogatega pesniškega opusa. Snoj je v svet literature vstopil prav s poezijo, a njegov ustvarjalni opus obsega še novele, romane (med njimi so *Gavžen hrib*, *Fuga v križu*, *Ubijanje kače* ali *Zapoznela sporočila o Gadu*), dramatiko, eseje in otroško literaturo. Avtor je za svoje delo prejel tako rekoč vse slovenske literarne nagrade, vključno z »malo« in »veliko« Prešernovo (leta 1971 in 2012). V enem od intervjujev je sam zase dejal: »'Tičim' v transcendenci imanence – ne na 'nebu', ampak kar v teh zemeljskih tleh iščem tisto do absurda oddaljeno in skrito 'božje'.«

»Da se požvižgam na lobi, ostaja hvala bogu moj hobi.«

In cel boš, podoben otoku / And You Shall Be Whole, Like an Island

Izbrane pesmi / Selected Poems

Jože Snoj

ilustracije: Damijan Stepančič; prevod v angleščino: Nada Grošelj

Miš, 2013, t. v., 400 str., 38,95 €, JAK

Bukla: V antologijski pesniški zbirki, ki je izšla nedavno, je zbranih sto vaših pesmi iz trinajstih pesniških zbirk, ki so izšle v razponu petinštiridesetih let. Kako gledate na svoj obsežen pesemski opus – kot na premico ali nemara sklenjen krog?

Snoj: Ko sem delal ta izbor, me je presenetila ugotovitev, da sem skoraj pol stoletja pripovedoval/izpovedo-

val pravzaprav/tako rekoč eno in isto – pristajam torej na prisposodbo s krogom. Seveda sem pri tem kroženju okrog samega sebe kot prve in zadnje uganke življenja/obstoja vsega vidnega in nevidnega izpovedno/izrazno dozoreval, vendar je, na primer, že iz te antologije razvidno, da mi tako pri uvodni kot sklepni pesmi sveti ena in ista »višnjava svetloba«. V njenem obnebjju sem bil in ostajam bitje, ki je razpeto med čute krvi in slutnjo Duha, ki uživa lepoto in grozo te čudovito popolne dvojnosti.

Bukla: Značilen element vaših pesmi je protislovje; ne gre za dualizem ali – ali, niti nihilizem niti – niti, ampak za protislovje in – in. Tako, denimo, v vaših pesmih sobivata vera in dvom, združena v podobi nejevernega Tomaža kot arhetipa umetnika. Takšna eksistencialna drža je najbrž naporna, saj ne ponuja pomiritve, a obenem plodna, saj se ob nenehnem trenju krešejo iskre?

Snoj: Svet – tako ga doživljam – je protipolen. Iz smrti se rojeva življenje, iz katastrof nove kreacije, iz zla dobro itd. itd. in, seveda, tudi narobe. Svetovje – tako si drznem mozgati – se v vsej svoji človeku nedojemljivi neskončnosti dogaja absurdno. Ampak tudi to, kar naš veličastno drobčen um zaznava kot nesmisel, mora imeti – tako me slutnja onkrajumnega vzpodbuja verjeti – ima svojo protipolnost, se pravi, smiselnost. Moj credo je torej skrivnostni Smisel Nesmisla. Ni lahek, a me osrčuje, kot besednega oblikovalca pa lepota tega paradoksa tudi osrečuje. Dogmatikom na levi in desni gre seveda na živce – in tudi to me veseli.

Bukla: Tudi erotika se v vaših pesmih, predvsem tistih iz *Piknika pikapolonic* (1976), razgalja kot izrazito protislovna, ambivalentna; obenem »nor plaz« in »mišja hotelska avanturica«, ki je »brez zla sla spola« in obtežena z občutki krivde.

Snoj: Seveda, saj se – kot rečeno, tokrat »po starem« – dogaja med telesom in dušo, zemljo in nebom. V vsaki zvestobi pa je – protipolnost! – tudi že izdaja, in narobe. In v tem razponu je – ob vzhičenjih – tudi mesto za slabo vest.

Bukla: Zdi se, da tudi občutje transcendence, religioznega v vaših pesmih prej kot pomiritev vzbuja nadaljnje iskanje. Se vam zdi, da je prav to večno iskateljstvo, nedogmatičnost – tako kar se tiče vere, politike in ne nazadnje upora zoper družbene konvencije – prvi pogoj

pesniškega, ali sploh umetniškega ustvarjanja?

Snoj: Zagotovo, bogoiskanja ni nikoli konec, ko pa je »dotični« našim čutom in dušam tako nedotikljivo skrit. S tem Šaljivcem, ki nam od nekdanj take špiči, sem še zmeraj – zdaj predvsem v romanih – v neprestanem, seveda enostranskem, prerekanju. Kdor provocira prigovore, ta pa nedvomno je. A je tako daleč, kakor nam je Kristusova predvsem in samo človeška, za zdravo pamet absurdna smrt na križu zanj lahko blizu. Absurd zmora premagat samo absurd. Sedanje krščansko učenje se (še) ne zaveda, kaj za čase prihodnje in njihovo formo mentis z absurdom križa poseduje.

Jože Snoj

Bukla: Tako v svojih romanih kot pesmih ste vedno znova govorili o nemi grozi povojnih pobojev. A predvsem v pesmih ob vsej človeški prizadetosti izrisujete tudi njihovo abstraktnjšo, univerzalnejšo plat. Se vam zdi pomembno, da Slovenci ob priznavanju zgodovinskih dejstev uvidimo tudi to nadideološko, malodane mitsko razsežnost?

Snoj: Mit že obstaja, če to Slovenci hočemo ali pa ne. Zločin je, če človeštvo to hoče ali ne, žal prežal – absurd križa je njegova protiutež!!! – gradnik človeške zgodovine. Bratomorna vojna, ki sta jo med nami – sami stari izrazi – zakuhala verolomni klerikalizem in brezbožni komunizem, nas, žal prežal, vzpostavlja kot zgodovinsko nacijo – pod pogojem, seveda, da bomo znali preboleti njen strahovit nesmisel. Zanimivo, da je dr. Janez Rugelj – srečevala sva se med teki po Golovcu – svojim pacientom, katerim je zdravil telo in dušo, predpisal za branje med drugim tudi moj revolucijski »Gavžen hrib«. Zdaj se mi zdi, da je že vedel zakaj.

Bukla: V vaših zbirkah, za katere je značilen izrazito samosvoj pesniški izraz, so posejani tudi razpoznavni drobci slovenskih ljudskih pesmi, s čimer priklicujete domačnost, a pogosto le zato, da bi odstranili pomirjujoč ovoj in razgalili žive rane, ki utripajo tik pod površjem.

Snoj: Ja, v naši ljudski pesmi je že vse, kar nas radosti ali tare. Od mladih nog jo imam v ušesih in grlu. Drobci iz nje so v moji poeziji – in podobno tudi tisti iz liturgičnega besedja – kot drobne markacije, ki govore, od kod prihajam in kam sem namenjen.

Bukla: Antologijska zbirka vaših pesmi je dvojezična, slovensko-angleška. Kako doživljate to odločitev založbe, saj vaših del doslej tako rekoč niso prevajali v tuje jezike?

Snoj: Iz vsega povedanega se najbrž da razbrati, da ne »tu« ne »tam« nisem posebno priljubljen. To je sicer od nekdanj precej samotno, sem pa vsaj na svojem. Pa mi nekega zares lepega dne gospod Janez Miš, direktor istoimenske založbe, predlaga pričujoč izbor. In za povrh angažira zanj najprejantnejšo prevajalko in najpriznanejšega ilustratorja, Nado Grošelj in Damijana Stepančiča. Tej velikopotezni gesti je sledilo, da po moji presoji ne bi mogel izbrati boljših. Nobenega danes pri nas domala že notoričnega zakulisnega lobiranja ni bilo. Da se požvižgam na lobi, ostaja hvala bogu moj hobi. Kakšna krampasta rima, kajnedal!? Prav ji bodi!

Milan Dekleva (1948) je vsestranski mojster besede, kar takoj začutite tudi ob pogovoru z njim. Njegovo govorjenje zveni kot recitiranje pesmi, njegova klena energija pa naznanja, da gre za neukrotljivega človeka. Nagrajen v tako rekoč vseh literarnih žanrih, ki se jih je lotil, od romana prek esejev do poezije, Dekleva ostaja eden najpomembnejših slovenskih literarnih ustvarjalcev, ki s svojo vitalnostjo in raznovrstnostjo vedno znova preseneča. Z njim smo se pogovarjali ob izidu prve knjige njegovih zbranih in dodanih pesmi *Uglaševanje molka*.

»Poezija je dogodek, ki govori o večnosti!«

Uglaševanje molka

Zbrane in dodane pesmi;

Prva in druga knjiga

Milan Dekleva

Cankarjeva založba,

2013/2014, t. v., 632/752 str., 34,96/37,96 €, JAK

Rugelj: Od vaših prvih revijalno objavljenih pesmi je minilo že več kot pol stoletja in že takrat so njihovi ocenjevalci zaslutili, da se v vas skriva bodoči pesnik. Kako ste dejansko začutili svoje pesniško poslanstvo in kdaj?

Dekleva: Objavljal sem res že v osnovni šoli, a potem so prišla leta odrasčanja, ko me je zanimalo veliko stvari: ljubezen, šport, narava, znanost, glasba, književnost, ki so jo pisali drugi. Najbrž sem se resno posvetil pesništvu šele v študentskih letih, ko sem s prijatelji urejal *Tribuno* in program *Radia Študent* in se družil z izkušenejšimi umetniki v študentskem naselju, Šumiju in Mraku.

Rugelj: Kakšni so bili občutki, ko je že davnega leta 1971 izšla vaša prva pesniška zbirka *Muši Muši*?

Dekleva: Izjemni, ker sem nastanek knjige spremljal od zamisli do izida. Z natisom (v programu sveže ustanovljene knjižne zbirke *Tribuna*) smo imeli le malo stroškov, ker smo jo tiskali na odpadni papir v Železniški tiskarni, Kostja Gatnik pa je zbirko opremil z izrezi svojega avtorskega posterja ... V letih študentskih nemirov je bilo

zanimanje za poezijo izjemno, *Muši Muši* sem tudi sam pomagal prodajati pod arkadami pri Filozofski fakulteti. Ljubitelji književnosti so kmalu po izidu pokupili vseh 1.500 izvodov zbirke.

Rugelj: V teh dneh pa je izšla prva knjiga vaših zbranih in dodanih pesmi *Uglaševanje molka*. Popotovanje po njej je tudi popotovanje

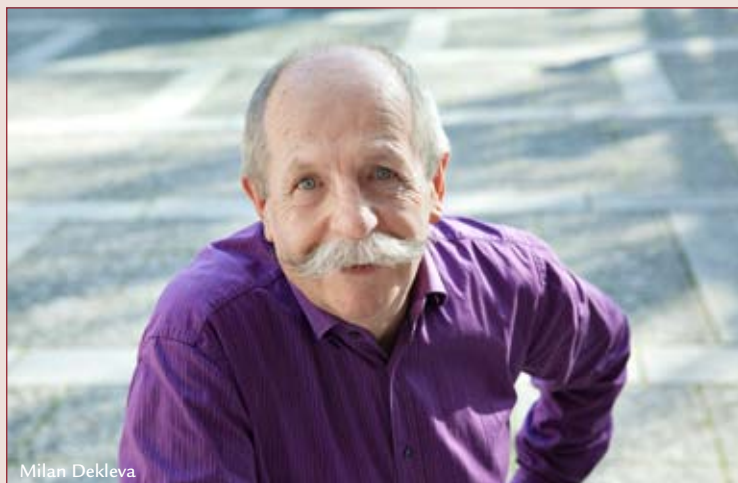
po vaši pesniški preteklosti. Kakšni občutki vas obdajajo zdaj, ko gledate svoje pesmi, zbrane na enem mestu? Kako gledate na svojo pesniško biografijo in bibliografijo?

Dekleva: Občutki so rahlo zmene: kako pa naj se človek ozre na dolgo pot, ki jo, odkar se zaveda, tlakuje z besedami? Z urednico Tino Kozin sva bila presenečena nad obsegom poezije, ki sem jo napisal. Upam, da je dobrih pesmi kar nekaj. Sploh pa mislim, da je natis zbranih pesmi bolj pomemben za bralce in poznavalce poezije kot za avtorja. Morda, če je opus dovolj kakovosten, tudi za skupni kulturni in jezikovni spomin, ki nam pomaga kritično oceniti duh dobe.

Rugelj: Česa vsega pa bomo deležni v drugi knjigi?

Dekleva: V drugo knjigo je zajeta poezija, objavljena po letu 2000, povsem nova, še neobjavljena zbirka *Kraljestvo znakov* (2013) in zajeten dodatek, v katerem so natisnjene popevke, songi za gledališke predstave, film, radio, televizijo, glasbene albume in podobno. Povedati moram, da gre v tem razdelku za izbor: Tina Kozin je objavila le tiste pesmi, za katere smo imeli dovolj podatkov o nastanku. Veliko pesmi je izgubljenih ali pa jih nismo mogli izslediti. Ob koncu knjige je priobčena izčrpna bibliografija Matjaža Hočvarja in urednična spremna beseda.

Rugelj: Dobili ste tako rekoč vse slovenske literarne nagrade, od kresnika prek Rožančeve do Veronikine. Kako pomembno mesto zavzema poezija v vašem ustvarjanju? Po

Milan Dekleva

pregledu vaše bibliografije se zdi, da poezija predstavlja neko kontinuiteto, ki pa ste jo ves čas dopolnjevali z »izleti« v druge literarne zvrsti.

Dekleva: Res je, poezija je stalnica mojega dela, čeprav me zanimajo vse literarne zvrsti. Danes se zdi nekam obskurno, da me poezija tako vztrajno privlači in prijateljujeva več kot pol stoletja. Zakaj naj bi bila zvestoba poeziji neke vrste čudaštvo? Ker živimo v svetu, preplavljenem s hrupom in slikovnimi senzacijami. Poezija je družbeno obrobna, nepomembna zadeva. Je to res? Po mojem mnenju ne, ker je socialna funkcija poezije v tihem, zelo intimnem nagovoru posameznikove duše. Poezija človeka animira, v prvotnem pomenu te besede. Vznemirjena duša išče pomiritev v totalu biti, če si smem pomagati z izrazom vedno sodobnega Srečka Kosovele. Poezija je sestop v človekovo osamljenost, iz katere se lahko posameznik vzpne k celoti sveta. Poezija je dogodek, ki govori o večnosti. Ker je dogodek, je nekaj hipnega, nekakšen časovni zavihek presežnega. Poezija človeka ostro in hkrati nežno opozarja na dihanje, ritmično pulziranje sveta. Človek ni igrača vsemirja, ampak resnica njegove razdvojenosti, heretične, nepomirljive, večno begajoče narave.

Rugelj: Poskušali ste se v raznih pesniških oblikah, od haikuja do sonetov. Kje se počutite najbolj doma in zakaj?

Dekleva: V grobem lahko rečem, da sta haiku in sonet (kot zelo strogi kristalični formi) ena skrajnost, prosti verz pa druga skrajnost poetičnega

izraza. Pesnik nikoli nima pravega nadzora nad pesmijo, kajti pesem je že v izhodišču več kot on. Če bi ne bilo tako, pesem ne bi mogla nagovoriti celote cveta, ne bi bila zanimiva za nikogar drugega kot za avtorja. Mislim, da se skozi poezijo uteleša mistično. Pesem je materializacija duhovnosti, zato mi je jezik (v posameznih življenjskih trenutkih in obdobjih) sam narekoval, vsilil ustrezno obliko. Ker sem kot pesnik glasnik, medij jezika, lahko rečem, da sem imel srečo. Dano mi je bilo, da sem se lahko izražal skozi razkošje oblik, ki sega od kratkih poetičnih izrekov do dolgih pesnitev, pesniških ciklusov, poetičnih mrež, variacij in poetične proze.

Rugelj: Kako se vam zdi, da se je spremenil oziroma se spreminja status poezije v Sloveniji v zadnjega pol stoletja?

Dekleva: Na kratko – in zelo približno – prehodili smo pot od visokega modernizma (kamor lahko štejemo eksperimentalno in avantgardno poezijo) in (večkrat hermetičnega) postmodernizma do iskanja v smeri etično angažiranega, eksistencialno odgovornega pesništva, ki skuša oblikovati novo izrazno paradigmo tako v uporništvu kot meditaciji in refleksiji. Če pa govoriva o odmevnosti poezije od šestdesetih let prejšnjega stoletja do danes, se zgodovina ponavlja: ob človekovem soočenju z družbenimi, ekonomskimi in ekološkimi prelomnicami, ki s seboj prinesejo občutek negotovosti in potop vrednot, dobi pesništvo neverjetno zdravilno, katarzično moč. V času navidezne urejenosti in socialne stabilnosti ga ljudje radi prezremo. Na videz gre za paradoks, a dejstvo je, da gredo obdobja krize in bivanjskih antagonizmov poeziji na roko. Človek v krizi se začne spraševati o smislu življenja, o problemu svobode v svetu vsiljenih vrednot, ki jih nadzirajo mednarodne korporacije idealiziranega kapitala, o naključju in usodi. Odgovore na ta vprašanja najbolj vztrajno iščeta filozofija in umetnost, poezija je brez njih mrtvo govoričenje.

Rugelj: Tudi skozi esejistično formo in kot urednik na Televiziji Slovenija ste zadnja desetletja aktivno spremljali dogajanje v slovenskem kulturnem prostoru. Kako bi ocenili vlogo slovenske kulture v tem času? Kakšno prihodnost ji napovedujete?

Dekleva: Nočem in ne maram biti prerok, a posebej optimističen nisem. Slovenska kultura je le rokav evropske kulture, ki jo obvladuje neke vrste omrtvičenost. Občutek imam, kot bi bila Evropa v svoji duhovnosti anestezirana. Omrtvičila se je sama, ker ni vzdržala soočenja s svojim zatonom. Pozabila je na radost in ekstazo grštva, pozabila je na pogum humanizma in pokleknila pred nihilizmom egoizma, materialnega blagostanja in brezbržnosti do drugih.

Rugelj: Lahko poveste še kaj o svojih prihodnjih projektih?

Dekleva: Končujem roman, ki se dogaja v Benetkah tik pred začetkom druge svetovne vojne. Mika me napisati še nekaj krajših zgodb in se znova vrniti k poeziji.

Noči v cirkusu

Angela Carter

prevod: Maja Kraigher

Modrijan, zbirka Nostalgijska, 2014, m. v., 408 str., 29,30 €, JAK

Noči v cirkusu so prvo v slovenščino prevedeno delo britanske književnice Angele Carter (1940–1992). Roman velja za njeno najboljšo delo, obenem pa ponuja tudi odličen vpogled v avtoričino politično držo, ki je obarvana izrazito feministično in socialno. Zgodba o krilati cirkuški artistki Perutki je pomenljivo postavljena na prelom devetnajstega v dvajseto stoletje, ko se je počasi rojevala tudi »nova

... razmišlja o položaju žensk prek številnih nenavadnih likov ...

ženska«. Angela Carter razmišlja o položaju žensk prek številnih nenavadnih likov – prostitutk, kreatur iz Muzeja ženskih pošasti, cirkuških artistk, ubežnic iz panoptičnega zapora, ki ustanovijo žensko kolonijo ipd. – ter s preobračanjem klasičnih pravljicnih matric in (pop)kulturnih fantazem. Ob Perutki sta osrednja lika romana še njena brkata krušna mati Lizzie, ki uteleša razredno zavest, in ameriški novinar Jack Walser v vlogi pisarja zgodovine brezimnih žensk. Med Perutko in Walserjem zažari tudi močna ljubezen – brez sentimentalnosti, a s srečnim koncem, ko sredi sibirske noči odmeva radosten, gromki ženski smeh. Roman kljub obsežnosti preberemo v enem dahu, saj začara z magičnimi podobami, nabrušeno inteligenco in vedrino. Fantastična poslastica! > MAŠA OGRIZEK

Stena

Marlen Haushofer

prevod: Amalija Maček

Litera, zbirka Babilon, 2013, t. v., 216 str., 24,90 €

Po dobrih petdeset letih, odkar je bilo to delo napisano, ostaja *Stena* že skoraj klasičen, ob tem pa vsebinsko izjemno pomenljiv roman. Morda je sedaj celo še bolj aktualen kot ob svojem prvem izidu. Fantastičen po svoji osnovi, eksistencialističen po svojem nadaljevanju ima v svojem osrčju junakinjo, ki se s sestrično in njenim možem odpelje na izlet v njuno lovsko kočjo. Zakonski par se popoldan spusti na večerjo v dolino, potem pa ne vrne nazaj. Drug dan junakinja (njenega imena ne spoznamo) zaprepadeno ugotovi, da je od doline (in preostalega sveta) ločena z neprebojno stekleno steno in da so ljudje tam daleč doli nepremični in potemtakem najbrž mrtvi. Novo stanje junakinjo preseneti, potem pa se zživi in prilagodi nanj ter kot kak sodobni Robinzon sredi Avstrije živi naprej in začne pisati poročilo o svojem bivanju. Najbolj znano delo avstrijske pisateljice Marlen Haushofer (1920–1970), s katerim je vplivala na mnoge avtorje, tudi Elfriedo Jelinek, je ob petdeseti obletnici svojega nastanka dobilo tudi odmevno filmsko upodobitev (film si je bilo moč ogledati tudi na Liffu). > SAMO RUGELJ

Oči Lire Kazan

Eva Joly, Judith Perrignon; prevod: Jedrt Maležič

Sanje, zbirka Sanje. Roman, 2014, m. v., 187 str., 13,95 €, JAK

Lovke korupcije sežejo prav povsod, v same vrhove elite, ki si podaja roke z mafijo in kriminalom. Kdo je glavni nosilec umazanih poslov in do kod sežejo? Za raziskovanje političnega, gospodarskega, bančnega kriminala moraš biti verjetno precej nor, kajti vrv, ki povezuje življenje in smrt, se vsak čas lahko pretrga v sumljivih okoliščinah, ki jih nihče ne bo razvozlal in kriminalcev obsodil. Novinarica Lira Kazan raziskuje te sumljive koruptivne posle, dokler je ne »opozorijo« – v oči ji namreč zlijejo kislino (»sploh nista roparja, sploh nista pijana, niti nista posiljevalca, prehladna sta za to«, pravita ženski pisateljski tandem – sodnica in pisateljica). Kdo so ti ljudje, ki usmerjajo svet in ga držijo v primežu strahu in kriminala? Pa sodstvo, kje je? Lira Kazan ne vidi več. Svet ne želi (ne sme, ne more) videti? Kdo je torej odgovoren? Zgodbo, ki je menda oprta na nekatera resnična dejstva, beremo kot napeto srhljivko, ki bo prepričala tudi tiste bralce, ki jim tovrstna literatura ni najbolj pri srcu. > SABINA BURKELJCA

... zgodba, ki je menda oprta na nekatera resnična dejstva ...

Dušana Jovanovića (1939) sem v živo prvič videl sredi osemdesetih let pred Slovenskim mladinskim gledališčem. Obut v visoke škornje je nam, gledalcem, ognjevitno pojasnjeval, zakaj bomo morali počakati še pol ure na začetek njegove drame. Trideset let pozneje ima še vedno močan in sugestiven glas, eruptivno energijo in neusahljiv vir ustvarjalnosti, s katerim poslušalca prikuje na stol. Njegovo vsestransko literarno ustvarjanje se je (do zdaj) gibalo od dramatike (najbolj znan je sicer kot gledališki režiser) do esejistike (vmes je bila tudi kaka poezija), z njim pa smo se pogovarjali ob izidu knjige njegovih izbranih del z naslovom *Boris, Milena in Radko*, ki prinaša prerez njegovega polstoletnega dramskega dela.

»Pri dramati je dialog moje najmočnejše orožje!«

Boris, Milena, Radko in druge igre

Dušan Jovanović

Cankarjeva založba,

2013, t. v., 424 str., 34,96 €, JAK

Rugelj: Od vaše drame *Norci* (1963) do drame *Boris, Milena in Radko* je minilo skoraj natanko pol stoletja. Kako bi v tem času opredelili spremembe v dramati in v gledališču?

Jovanović: Podnebje, tehnologija, politika, ekonomija, umetnost in skladno s tem človeška družba se ves čas spreminjajo. V petdesetih letih, kolikor je preteklo od *Norcev* do *Borisa, Milene in Radka*, je

naša materialna in duhovna krajina doživela take transformacije, da je tako rekoč nerazpoznavna. Vedno novi časi spodnašajo, reciklirajo in presnavljajo stare resnice, mite, ideje, prakse in verovanja. Še nikoli doslej se ni zgodovina tako bliskovito prehitela. Živimo v eri inovacij. Digitalizacija odpira okna v nove svetove, globalizacija ustvarja nova poslovna okolja, finančni kapital pa hipermetastaze profitov. Svet Velikega brata je na velikem osvajalnem pohodu: prisluskovalne agencije v službi gospodarjev sveta so sposobne razkriti najskritejše utripe človeškega uma in srca. Dolgotrajne krvave vojne s strahotno rušilnimi vojaškimi potenciali brišejo z obličja sveta nekoč uspešne države in narode. Ni več odmorov med prekopicami, ni več časa, da bi se slika na zaslonu ustalila in razbistrila, da bi zajeli sapo in razmislili, kaj se je pravzaprav zgodilo in kaj to pomeni za svet, v katerem živimo. Sodobni človek se projicira ali v preteklost ali prihodnost ali pa išče svojo podobo v razbitem ogledalu shizofrenega časa. Vprašanje, kaj se dogaja z nami, kje smo in kdo smo, pa je ključno vprašanje, ki si ga dramatika in gledališče zastavljata od nekdaj. Edino to se v resnici ni spremenilo. Tehnični vidiki pisave in uprizarjanja pa se bohottijo, plastijo, mnogottijo. Ne bi znal opisati niti glavnih tokov teh procesov, kaj šele vseh obstranskih praks.

Rugelj: Vaše dramsko ustvarjanje se je raztezalo prek različnih konceptov dramskega pisanja

od družbeno angažiranih prek družbenopolitičnih do intimno izpovednih dram. Zdi se, kot da ste s svojimi dramami skušali ves čas slediti duhu časa in svojega intimnega pogleda nanj. Kako se po navadi odločate za snov nove drame? Kje iščete motive in zaplete, iz česa gradite like in njihove motive?

Jovanović: Ja, vedno je neki sprožilni moment. Neki klopčič, ki se, ko potegneš nit, začne razpletati. Ali zapletati. Neka misel, ki me obseda, neki izjemen lik, neka situacija, neka ideja. V *Osvoboditvi Skopja* je to vprašanje, kako devetleten fant doživlja čas vojne. Vojno gledamo skozi njegove oči, skozi prizmo njegovih doživetij in občutkov. Njegov pogled postane pogled gledalca. V *Karamazovih* je to politična prevzgoja partijskega vernika, pranje s stalinizmom okuženih možganov, kar se pokaže kot metoda, ki je na moč podobna bolezni, ki jo poskuša ozdraviti. Živega človeka stre in izbriše. V *Zid, jezero* je to dvojna zanka usodne ljubezni in boleznega ljubosumja, ki se je zadržila krog nepomirljivo sprtih zakoncev. Pri tem je bila ključna ideja, da Lidija in Rudi živita vsak v svoji polovici hiše, ki je na pol pregrajena z zidom. Sta skupaj in nista skupaj. Na videz živita v sedanjosti, v resnici pa je ta sedanjost še vedno njuna preteklost. V *Boris, Milena, Radko* je to moment, ko se poročena, 66-letna igralka nenadoma do ušes zaljubi. Kaj zdaj in kako naprej? Kdo sta njena partnerja, kakšna je dinamika njunih odnosov in kako se vse skupaj razplete? In tako naprej – da ne razlagam vrtilnih momentov vseh besedil iz pričujoče zbirke. Vsaka drama ima zgodbo. Zgodba se zaplodi v zanosu nekega trenutka in dopolni skozi proces pisanja.

Rugelj: V vsem tem času ste več svojih dram tudi režirali. Kako bi opredelili razliko med režiranjem svojih dram in pa tistih, ki so jih napisali drugi?

Jovanović: Ni bistvene razlike. Veste zakaj? Zato, ker je režija neke vrste ponovno pisanje besedila. Režiser, ki v svoji glavi besedila ne napiše ponovno, ni ustvarjalno opravil svojega dela. Pri tem seveda ne more delati razlike med besedilom, ki ga je napisal kdo drug, in tistim, ki ga je napisal on sam.

Dušan Jovanović

To ponovno pisanje predpostavlja popravke besedila, črtanja, tudi radikalna črtanja celih prizorov in morda celo drugačno montažo besedila. Ali pa vsaj vsebinsko nadgrajevanje drame v interpretaciji, ki potencialno pripelje do novih poudarkov in pomenskih odtenkov na eni in situacijskih rešitev, ki se odmikajo od avtorskih predlogov, na drugi strani. Do te filozofije sem prišel postopoma, v dolgem in včasih tudi mučnem procesu emancipacije. Ni se lahko odcepiti od svojega avtorskega brata dvojnika. Ta proces se je de facto dopolnil in radikalno realiziral šele z režijo igre *Boris, Milena, Radko*.

Rugelj: Čemu ste bolj zavezani: režiranju dram ali njihovemu pisanju? Zakaj?

Jovanović: Teater je zame celota. Ko pišem, si stvar predstavljam v prostoru, v situaciji, v gibanju, v slikah. Slišim glasove in slišim tišino. Vidim obraze in vidim grimase. Vidim svetlobne atmosfere in vidim zamračitve. Kaj je to drugega kot režija? Prva režija, režija v glavi. In ko režiram na odru, tokrat kot najeti režiser krstne uprizoritve, spet pišem in občasno tudi igram. Zelo rad igram. Igram doma, za mizo, ko analiziram besedilo, in včasih tudi na odru, ko igralcem nakazujem, v katero vsebinsko smer bi rad zasukal prizor. Uživam, ko se mi igralci smejejo, ker to razumem kot pohvalo. In dober igralec počne natančno isto kot dramatik in režiser. On v svoji glavi tudi piše in režira besedilo. Ti trije akterji se ukvarjajo s popolnoma istimi stvarmi, čeprav je navzven videti, da so hudo specializirani in da vsak dela le svoj posel. Ampak predstava je kolektivno delo celotnega tima, in šele ko se vsi prispevki zlepijo v celoto, je uprizoritev uspešna.

Rugelj: Večina vaših dram je izšla tudi v knjižni obliki, kar ni nujno značilno za slovensko dra-

matiko. Ste si za to prav posebej prizadevali ali je prišlo do tega bolj samo od sebe? Kakšen odnos imate do drame, ki je v osnovi živo literarno delo, v pisni, tiskani formi?

Jovanović: Tiskana drama ni ravno popularno branje. Naklade so nizke, kljub temu pa se zgodi, da kar nekaj izvodov obleži v skladiščih. Tudi nagrajene drame in odrske uspešnice ne gredo bistveno laže v promet. Nisem še doživel, da bi moja drama postala knjižna uspešnica. Priznam, zelo zavidam kolegom, ki pišejo prozo. Vseeno pa mislim, da si dobro napisana igra zasluži knjižno objavo. Tudi pri nas so dramske edicije kulturni standard založniških hiš, ki se zavedajo pomena dramske produkcije za nacionalno kulturo. Naši dramski klasiki so obvezno šolsko berilo, razvejena slovenska gledališka produkcija – sicer bolj poredko, a vendarle – sega po izvornih domačih igrah, dramsko pisanje je osnova za filmsko, radijsko in televizijsko scenaristiko, tiskane izdaje pa so tudi pogoj za prevajanje naših iger v tuje jezike. Moja dela so objavljena v številnih jezikih, bodisi v samostojnih izdajah ali pa v antologijah slovenske in jugoslovanske dramatike. Skratka, smotno in lepo je imeti knjigo. Ponosen in vesel sem tudi ob izidu pričujočega zvezka izbranih dram, ki ga je zasnoval in uredil Zdravko Duša.

Rugelj: Poleg dramskega ustvarjanja imate tudi bogato publicistično, esejistično kariero. Kaj vam pomeni tovrstno delovanje? Aktivno poseganje v družbenokulturni prostor še na drug način? Realno delovanje v primerjavi s »fiktivnim«, ki ga ponujajo drame? Ali kaj drugega?

Jovanović: Slovenščina ni moj materni jezik. In dolgo časa sem se prekleto mučil s pisanjem. Še danes nisem prav več slovenskega jezika. Če bi znal napisati dober roman, bi bil srečen, ampak proza je zame enostavno pretežek zalogaj. Dramska forma mi bolj ustreza, ker premi govor dopušča izražanje v kratkih, jedrnatih, udarnih, dobro zaokroženih replikah. Dialog je moje najmočnejše orožje. V drami praviloma ni prvoosebnega pripovedovalca ali njegovega pooblaščenega portparola. Celotno monologu avtorja tako rekoč ni mogoče identificirati kot govorečo osebo. Avtor je skrit v množici dramskih likov. Povsod je in nikjer. Razcepi se, porazgubi v premem govoru, ki ne dopušča dolgih meditacij, intelektualiziranja, opisov atmosfere, opisov življenjskega vrveža in barvitosti, podrobnega poročanja o okoliščinah, času in strukturi resničnih ali izmišljenih dogodkov. Kompozicija drame mora imeti nenehno pred očmi rdečo nit, drveti mora po strugi hudournika proti svojemu koncu, roman se lahko po mili volji razleze čez čase in prostranstva. Drama lahko govori o celem življenju, ampak v ravni realnega časa traja smo par ur. Pisanje esejev je zame predvsem nadomestek za pisanje proze. Esejstika je moj način orientiranja v času in prostoru, raziskovanja, kje sem in kdo sem, malo pa tudi spoznanja, da lahko mislim samo, kadar pišem. Ko ne pišem, nič ne mislim. Ali pa samo mislim, da nič ne mislim.

Rugelj: V knjigi izbranih iger z naslovom *Boris, Milena in Radko* lahko beremo prerez polstoletnega ustvarjanja. Ste z njim zadovoljni? Ste uresničili tiste projekte, ki ste si jih intimno najbolj želeli? Ali je ostalo še kaj, kar ni postorjeno?

Jovanović: Na vsa vprašanja, vključno z zadnjim, ponižno odgovarjam: da. Nisem še opustil upanja, da bom napisal berljiv roman.

Rugelj: Lahko poveste še kaj o svojih prihodnjih projektih?

Jovanović: Rad bi napisal filmski scenarij na podlagi knjige, ki jo snuje Mitja Čander o svojem vidnem hendikepu. To je tema, ki me fascinira. To bo zgodba o mladem Tereziasu, o junaku, čigar junaštva se ne opazi, o inteligentnem zmagovalcu.

Če nihče ne govori o izjemnih stvareh

Jon McGregor; prevod: Alenka Ropret

Sanje, zbirka Sanje. Roman, 2014, m. v., 282 str., 15,99 €, JAK

»Če prisluhneš, boš slišal,« začena roman pisatelj Jon McGregor (letnik 1976). Izjemno melodično, poetično branje je to, prav nič dolgočasno, kakor menda tovrstne romane označujejo tisti, ki ne berejo radi poetičnih romanov. Podrobni opisi mesta, dogodkov, (večinoma brezimnih) ljudi razpirajo (ne)odnose v današnjem svetu. Pripovedovalec vidi vse – kako se npr. prepira par v soseski, sliši misli posameznikov, sliši pesem mesta (Pa bralec? Si upa pogledati vase?). Tu je še pripovedovalka zgodbe v mestu, kjer se zgodi toliko, hkrati pa tako malo stvari. Kdo v resnici koga pozna in kaj ustvarja mesto, če sploh kaj? Prometna nesreča? Osebnostne zgodbe so tiste, čeprav se zdi, da nimamo drug drugemu več kaj povedati. Na videz? Zares? Če torej nihče ne govori o *izjemnih* (majhnih, velikih, bolečih, žalostnih, usodnih, strašnih ...) *stvareh*, potem tudi nas ni. Hvala, pisatelj! Beremo. Brali bomo. Kljub izjemno privlačni tematiki pisanja v zadnjem času (odtujenosti v sodobnem svetu) je to sveža in rahločutna pisava, ki si zasluži, da jo opazimo. Tudi tisti, na začetku omenjeni bralci. > SABINA BURKELJCA

Brez otrok

Brian J. Gail

prevod: Klementina Logar

Družina, 2013, m. v., 336 str., 22,90 €

Zahodna civilizacija začne neizogibno propadati, stopnja brezposelnosti je več kot tridesetodstotna, ljudje ostanejo brez denarja za zdravila in hrano. Medtem ko naokrog razsaja obup in se na drugi strani posamezniki borijo za oblast in moč v gospodarstvu in politiki, si duhovniki v cerkvah prizadevajo ljudem vrniti izgubljeno upanje. Na človeški, osebnejši način odstirajo nov pogled na vero in prastare resnice ... Pisatelj je v svojem nadaljevanju svetovnih uspešnic *Brez očeta* in *Brez matere* ustvaril slikovit simbolni odsev današnje družbe in časa. V zgodbah različnih posameznikov je predstavil vse zablode in trpkost sodobnega načina življenja, ob tem pa podal tudi osrednje sporočilo: današnja družba bo preživela le, če bo doživela prebujenje in razsvetljenje. Knjiga o številnih resnicah, za katere se zdi, da smo nanje že skoraj pozabili, a jih je pisatelj na koncu spretno dvignil iz teme in osvetlil z novim upanjem. > VESNA SIVEC POLJANŠEK

Nevidni gost

René de Ceccatty

prevod: Brane Mozetič

Škuc, zbirka Lambda, 2013, m. v., 141 str., 18 €, JAK

Redko se zgodi, da je slika osrednji lik romana, morada edinstveno pa je, da je, kot je primer v kratkem francoskem romanu *Nevidni gost*, osrednji lik tujega literarnega dela slovenska slika. *Nevidni gost*, roman iz leta 2007, je zastavljen inteligentno in vizualno prepričljivo: pripovedovalec zgodbe dobi domov razglednico z reprodukcijo slike *Tri dame iz družine Moscon* (nastala je leta 1829) slovenskega slikarja Jožeta Tominca, ki jo je pred leti sam poslal svojemu ljubimcu s pomenljivim vprašanjem, zdaj pa mu jo je, s podobno pomenljivim vprašanjem in vabilom na pogovor, vrnila ljubimčeva hči. Motiv treh dam na sliki, ki skupaj s petimi zlatimi ribicami v vrču tvorijo dramaturški niz, je lahko osnova za razmišljanje o njihovih dejanskih razmerjih, tako med njimi kot tudi tistimi, ki niso na platnu, so pa v prostoru, kjer nastaja slika. Vse skupaj pa je enkratno izhodišče za drugo zgodbo romana, v kateri francoski pisatelj René de Ceccatty (1952) spretno preigra vse nianse skrivnega razmerja, ki ga je imel prejemnik razglednice z očetom pošiljateljice, in posledice potlačenega čustvenega življenja. Roman kot splet slike in besede. > SAMO RUGELJ

Klavirski avtomat

Kurt Vonnegut

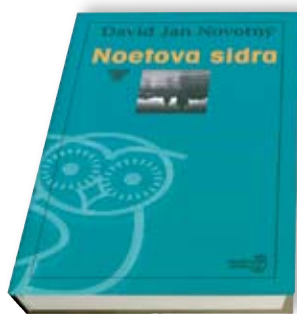
prevod: Ana Barič Moder

Sanje, zbirka Sanje. Roman,

2014, m. v., 389 str., 13,99 €, JAK

V času knjižnih trilogij *Igre lakote*, *Razcepljeni* itn. k nam prihaja prevod romanesknega prvenca Kurta Vonneguta (1922–2007), ki je izšel leta 1952 in obravnava distopijo, v kateri ima glavno vlogo avtomatizacija. Zgodba se odvija v bližnji preteklosti (v kateri se glede na izid romana sicer zdaj nahajamo mi). Družba in njena industrijska proizvodnja sta povsem avtomatizirani – razlog za to sta poprejšnja vojna in odsotnost delavcev, ki je inženirje prisilila v izdelavo strojev. Zato človeški delavci skoraj niso več potrebni. To seveda ustvarja nove konflikte med zgornjim družbenim razredom (menedžerji in inženirji), ki zagotavljajo delovne družbe, in nižjim razredom (odvečni ljudje), ki so jih zamenjali stroji. Tako imenovani Iliumi so razdeljeni na del, kjer biva višji razred, na del, kjer so stroji, in na del, kjer bivajo vsi preostali. Vonnegut v tem delu, pri katerem je črpal iz lastnih izkušenj, ko je po drugi svetovni vojni nekaj časa delal pri ameriškem industrijskem gigantu General Electric, kjer so izdelovali turbine, letalske motorje itn., nakazuje motive, ki jih je razvijal v svojem poznejših delih. Ob tem se zgleduje po znanstvenofantastičnih klasikah, kot sta bila Huxleyjev *Pogumni novi svet* in Zmajčinov *Mi*. > SAMO RUGELJ

Noetova sidra

David Jan Novotný

prevod: Nives Vidrih

Narava, 2013, t. v., 400 str., 19,90 €

Ne glede na to, kako blizu sta bralcu tematika naravnih katastrof oziroma judovska kultura, dve rdeči niti okoli katerih raste zgodba, bo v romanu Noetova sidra zagrizel z užitkom: uveljavljeni češki pisatelj ga bo z izpiljenim

sočnim slogom pisanja osvojil že na prvih straneh.

Kot nekakšen sodobni Boccaccio avtor skozi pripovedi junakov niza usode praških judov, ki se zaradi velikih poplav leta 2002 znajdejo v penzionu gospoda Reicha. Stari med petnajst in osemdeset let družabniki po sili drug drugemu razkrivajo svoje spomine in hkrati z njimi nesmiselne bridkosti, ki so doletele Jude v različnih preteklih režimih. Leta 2010 izdani roman prijazno in s kančkom ironije razgalja preprosto bistvo starodavnih modrosti, zapisanih v svetopi-semjskih naukih. > AJDA JANOVSKY

Domov

Toni Morrison

prevod: Jože Stabej

Celjska Mohorjeva družba,

2013, t. v., 119 str., 18 €, JAK

Toni Morrison

Nobelovka Toni Morrison (1931) je najbolj znana po svojih temah rasizma in na tem terenu ostaja tudi s svojim najnovejšim romanom *Domov*, ki je izvirno izšel leta 2012. Glavni junak je 24-letni Afroameričan Frank Money, ki je kljub svoji mladosti že veteran korejske vojne. Njegovo vračanje domov po odpustitvi iz vojske pa zanj predstavlja novo preizkušnjo, saj je ameriška armada organizirana in urejena, njegov dom pa razpuščen in diskriminiran. Kljub temu da je od takrat, ko je zapustil vojsko, minilo že eno leto, še vedno blodi po ulicah Seattla, na kate-

Obtožena

Slavenka Drakulić

prevod: Sonja Polanc

V. B. Z., 2014, t. v., 175 str., 18,90 €, JAK

Osrednja junakinja romana je dvajsetletno dekle, obtoženo umora matere, ki se v sodni dvorani odloči za molk. Kot se izkaže v nadaljevanju romana, je molk zadnje dejanje zvestobe materi, ki je svoji hčeri že zelo zgodaj dodelila vlogo »varuhinje Skrivnosti«. Deklico – katere pravega imena nikoli ne izvemo, saj je z različnimi žaljivimi vzdevki oropana individualnosti – mama s sadističnimi treningi (zapi-ranje v klet, držanje vročega kostanja, pretepanje s pasom ipd.) nauči biti neslišna in nevidna. Deklica se tako na eni strani loči od svojih resničnih občutij, predvsem »strahmravljincev« v trebuhu, obenem pa vse njeno telo postane tipalka za razpoloženja neuravnovešene matere. Avtorica mojstrsko prikaže pošasten obraz fizične in psihične zlorabe otrok, ki male žrtve povsem osami in priklene na mučitelje. Prav ta pasivnost, nezmožnost upora pogloblja njihovo nemoč in sram ter jih sili v skrajna dejanja. Umor je tako včasih paradoksalno videti kot edini izhod iz peklenskega krog nasilja. > MAŠA OGRIZEK

Znotraj zakona

Erzsébet Galgóczi

prevod: Marjanca Mihelič

Škuc, zbirka Lambda,

2014, m. v., 155 str., 18 €, JAK

Madžarska v petdesetih letih prejšnjega stoletja in železna zavesa, prek katere želijo mnogi prebegniti na Zahod.

Ena od njih je tudi novinarka Ěva Szalánczky, ki jo pri ilegalnem prehodu meje v viharni noči ustrelita prestrašena vojaka. Ko to povedo nadporočniku Marosiju, ki se je ravnokar vrnil od svoje ljubice v mestu, to v njemu zbudi jezo in nejevoljo. Ko pa ugotovi, da žrtev ne samo pozna, temveč gre za njegovo neuslišano ljubezen, se v njem zbudi žalost, pa tudi radovednost, zakaj se je Ěva odločila pobegniti iz domovine. Odpravi se v Budimpešto, kjer skuša v slogu inteligentne kriminalke raziskati Ěvino (intimno) preteklost, ob tem pa ugotavlja, da je Ěva veliko več časa kot v moški družbi preživela z ženskami, posebej še s sicer omoženo sodelavko Livio ... Realistični roman madžarske pisateljice Erzsébet Galgóczi (1930–1989, njena dela so prevedena v trideset jezikov) iz leta 1980, ki je sredi madžarskega socializma od sedemdesetih let dalje živela nezatajevano istospolno življenje z igralko Hildo Gobbi. > SAMO RUGELJ

rih sicer ni brezdomec, a tudi ni pravdaleč od tega. Opravlja razna nepomembna dela, po neumnem zapravi ves denar, ki ga je zaslužil v vojski, in je na najboljši poti, da po vsem tem izgubi tudi razum. *Domov* je zgodba o postravmatskem sindromu, križana z nezmožnostjo temnopolnih, da se po vrnitvi iz kaosa vojne, kjer pa je vladala vojaška hierarhija, enakopravno vključijo nazaj v življenje v vsakdanjem okolju. To je še vedno prepredeno s formalno neenakostjo črnih in belih, sicer takrat že v zadnjih zdihljajih (slavni bojkot na avtobusu v Montgomeryju ni več daleč), a še vedno tako močno, da lahko uniči tudi identiteto mladega in v vojski čvrstega vojaka. Neprizanesljiva freska polpretekle ameriške zgodovine. > SAMO RUGELJ

Beatli

Lars Saabye Christensen
prevod: Darko Čuden
Mladinska knjiga, zbirka Roman,
2014, t. v., 640 str., 34,96 €

Štirje mladci v Oslu sredi šestdesetih let prejšnjega stoletja. Ime jim je Paul, John, George in Ringo. No, seveda to niso njihova prava imena. To so njihovi nadimki, ki so si jih sposodili pri imenih precej bolj znanih dečkov iz Liverpoola. Beatli so velesuspešni norveški roman, ki je v slovenščini izšel ob tridesetletnici izvirnega izida (na Norveškem pa so ga bralci pred nekaj leti izbrali za svojo najljubšo knjigo) in je še vedno ključno delo, ki ga je napisal znani norveški pisatelj Lars Saabye Christensen (1953), njegov odmev pri bralcih pa ga je spodbudil, da mu je pozneje dodal še dve nadaljevanji. Ja, v drugi polovici šestdesetih let je po svetu na eni strani vladal odpor proti vietnamski vojni, po drugi strani pa je bil glaven rokenrol, še posebej Beatli. Ti dajejo intonacijo (in naslove poglavij) celotnemu romanu in življenju glavnih junakov ter pripovedi Kima, enega od njih. Seveda pa imajo v romanu glavno vlogo najstniške prigode, butajoči hormoni ter prve zaljubljenosti in sentimentalnost »starih, dobrih časov«, ki se ne povrnejo nikoli več. Ultimativna nostalgija, ki letos dobiva tudi svojo filmsko ekranizacijo in ki jo je nujno treba brati v kompletu z *Zgodovino pornografije*. > SAMO RUGELJ

... ultimativna
nostalgija, ki letos
dobiva tudi svojo
filmsko ekranizacijo ...

znani norveški pisatelj Lars Saabye Christensen (1953), njegov odmev pri bralcih pa ga je spodbudil, da mu je pozneje dodal še dve nadaljevanji. Ja, v drugi polovici šestdesetih let je po svetu na eni strani vladal odpor proti vietnamski vojni, po drugi strani pa je bil glaven rokenrol, še posebej Beatli. Ti dajejo intonacijo (in naslove poglavij) celotnemu romanu in življenju glavnih junakov ter pripovedi Kima, enega od njih. Seveda pa imajo v romanu glavno vlogo najstniške prigode, butajoči hormoni ter prve zaljubljenosti in sentimentalnost »starih, dobrih časov«, ki se ne povrnejo nikoli več. Ultimativna nostalgija, ki letos dobiva tudi svojo filmsko ekranizacijo in ki jo je nujno treba brati v kompletu z *Zgodovino pornografije*. > SAMO RUGELJ

kompletu z *Zgodovino pornografije*. > SAMO RUGELJ

Zgodovina pornografije

Goran Tribuson
prevod: Đurđa Strsoglavac
Mladinska knjiga, zbirka Roman,
2014, t. v., 592 str., 34,96 €

Roman znanega hrvaškega, predvsem žanrskega pisatelja (letnik 1948, pri nas ga do zdaj poznamo po delih *Klub oboževalcev: periferijski kvartet* in *Ce ne bo hujšega*), ki je na Hrvaškem prvič izšel že leta 1988 in velja za njegovo najboljšo knjigo, je neke vrste generacijsko in z avtobiografskimi potezami napisano delo, ki nas vrača v Jugoslavijo in drugo polovico dvajsetega stoletja. Značilni detajli odraščanja v socializmu, ki se v ozadju vijejo od politične zamrznitve v petdesetih letih dvajsetega stoletja, ki jo je avtor kot mladeč doživel na svoji koži, do dvajsete obletnice mature konec osemdesetih let, s katero se roman začenja in tudi sklepa, so v tem romanu popisani s takim iskrivim humorjem, da bralec večkrat pozabi na to, da so bili to časi, od katerih smo dejansko bežali naprej oziroma nazaj v kapitalizem. Izzivalen, žgečkljiv in pronicljiv okvir pa knjigi daje tudi naslov romana *Zgodovina pornografije*, ki svoj izvor nosi po fiktivni enciklopediji, ki jo je napisal avtorjev prijatelj in jo pisatelj spretno vriva med svoje besedilo, s čimer bralec hočeš nočeš mimogrede izobrazo o mnogih vidikih spolnosti in erotike v času socializma. > SAMO RUGELJ

Neža Maurer

*Desetletja jih je sramežljivo skrivala.
Zdaj nam jih je zaupala ...*

*Vesolje je tesno za moja hotenja,
Obok neba prebled za oči,
Jama groba se plitva mi zdi –
Kajti večnost v meni krila razpenja
Od nekdanj do nekdanj, do konca časov.*

Troedina pesniška misel
(Hrepenenje, Iste besede ne pomenijo vselej isto, Vlaki vabijo)
je zavita v žareč kolutek budnega čustva,
ki je tihi krik človeške (ženske) občutljivosti.
Pesemska knjiga Neže Maurer je zvonek lirični zajem,
ki je po čuječnem zorenju vendarle razprl opojno socvetje.

- Tjaša Koprivec

Ilustrirana pesemska knjiga v velikem formatu.
Oblikovanje in likovna zasnova: Jana Pečecnik. Ilustracije: Edi Sever.
112 strani | 19 x 26 cm | 21,00 EUR.

www.bukla.si

www.sanje.si

Glasovi

Antonio Porchia

prevod: Aleš Berger

Litera, zbirka Nova znamenja,
2013, m. v., 101 str., 16.40 €

dr. Manca Košir

Nenavadna, zelo nenavadna je mala knjiga velikega Antonia Porchia (1885–1968). Ena in edina, ki jo je napisal. *Glasovi*. Zvrstno je to pomembno delo težko opredeliti. Ne gre za poezijo, pa vendar so *Glasovi* poetični kratki zapisi. Imajo svoj ritem, imajo svoj zven. In imajo vsebino, ki govori o bistvenem globoko znotraj, kamor se usidrajo precejene življenjske izkušnje: esenca paradoksalne eksistence. Le v samoti in izbrani tišini je mogoče predanemu opazovalcu zaslišati glasove »z druge strani«: *Kadar opazujem ta svet, nisem s tega sveta; nagibam se nadenj*. Kot mojster zena, ki le tu in tam izreče besedo. Molk je izraz spoštovanja resnice in ponižnosti pred življenjem. Edino pravo izrazno sredstvo za občudovanje lepote, ki ji je bil Porchia predan. Za občutenje bolečine, ki »nastane samo tam, kjer je globina«. Za polno prebivanje v zdajšnjem trenutku, brez navezanosti na kar koli: *Lahko grem skozi vse stvari, kot hodim zdaj: ujet v nobeni stvari*.

Antonio Porchia se je rodil kot najstarejši otrok – imel je še tri brate in tri sestre – v Kalabriji, od koder se je družina po očetovi smrti leta 1900 odselila v Argentino. Revščina, garanje, delavski boji. Rodil se je na levi strani, je rekel. Fizični delavec, čez čas tiskar, ki je leta 1943 v samozaložbi – kot da samo zase – natisnil danes legendarne *Glasove*. Pa so po »naključju« prišli v roke nekemu francoskemu uredniku in novinarju, ki jih je brž prevedel v francoščino. So postali ne le slišani, temveč tudi občudovani. Med drugimi so »glasovom« prisluhnili André Breton, Jorge Luis Borges, Roberto Juarroz in Henry Miller. In na Slovenskem zdaj za nas imenitni prevajalec Aleš Berger, ki je opravil težko delo z lahkotnostjo virtuozja. Hvala, hvala!

Pisati o potovanju Antonia Porchia nima smisla, ker to potovanje lahko opravi le vsak sam s knjigo v roki in z osuplostjo v ušesih duha, ko »glasove« prepozna. Velja jih brati v majhnih količinah in rednih odmerkih. Da bi doumeli: *Potovanje: oditi od sebe, neskončno neskončnih razdalj, in priti do sebe*. Tako preprosto, če to napiše Porchia. Človek, ki je malo potreboval: *Skoraj vse, kar človek potrebuje, potrebuje, da ne bi več potreboval*. In bil vse v svoji globočini: *Kajti vse, kar je globoko, je šele vse*. Zato ni moč videti. Kajti zares vidimo skozi nekaj, kar nas razsvetljuje; skozi nekaj, česar ne vidimo.

Kdor je tako prosojen in zbit v en kos kot Porchia, pač zbuja radovednost sodobnega bralca, ki ni ne prosojen in ne iz enega kosa, raztreščen subjekt na vse strani v vse stvari, le vase ne nagnjen. Za občutek, kdo je slišal, zapisal in izpilil *Glasove*, naj služi pričevanje njegovega bližnjega prijatelja. Takole se ga spominja kipar Libero Badii: »Vedno je govoril o lepoti. /.../ Od njega nikoli nisem slišal grenkih besed, pa je trpel bolj kot večina. Ampak vsak udarec je po letih meditacije postal kratek stavek modrosti. /.../ Porchia je imel mir. Zanj je plačal s svojo samoto, meniškimi življenjem, to je bilo njegovo bogastvo. /.../ Dobro mi je delo, da sem z njim preživljal čas in ga poslušal, kako je včasih z občudovanjem govoril o stvarstvu, o Lepoti, o popolnosti trenutka. Ali pa kako je enostavno molčal, kar je pogosto počel. Ni bilo potrebe po govorjenju. Porchia je pravil, da je vse znanje strnjeno v dvajsetih besedah, in groza ga je bilo množice knjig, ki jih je vsak dan prejemal od prijateljev in neznancev. 'Koliko besed,' je tarnal. Pisal je zelo malo, štiri ali pet stavkov na leto. A na vsakem je delal z natančnostjo, ki ni bila le notranja, ampak mojstrska.«

Zato so *Glasovi* presežno delo. Ker preden je Porchia z njimi prešel svojo pot, je bil svoja pot. Čudež dogodja!

Tuje leposlovje

Abeceda mojega življenja

Mirjana Bobić Mojsilović

prevod: Slavko Barič

Sanje, zbirka Sanje. Roman,
2014, m. v., 192 str., 12 €, JAK

Obstaja teorija, da strah in paniko najlaže premagamo, če se osredotočimo na abecedo. Vsaka črka – nova asociacija in panika izgine. A kot avantura. B kot bolečina. Č kot čudež ... Mož zalušča svojo ženo, in da bi slednja premagala žalost in tesnobo, se abecedno sprehodi skozi svoje življenje. Z vsako črko jo spoznamo malo bolje, z vsako asociacijo nam o sebi pove nekaj več. Približa nam svojo družino, neusmiljeno bitko za blagostanje, ohlajanje odnosov z možem in otroki, ob tem pa odkrito spregovori tudi o svojih bolečinah in končni, tako želeni notranji preobrazbi. Univerzalno zgodbo je napisala priljubljena srbska novinarka, pisateljica in igralka, ki je, tako kot že v *Dnevniku neke gospodinje*, znova dokazala, da dobro pozna ustroj človekovega, še posebej ženskega, duha in misli. Delo, v katerem je situacijsko trpkost znova posrečeno povezala s humorjem in ironijo. > RENATE RUGELJ

mASIAfucker

Ilja Stogoff

prevod: Lijana Dejak

Društvo slovenskih pisateljev,
zbirka Sto slovanskih romanov,
2013, t. v., 212 str., 19 €, JAK

V trenutku spoznanja, da je njegovo življenje skrajno dolgočasno, se naš junak (pisatelj alter ego) v Moskvi usede na vlak in se tri dni pozneje znajde v Uzbekistanu, od koder ni poti nazaj (karte za vlak so razprodane za 15 let vnaprej!). Dogodivščina po Srednji Aziji se tako lahko začne. Svetlobne milje stran od civilizacije, kot pravi, na lastni koži doživlja, kako leta 1991 ni razpadla samo država, ampak je na dan privrelo tudi dolgo zatajevano sovrašтво do Rusov. Na koncu ima vsega »poln kufer« in odloči se vrtniti za vsako ceno, pa četudi bi moral zato »Aziji poslati nekaj strelov v vamp«. Odštekan roman, poln zanimivih obstrancev, ki je kot vožnja z vlakcem smrti, iz katerega ni moč izstopiti. > KRISTINA SLUGA

Vražje tirnice

Bojan Bosiljčić

prevod: Milena Djokić

JSKD,
2013, m. v., 376 str., 15 €

Roman srbskega pisatelja Bojana Bosiljčića, sicer tudi novinarja, urednika in glasbenika, je zasnovan kot prvoosebna pripoved osrednjega protagonista Borka odraščajočemu dekletu Marini – hčeri njegove velike, a žal že pokojne ljubezni Marije. Roman je razdeljen na dva dela; v prvem sledimo brezskrbnemu poletju konec sedemdesetih let na jugoslovanskih plažah, kjer so Borko in njegova prijateljica – tako kot nekaj generacij »Titove mladine« – neposredno izkušali idejo »bratstva in enotnosti«. Drugi del zgodbe se začne enajst let pozneje, ko se tridesetletni Beogradčan Borko zaljubi v Zagrebčanko Marijo. Rojevanje njune ljubezni je v stalnem kontrapunktu z razpadom nekdanje skupne države; avtor večkrat uporabi prispodobno paralelnega slaloma: na eni progi sta bila Borko in Marija, ob njiju pa se je peljala usoda. > MAŠA OGRIZEK

Avtobiografija

Alex Ferguson; prevod: Simon Demšar
Učila International, 2014, t. v., 378 str., 34,90 €

Sir Alex Ferguson je največji nogometni trener v moderni zgodovini svete igre, igre sveta. Srboriti in zviti Škot, nekdanji ladjedelniški sindikalist in zapriseženi levičar, je kar sedemindvajset sezon vodil Manchester United, ki je pod njegovim vodstvom postal globalna institucija. Ne le nogometna, pač pa tudi ekonomska in popkulturna.

Legendarni Fergie, ki je bil med vodenjem »rdečih vragov« ves čas skoraj tako velik kot klub sam, je na Old Traffordu, v gledališču sanj, osvojil vse, kar se je osvojiti dalo. In to – večkrat. Med drugim tudi Ligo prvakov leta 1999. In to v finalu z nemškim Bayernom, ki je do zadnje minute vodil z ena proti nič in v celoti nadziral srečanje, potem pa sta Ole Gunnar Solskjaer in Teddy Sheringam v sodnikovem podaljšku poskrbela za največji preobrat v zgodovini in poskrbela, da je britanska kraljica samosvojemu in brezkompromisnemu Škotu s specifično ostrim smislom za humor in egom, večjim od ega vseh največjih nogometnih zvezdnikov, podelila viteški naslov.

Fergusonova (avto)biografija, ki je polna vrhunskih anekdot in temelji na neposrednem nogometnem žargonu, ki prevajalcu žal ni najbolj blizu, je bila napisana le dva meseca po njegovi upokojitvi konec lanske sezone. Kariero je lastnik ene najbolj bogatih vinskih kleti, zaljubljenec v konjske dirke in notorični samoljub sklenil s suverenim naslovom angleškega prvaka.

Koliko je Fergie dejansko pomenil za klub, je bilo jasno že v prvih tekmah po njegovem odhodu. ManUnited se je tako rekoč sesul. Za Sončnim kraljem nogometa – Nogomet, to sem jaz! –, okoli katerega se je moralo vrteti vse, tudi največje zvezde, ki jih je treniral (Cristiano Ronaldo, Wayne Rooney, David Beckham, Ryan Giggs, Eric Cantona, Paul Scholes, Robin Van Persie, Andy Cole idr.), je dejansko sledil pokop – skoraj patetičen razpad enega najbolj popolnih in utečenih klubskih (korporacijskih) sistemov na svetu.

Alex Ferguson je bil zadnji nogometni romantik, a z logiko šahovskega velemojstra in debelino kože najbolj neustrašnih generalov. Kljub temu da s precej na hitro napisano in zato dokaj nerefektirano avtobiografijo poskuša prikazati tudi »mehko plat« svoje duše, ga bodo vsi nogometaši, ki jih je kdaj koli treniral, in vsi novinarji, ki so ga kadar koli intervjuvali, v spominu ohranili kot nekoga, ki se je v navalu besa spravljal tudi na čebelo, ki je slučajno priletela skozi odprto okno slačilnice.

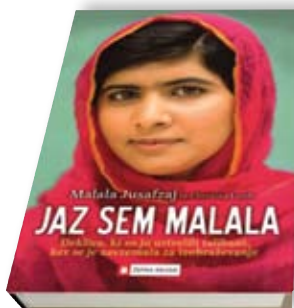
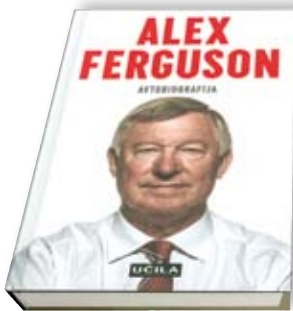
Pogrešali pa ga bomo tudi vsi, ki navijamo za njegove najbolj zaprisežene nasprotnike. To je definicija Velikana.

> BOŠTJAN VIDEMŠEK, NOVINAR DELA

Jaz sem Malala

Malala Jusafzaj, Christina Lamb
prevod: Ljubica Klančar
Učila International,
2014, m. v., 315 str., 12,90 €

»En otrok, en učitelj, ena knjiga in eno pero lahko spremenijo svet,« je lani dejala pakistanska deklica Malala. Ni govorila na pamet, govorila je tudi o sebi, o svojem očetu, o njegovi šoli in o njenem prizadevanju za šolanje pakistanskih deklet. Malala je tista deklica, rojena leta 1997, ki je začela leta 2009 javno govoriti o življenju v Pakistanu pod talibani. Ti so med njenim odraščanjem sčasoma naredili deželo, v kateri so dekletom skušali prepovedati celo izobraževanje. Tri leta pozneje je v šolski kombi, s katerim se je peljala, pokukal neznanec in vprašal »Katera je Malala?«, potem pa iz neposredne bližine proti njej izstrelil tri kroglice. Kljub hudim poškodbam je Malala preživela, se z družino preselila v Veliko Britanijo in postala zavzeta glasnica pravice do izobraževanja. > SAMO RUGELJ

Odraščanje,

največja dogodivščina življenja

Na voljo tudi kot e-knjiga na www.e-emka.si

Kulturni roman, ki briljantno opisuje daljše obdobje 60., 70. in 80. let prejšnjega stoletja. Vzporedno z zgodbo odraščajočih prijateljev spremljamo prodiranje zahodne pop kulture in erotičnih vsebin na tla nekdanje Jugoslavije.

Najhitreje do knjige:

📖 v knjigarnah 🌐 www.emka.si 📞 080 12 05

Zdravko Duša je prototip knjižnega urednika, kakršnih ne delajo več. Načitan, odrezan, inteligenčen, rahlo raztresen, vendar do konca zavezan dobri knjigi. Njegov uredniški knjižni opus zbuja strahospoštovanje. Imel sem možnost in priložnost, da sva skupaj sodelovala pri dveh knjigah: prvo (scenaristični priročnik Zgodba Roberta McKeeja) sva le s težavo, »s preglavicami« bi rekel on, pripeljala do natisa, vendar je imel Duša dober nos, saj je bila knjiga v nekaj letih razprodana, drugo, mojo tekaško Delaj, teči, živi pa je Duša sicer odobril za izid v okviru Cankarjeve založbe, vendar je potem prišlo »do preglavic«, zaradi česar bi najbrž še kar nekaj časa ostala v predalu, če je ne bi potem ekspresno izdali pri naši založbi. Z njim smo se pogovarjali o njegovi uredniški karieri, ki se počasi zaokrožuje.

»Rana slovenskega založništva so nikoli ponovljene izdaje mnogih klasičnih knjig!«

Rugelj: Iz oglaševanja ste šli potem naravnost na Cankarjevo založbo? Kaj je bilo tam vaše prvo delo?

Duša: Delal sem na leksikonu, Sovi, kot neke vrste urednik fotografije. Izbiral sem fotke, spomnim se drobnega zadovoljstva: kot kadilec sem se trudil spraviti skozi čim več portretov s cigareto.

Rugelj: Kako ste potem postali urednik in zakaj?

Duša: Zmeraj sem škilil po literaturi. Prevajal sem, nekaj tudi pisal. Pa z Jašo Zlobcem, ki me je pripeljal na firmo in je po Pavčkovi upokojitvi urejal domače leposlovje, sva bila stalno v dialogu: Zlobec je bil več kot le sodelavec, fantastičen človek, prijatelj. In sem po njegovem odhodu v politiko prevzel urejanje beletristike.

Rugelj: Kako se je vloga urednika v tistem času razlikovala od vloge urednika danes?

Duša: Delo ne bistveno – položaj pa precej. Danes pač končni namen firm, tudi založniških, ni sta funkcionalnost in vsebina, ampak hlapčevanje bankam. Znotraj tega si določiš svojo vlogo.

Rugelj: Poleg tega ste tudi prevajali, od Philipa Rotha do Henryja Millerja. Zdi se, kot da je v tistem času marsikdo poprijel za prevajalsko pero in prevedel kakega ljubelega avtorja. Kako je bilo s tem?

Duša: Ugotovil sem, da nisem dovolj moža za pisanje, literaturo sem imel pa še zmeraj rad, zato sem se zatekel k rezervi. Vpeljeval me je Mart Ogen pri Prešernovi družbi, Millerja mi je ponudil Branko Madžarevič, potem ko sem napisal precej kvantaški uvod v neki ameriški roman. In se me je nekako prijel imidž, da znam »svinjarit in posnemati govor s ceste«, kar je bilo priporočilo za naročnike teatarskih prevodov. Pozneje se je ob raznih službah izkazalo, da vztrajno sedenje ob knjižnih špehah iz noči v noč zahteva preveč kondicije, in sem predstavljal samo še dramatikovo.

Rugelj: Pri svojem uredniškem delu ste sodelovali ali pa zasnovali kar nekaj zbirk. Kako je prišlo do njih? XX. stoletje? Najst? Moderni klasiški? Pokaži jezik? Na katero ste najbolj ponosni? Za katero vam je najbolj žal, da je ugasnila?

Duša: XX. stoletje je bilo kolektivni uredniški projekt, idejo zanj je dal takratni glavni urednik Janez Stanič. Urejali smo ga najprej štirje, na koncu midva z Andrejem Blatnikom, tako kot Moderne klasike, ki so izšli iz omenjene zbirke. – Kar se mojih tiče: Najst sem zasnoval za novo senzibiliteto mularije v informacijsko prestreljenem svetu. Z zbirko Pokaži jezik sem reševal pomanjkanje literature za slušatelj je istoimenske scenaristične šole. Zbirka Poezija skuša dati bolj profiliran status tej vrsti v domačem programu. Zbirki izbranih del sodobnih dramatikov in Čas misli odpirata prostor komercialno neobetavnim zvrstem – slovenski dramatik in refleksiji. Pa seveda filozofiji: Marko Uršič, Mladen Dolar, Slavoj Žižek so soustvarjali redko močno filozofsko generacijo; upam, da dobijo priložnost za pregledne izdaje tudi Andrej Medved, Rastko Močnik in drugi ... Resnično mi je žal Dediščine. Zastavil sem jo kot zbirko ponatisov nepogrešljivih naslovov iz literature vseh časov, oblikovno nekoliko »retro«, po dostopni ceni. Rana slovenskega založništva so nikoli ponovljene izdaje (izjema je bila zbirka Sto romanov). Dediščina naj bi skrbela za prisotnost (in posodobljene selekcije) klasičnega repertoarja na trgu – žal so jo ugasnili pri Mladinski knjigi. Najbolj sem pa ... ne vem, »ponosen« je precej nekoristna beseda ... na vrh bi postavil prvi slovenski izdaji Miltonove-

Zdravko Duša

ga Izgubljenega raja in Chaucerjevih Canterburyjskih povesti (Marjan Strojan), nov prevod Shakespearejevih in prvo resno izdajo Michelangelovih sonetov (Srečko Fišer), pa velike nacionalne pesniške antologije – angleško, nemško, francosko ...

Rugelj: V tem času ste tudi sodelovali z mnogimi domačimi in tujimi avtorji. Kateri posamični knjižni projekti so vam ostali najbolj v spominu in zakaj?

Duša: Krstna objava Feove Vrbe, še pri Tribuni. Knjiga mrtvih Marka Zorka, knjige Blaža Ogorčevca, zlasti Melalcoholica Tropica, zgodbe Zlatka Zajca, pesmi Janeza Ramoveša, Kobrowskega ..., ker večinoma niso bile deležne založniške naklonjenosti, za polovico sem našel založnike zunaj matične hiše; gre za pomembne sodobne avtorje in v delu tega seznama za korekcijo podobe moje generacije. Pa Same pesmi o ljubezni Toneta Pavčka, po redakcijski zavrnitvi sem jih dobesedno prešvercal v program tako, da sem na neki žurki direktno našel Milana Matosa, naj vendar to izdamo za avtorjevo osemdesetletnico: do danes so prodali približno 8.000 izvodov! Poletje v zgodbi, izvirne kratke zgodbe znanih naših in tujih avtorjev v Delu, poleti ob sobotah: ker sem bil skrbnik

celotnega projekta, vsako sem leto zbral sponzorski denar, opravil izbor, uredniško delo, kompletno oglaševanje – in zadnjo korekturo vsak petek. Aja, mišlim, da sem izdal tudi prvi prevod srbskega avtorja po razpadu prejšnje države.

Rugelj: Katera knjiga vam je povzročila največ preglavic in zakaj?

Duša: Koliko prostora imava, da to naštejeva?! Jaz brez preglavic sploh ne znam delati. Mogoče je tole prava priložnost, da se še enkrat opravičim vsem, ki so jih morali deliti z mano.

Rugelj: Nedavno ste uredili novi knjigi Dušana Jovanovića in Milana Dekleve. Kako je prišlo do teh dveh knjižnih projektov?

Duša: Prejle sem ob naštevanju posebnih dosežkov obšel programska imena, ki so sicer hrbtnica programa. Dekleva je eden najzvestejših avtorjev Cankarjeve, tu je pridelal kresnika in dve veroniki. Logično je, da smo mu ponudili izdajo zbranih pesmi. Upam, da bo založba zbrala in izdala še tudi preostalo njegovo delo, seveda ne s prodajno ceno, kakršno je obesila omenjeni izdaji. Jovanović je logična izbira za serijo izbranih del slovenskih dramatikov, po Rozi, Möderndorferju in Jesihu; letos jo bo nadaljeval Filipčič.

Rugelj: Imate v predalu ali na polici še vedno knjige, za katere si želite, da bi izšle, pa iz različnih razlogov niso? Katere so to?

Duša: Marko Breclj, *Most Gavrila Principa*. Življenjsko delo v eni knjigi. Zavrnila sta ga dve založbi, nepojmljivo. Išče mo izhod na projektnem razpisu, z nekom tretjim.

Rugelj: Za vami počasi prihaja nov rod urednikov. Ste vzgojili podmladek, ki bo lahko nadaljeval vaše delo? Kako gledate na prihodnost knjižnih in pa prihodnost leposlovnih urednikov?

Duša: Trenutne razmere na MK oziroma CZ niso take, da bi spodbujale k dolgoročnim strategijam, med katere sodi tudi taka vzgoja. Kakšna bo vloga urednikov v času, ki omogoča vse objave in vsedostopnost, je morda bolj jasno kakemu Lenartu Kučiču. Vsekakor pa bo odvisna od novih avtorskopравnih, organizacijskostrukturnih razmerij in pravil, bolj odprta za privzemanje neposrednih pobud in zunajliterarnih elementov.

Rugelj: Kaj bi svetovali mlademu človeku, ki si želi v založništvo?

Duša: Začnite!

Leni Riefenstahl

Neizprosna moč slik

Steven Bach; prevod: Anuša Trunkelj

Modrijan, zbirka Poteze, t. v., 504 str., 39,90 €, JAK

Slava in sramota sta dve besedi, ki sta spremljali življenje ene najbolj kontroverznih žensk 20. stoletja. Vendar pa je Leni Riefenstahl (1902–2003), ki je živela skoraj celotno dvajseto stoletje, vedela, kaj hoče: želela je postati nekaj velikega. Sprva je bila igralka, potem pa tudi režiserka, ki si je enega za drugim pokoravala, pa tudi izkoriščala moške, ki so ji prišli na pot. Po branju Hitlerjevega *Mojega boja* pa je rekla, da gre za »človeka, ki prihaja«, se povezala z njim ter v slogu en najboljših

Leni Riefenstahl

propagandistk vseh časov poskrbela, da so bili kongresi nacionalsocialistične stranke v začetku tridesetih let videti kot monumentalni spektakli (od katerih se Hollywood uči še danes), ki so kazali na neuklonljivost nemške moči. Zaslovela je z dokumentarcem *Triumf volje*, ki je pozneje postal razvpit kot najbolj znan propagandni film vseh časov, olimpijske igre v Berlinu leta 1936 pa je izkoristila za skoraj fanatično snemanje človeških teles (film *Olimpija v dveh delih*), ki jim je skušala dati novodobni antični kontekst (pri čemer se je brez sramu zapletala z najboljšje grajenimi moškimi tistega časa, denimo ameriškim deseterbojcem, ki je dobil zlato medaljo, pozneje pa doma upodabljal filmskega Tarzana). Propad tretjega rajha je seveda zamrznil njeno filmsko kariero, a dal polet njenim odpravam v Afriko in fotografiranju Nubijcev. Fotografije so v revijalni in knjižni obliki obšle svet in postale prvovrstna prodajna uspešnica. Kaj je najbolj obžalovala v življenju? To, da se je zapletla s tretjim rajhom. Kaj svetuje bodočim rodovom? Recite življenju ja! > SAMO RUGELJ

O Plečniku

Prispevki k preučevanju, interpretaciji in popularizaciji njegovega dela

Tomáš Valena; prevod: Marjana Karer, Špela Urbas, Nives Vidrih

Celjska Mohorjeva družba, 2013, t. v., 256 str., 55,55 €, JAK

Avtor publikacije je priznani češki arhitekt, ki je v Münchnu študiral filozofijo, umetnostno zgodovino, arhitekturo in urbanistično oblikovanje. Prav raznolikost njegovih študijskih smeri je pustila viden pečat tudi v tej knjigi, ki jo je Valena posvetil našemu Jožetu Plečniku. Pri njenem snovanju je avtorja vodila izključno želja, da ljubiteljem Plečnika predstavi tudi manj znane teme iz njegovega ustvarjalskega opusa. Knjiga je razdeljena na več delov; avtor se v njih loti orisa Plečnikovega odnosa do praške arhitekture, se ustavi pri vplivu italijanske motivike na njegovo delo, predstavi tudi njegov odnos do terena ter slikovito oriše teme in prostorske koncepte pri Plečnikovih povečavah obstoječih cerkva. Osrednji del monografije predstavlja oris Plečnikovih posegov v kontekst Praškega gradu, na katerem je Valena leta 1996 postavil razstavo v čast Plečnikovemu ustvarjanju z naslovom Arhitektura za novo demokracijo. Knjiga, ki se od sorodnih publikacij vidno razlikuje s tehtnim izborom tem in avtorjevim razčlenjenim pristopom do njih v obliki esejev, ponuja nove tehtne poglede na ustvarjanje velikana slovenske arhitekture. > VESNA SIVEC POLJANŠEK

Herman Potočnik Noordung

Primož Premzl et al.

Umetniški kabinet Primož Premzl, Maribor, 2013, t. v., 120 str., 29 €

Herman Potočnik Noordung, eden pionirjev raketne in vesoljske tehnike, je s svojimi vizionarskimi pogledi vstopil v širšo zavest naše javnosti, potem ko so o njem že veliko pisali drugod po svetu, leta 1986. Slovenska objava njegovih *Problemov vožnje po vesolju* je sprožila številne – ne le strokovne – razprave. Publicista Primoža Premzla so spodbudile, da se je z izjemno vneto lotil sestavljanja portreta znamenitega Mariborskega rojaka, pri čemer je naletel na mnoge težave, tudi na poskuse ponarejanja Potočnikove življenjske zgodbe. Odkril je kraj njegovega rojstva, nazadnje tudi grob na Dunaju ter vrsto člankov, zapiskov in drugih dokumentov. Zbiranje in objavljanje podatkov o znamenitem Mariborčanu, ki je živel veliko pred svojim časom, je Premzl, predvsem s sodelovanjem zgodovinarja Sandija Sitarja, za zdaj sklenil z razstavo v NUK-u in izdajo te temeljito dokumentirane in bogato ilustrirane knjige. > IZTOK ILICH

Opera in drama

Richard Wagner

prevod: Simon Širca

Založba Univerze v Novi Gorici,
2013, t. v., 276 str., 33 €

Glasbeni del sveta je leto 2013 posvetil 200. obletnici rojstva velikega nemškega romantičnega skladatelja Richarda Wagnerja. Ob tej priložnosti je izšel tudi prevod njegovega pomembnega dela, ki ga je ustvaril leta 1851 in predstavlja bistven prelom v razumevanju glasbeno-odrske umetnosti prihajajočega stoletja. Ker gre v tem primeru za edini prevod v slovenščino, je toliko bolj pomembno, da se nanj opozori. Wagner je ob svojem glasbenem ustvarjanju tudi veliko pisal, med drugim tudi knjige. Njegovo delo *Opera in drama*, s katerim je želel predvsem poudariti pomembnost (svojega) opernega ustvarjanja

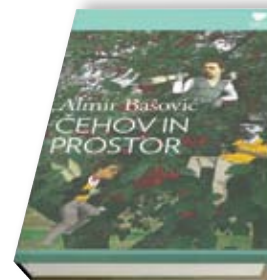
... tvorec umetnine prihodnosti je umetnik sedanjosti, ki sluti življenje prihodnosti ...

in pogleda na to, je obrnilo idejo same opere v glasbeno dramo in povzročilo precej sprememb na tem področju (še le po njegovi smrti). Z Wagnerjevimi besedami, da je tvorec umetnine prihodnosti umetnik sedanjosti, ki sluti življenje prihodnosti in hrepeni po tem, da bi bil v njem vsebovan, se zaokrožuje ta prevod, ki je nedvomno zanimivo literarno in glasbeno-zgodovinsko branje. Z dodatnim pismom (ki ga v osnovni izdaji Wagnerjeve knjige ni), ki ga je Wagner napisal Mathildi von Wesendonck 30. maja 1859, pa prevajalec zanimivo popestri pogled na skladatelja, ki je znal izjemno očarati marsikatero že poročeno ženo in tako dvigniti temperaturo med znanci, prijatelji, meceni, oboževalci in siceršnje družbo. > MITJA REICHENBERG

Čehov in prostor

Almir Bašović; prevod: Đurđa Strsglavec

MGL, 2013, m. v., 208 str., 19,99 €

Izhodišče študije sarajevskega teatrologa in dramatika Almirja Bašovića je trditev, da je struktura dramskega prostora v dramah Čehova koncentriran izraz dramske strukture. Gre za svež, izviren pristop, saj analitični diskurz svetovne teatrologije Čehova najpogosteje povezuje s problemom (dramskega) časa in ne prostora. Avtor pri svoji analizi izhaja iz analize konkretnih dram (*Ivanov*, *Utva*, *Striček Vanja*, *Tri sestere* in *Češnjev vrt*). Ob tem drame Čehova umešča v evropsko dramsko tradicijo in raziskuje zveze, ki jih vzpostavljajo s tragedijo na eni in s komedijo na drugi strani. > MAŠA OGRIZEK

Maks, vezni igralec mesta

urejanje: Petra Pogorevc, Inga Remeta

MGL, 2013, m. v., 268 str., 18 €

V knjigi so zbrani zapisi številnih »najboljših prijateljev« Maksa Sorška (1964–2012), nastali v njegov spomin. Zgoščajo se v skupni ugotovitvi, da je bil Maks kljub številnim (javnim) funkcijam – med drugim je bil član kreativne ekipe gledališča Glej, namestnik direktorice Moderne galerije in eden od pobudnikov ustanovitve Asociacije – v prvi vrsti povezovallec oziroma »vezni igralec«. Vezi je pletel tako med različnimi segmenti družbe kot tudi med posamezniki. Maks »ni imel lastne zgodbe, ampak je participiral na zgodbah drugih«, a prav zato je v gosti socialni mreži ostalo ujetih veliko neizbrisljivih spominov nanj. > MAŠA OGRIZEK

Bralnice pod slamnikom®

Mladinski literarni festival, 7. do 14. maj 2014

Guus Kuijer in Marcus Sedgwick v Sloveniji!

www.bralnice.si

MIŠ
ZALOŽBA

knjižnica
DOMŽALE

KNJIŽNICA
CIRILA
TOLMIN
KOSMAČA

Dolga pot pravic žensk

urejanje: Marta Verginella

Znanstvena založba FF in Studia humanitatis, 2013, m. v., 261 str., 24,90 €

V zborniku, ki ga je uredila Marta Verginella, je zbranih deset avtorskih prispevkov o zgodovini žensk v Sloveniji in je rezultat raziskovalnega projekta, ki je potekal med letoma 2009 in 2012. Kot poudarja urednica zgodovina žensk kontinuirano izostaja iz obče zgodovine oziroma ostaja v senci, raziskava in njen knjižni rezultat pa kaže, da so možnosti zgodovinjca žensk še velike in da so dokumenti na voljo. Članki prikazujejo, kako so se ženske gibale v okvirih pravnih norm in jih tudi presegle ter se pod vplivom diskriminativne zakonodaje mobilizirale. V spomin kličejo hišne pomočnice, ki so zahtevale priznanje svojega občevalnega jezika; begunke, ki so se pred fašizmom umaknile v osrednjo Slovenijo; dedinje kmečkih posestev v srednjem veku; borke za volilno pravico v Kraljevini Jugoslaviji ipd., predstavljena je tudi pravna regulacija splava. Po besedah urednice tako zbornik spodjeda slovenski imaginarij, ki je zaznamovan z nesamostojnimi ženskami, ki potrebujejo skrbništvo in varuštvo. > MAŠA OGRIZEK

Zamišljena mati

Ksenija Vidmar Horvat

Znanstvena založba Filozofske fakultete, 2013, m. v., 205 str., 19,90 €

Knjiga je poglobljena analiza javne podobe matere in materinstva v zahodni kulturi 20. stoletja, ki sta zaznamovani s patriarhalnimi spolnimi ideologijami, pa tudi z rasnimi, razrednimi in generacijskimi diskurzji. Avtorica na podlagi obravnavanega gradiva – ki ga črpa iz množične kulture, predvsem ženskih revij – izlušči naslednje pojavnosti: socialistična »partizanska mati«, zahodna kapitalistična »romantična mati«, črnska in proletarska »heroična mati«, tranzicijska »melodramatična mati«; ob njih spregovori še o romski »mami Jelki« in Jovanki. Avtorica pokaže, da je vsem skupno, da v biloškem, simbolnem in kulturnem pomenu označevalec mati preglasi vse druge ženske identitete in da je takšno družbeno opredeljevanje vloge ženske v tesnem razmerju z opredeljevanjem naroda po družinskem modelu. > MAŠA OGRIZEK

Novi Slovenski biografski leksikon

Prvi zvezek; urejanje: Barbara Šterbenc Svetina

ZRC SAZU, 2013, t. v., 370 str., 33 €

Prvi slovenski biografski leksikon – temeljna zbirka bio-bibliografskih podatkov o osebnostih, pomembnih za nacionalno kulturo, znanost, umetnost in druga področja – je izhajal 66 let. S 15. zvezkom je bil zaključen leta 1991 ter s približno 5100 gesli, kljub dopolnilom in prenosu v elektronsko obliko, že takrat nepopoln in zastarel. Potreba po novem, aktualnejši in izčrpniji tovrstni podatkovni zbirki je po večletnih pripravah pripeljala do nastanka prvega zvezka *Novega Slovenskega biografskega leksikona*. Področni uredniki Pavle Božič, Franc Cimerman, Igor Grdina, Eva Holz, Andrej Kranjc, Ana Lavrič, Ahac Meden, Blaž Resman, Jurij Snoj, Petra Testen in Luka Vidmar s strokovnimi sodelavci so zanj pripravili 189 razširjenih opisov osebnosti s priimki na črko A – od paleontologa Othenia Abela in freisinskega škofa Abrahama do kemijskega fizika Andreja Ažmana ter šolnika in časnikarja Cirila Ažmana. > IZTOK ILICH

Praznična večglasja

urejanje: Ingrid Slavec Gradišnik

Znanstvena založba FF, 2014, m. v., 250 str., 24,90 €

Zbornik prinaša devet prispevkov na temo spreminjanja in prilagajanja tradicionalnih oblik in vsebin praznovanj s časom spreminjajočim se predstavam, potrebam in možnostim. Ingrid Slavec Gradišnik piše o praznikih v slovenski praznični pokrajini ter o urbanem in razglašenem decembrskem času; Vito Hazler o svetnikih, povezanih s trto in vinom; Saša Poljak Istenič o razmerjih med nekdanjo festivalno kmečko ohceto ter kulturo, politiko in ideologijo; Mirt Komel o potrošniškem praznovanju valentinovega in noči čarovnic; Luka Zevnik o sreči v kontekstu decembrskih praznovanj; Tatjana Bajuk Senčar o prazničnih praksah slovenskih evrokratov; Boštjan Kravanja o praznikih v kontekstu lokalnosti in turističnega razvoja na Kobarškem in Miha Kozorog o praznovanju življenja v Topolovem v Beneški Sloveniji, kadar se vas spremeni v umetniško Postajo. > IZTOK ILICH

298 strani,
trda vezava,
€ 29,90

Vasja Klavora

FAJTJI HRIB

Bojišče na Komenskem Krasu 1916–1917

Nova dokumentacija V. Klavore opisuje srdite spopade na vzpetini Fajtji hrib, v grebenu Črnih hribov med Dornberkom in Mirnom oziroma med Lipo in Opatjim selom. Vse te bitke je sprožila italijanska armada, ki je med Gorico in Trstom hotela prebiti avstro-ogrsko obrambo ter tako prodreti do Ljubljane, Gradca in Dunaja. V grozotah položajske vojne je bilo desetisoč padlih in ranjenih vojakov.

Nadaljnje knjige o prvi svetovni vojni na slovenskih tleh – dokumentacije o frontah na Soči in Piavi ter priprave in življenje v zaledju ter vojni dnevniki vojakov, z bogato fotodokumentacijo:

Vasja Klavora: Škabrijel. Soška fronta 1917, t. v., € 24,00

Vasja Klavora: Plavi križ – o smrtonosnem plinu, t. v., € 19,90

Vasja Klavora: Koraki skozi meglo. Kobarid – Tolmin 1915-1917, t. v., € 19,90

Vasja Klavora: Doberdob. Kraško bojišče 1915-1917, t. v., € 29,90

Tomaž Budkovič: Bohinj 1914-1918, t. v., € 19,90

Tomaž Budkovič: S Turudijevim bataljonom na soškem bojišču, t. v., € 19,90

Drago Sedmak: Ob vznožju branikov. Solkan in Solkanci med 1. svetovno vojno, t. v., € 19,90

Franc Arnejc: Od Dnestra do Piave – m. v. pretresljiv vojni dnevnik slovenskega vojaka, m. v., € 14,90

Jan F. Triska: Pozabljena fronta prve svetovne vojne – vojni dnevnik, t. v., € 19,90

Peter Schubert: Piava 1918, t. v., € 15,90

Fajtji hrib

Bojišče na Komenskem Krasu 1916–1917

Vasja Klavora

Mohorjeva založba Celovec, 2014, t. v., 332 str., 29,90 €, JAK

Vasja Klavora

Akademik Vasja Klavora, politik in upokojeni zdravnik, formalno sodi med ljubiteljske zgodovinarje, vendar mu tudi najvidnejši predstavniki te stroke priznavajo ugled izvrstnega poznavalca preteklosti Severne Primorske, zlasti obdobja soške fronte v letih 1915–1917. *Fajtji hrib* je – po monografijah *Doberdob*, *Koraki skozi meglo*, *Plavi križ* in *Škabrijel* (ki jim lahko dodamo še *Predel 1809* o bojih v Posočju v Napoleonovem času) – njegova že peta (oziroma šesta) knjiga o odločilnih premikih v novejši zgodovini zahodnega roba našega narodnega ozemlja. Pisanje o njih za Klavoro tudi ni le konjiček, temveč po svoje »rodovna zaveza«, saj je bil njegov ded Franjo Klavora s prijateljem Slavkom Mlekužem in številnimi drugimi rojaki udeleženec teh prelomnih dogodkov. Tukaj je avtor postavil v ospredje kritično obdobje soške fronte, ko so se bili avstro-ogrski branilci (med njimi je bilo veliko Slovencev) po padcu Gorice avgusta 1916 prisiljeni umakniti tudi z Doberdobske planote na Komenski Kras. Obrambno črto pri Fajtjem hribu in Velikem vrhu so nato kljub vsestranski italijanski premoči in pomanjkanju vode branili do jeseni 1917, ko je avstrijsko-nemška ofenziva po preboju pri Kobaridu Italijane potisnila do reke Piave. > IZTOK ILICH

1. svetovna vojna

Veliki ilustrirani vodnik

R. G. Grant

prevod: Mojca Vodušek

Mladinska knjiga,

2014, t. v., 360 str., 49,98 €

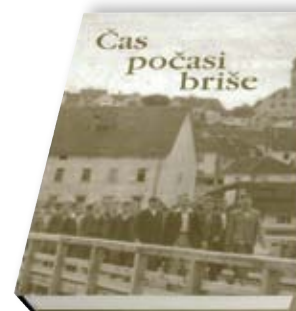
Stoletnica začetka prve svetovne vojne odmeva tudi v založniškem polju, saj so knjige o njej v večjem obsegu (predvsem v tujini) izhajale že nekaj zadnjih let. Pričujoči ilustrirani vodnik, ki je istega formata kot velike ilustrirane enciklopedije, kot so bile, denimo, *Rastline*, *Človek*, *Znanost*, *Vesolje* itn., v slovenščini izhaja hkrati z izvirnikom, prinaša pa podroben in v vseh pogledih zgodovinsko in oblikovno razdelan pregled tega strašnega zgodovinskega dogajanja, ki je zaznamovalo tudi prihodnje generacije ter se dobri dve desetletji pozneje izteklo v naslednjo veliko vojno. Prva svetovna vojna ni obdelana samo od njenega prologa junija leta 1914 z atentatom bosanskega Srba Gavrila Principa na avstro-ogrskega prestolnaslednika nadvojvodo Franca Ferdinanda, kar je bil neposredni povod za ultimatum avstro-ogrske oblasti Srbiji, ki je potem neposredno vodil v vojno, ampak z začetnimi poglavji seže tudi več kot štiri desetletja nazaj. V njih bralcem predstavi prizorišče nemirne celine, razmerja med velesilami ter vse bolj napeta razmerja, ki so v začetku dvajsetega stoletja pripeljala do načrtnega oboroževanja in pripravljanja na veliki spopad. Po uvodnem delu v nadaljevanju knjige sledi podrobna kronologija (najprej s preglednimi časovnimi trakovi) vojnega dogajanja po letih od leta 1914 do konca vojne štiri leta pozneje, poleg okvirnega poteka pa so se njeni avtorji seveda podrobneje posvetili ključnim bitkam od Verduna in Somme naprej (seveda tudi soški fronti), ki še zdaj veljajo za simbole bojevanja v prvi svetovni vojni. Ob strogo vojaškem dogajanju je v knjigi tudi nekaj dobrodošlih dodatkov, denimo Pisatelji v vojni. Knjiga se končuje s povojnim časom in obdobjem od 1919 do 1923, ki so ga zaznamovali razdejani svet, povojni spopadi, pariška mirovna konferenca, versajska pogodba in javne obljube, da do takega klanja ne bo prišlo nikoli več. Seveda pa vsi niso mislili tako, denimo nekdanji vojak v tej vojni Adolf Hitler, ki je želel spremeniti poraz Nemčije v prvi svetovni vojni in je s prihodom na oblast leta 1933 svet popeljal proti še bolj uničujoči vojni ... > SAMO RUGELJ

Čas počasi briše

Pričevanja prisilnih mobilizirancev v nemško vojsko med drugo svetovno vojno iz občin Kamnik in Komenda

urednika: Marjeta Humar, Igor Podbrežnik

Društvo Demos na Kamniškem, 2013, t. v., 318 str., 20 €

V zborniku, ki ga je založilo in izdalo društvo Demos na Kamniškem s finančno pomočjo občin Kamnik in Komenda, so zbrana pričevanja še živečih kamniških in komendskih prisilnih mobilizirancev v nemško vojsko med drugo svetovno vojno, pisma, dnevniki, fotografsko gradivo ter spomini sorodnikov in znancev na padle, umrle ali izginule mobilizirance; del prispevkov je nastal tudi na podlagi še živega spomina na mobilizirance. Nekateri od njih so v letih 1941–1945 služili kar v treh vojskah: najprej v starojugoslovanski, nato v nemški na vzhodni fronti in na koncu v partizanski. Vodilo uredniškega odbora, ki sta ga vodila dr. Marjeta Humar in mag. Igor Podbrežnik, je bilo ohranjanje vedenja, kaj se je dogajalo, saj naj bi takšen zgodovinski spomin omogočal »popravo krivic in ozdravljenja ran iz preteklosti« in s tem zdrave temelje za prihodnost. > MAŠA OGRIZEK

OD OSMANOV DO CELJANOV

CELJSKA MOHORJEVA DRUŽBA
Prva slovenska založba
www.mohorjeva.org

Vabimo vas v naši knjigarni:

Celje
Prešernova 23
T 03 490 14 20

Ljubljana
Nazorjeva 1
T 01 244 36 50

Valovanje zgodovinskega in duhovnega dogajanja, ki preseva v današnji čas

Kako so slovenske žene na Babjem klancu ugnale Turke, kako je Ulrik Celjski romal v Kompostelo, kdo so bili na Jadranskem morju gusarji in kdo pirati, kaj so o popotovanjih po Balkanu zapisali potopisci 16. in 17. stoletja in zakaj je pomembno negovati odnos do narodne, krajevne in osebne zgodovine.

Malcolm Gladwell

Gladwell (1963) je že desetletje eden najbolj znanih publicistov na svetu, v svojih knjigah pa z izjemnim talentom pripoveduje poučne zgodbe, s katerimi nas skuša spodbuditi k aktivnejšemu razmišljanju o resničnih (socioloških, psiholoških in ekonomskih) zakonitostih našega vsakdanjega življenja.

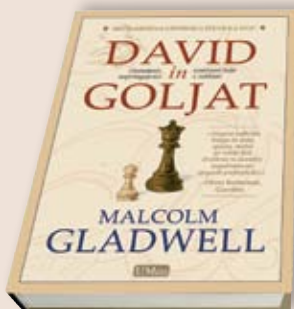
David in Goljat

Outsiderji, neprilagojenci
in umetnost boja z velikani

Malcolm Gladwell

prevod: Sandi Kodrič

UMco, zbirka Angažirano,
2014, m. v., 266 str., 24,90 €

V svojem knjižnem prvencu *Prelomna točka* (2000, sl. prevod 2004) je tako razkrival, kako se, podobno kot nalezljive bolezni, širijo tudi ideje, navade, sporočila in izdelki. V svojem naslednjem delu *Preblisk* (2005, sl. prevod 2008) je posegel na področje intuitivnega mišljenja in raziskoval »moč mišljenja brez razmišljanja«. V *Prebojnikih* iz leta 2008 (sl. prevod 2009) pa nam je skušal z različnimi primeri in z različnih perspektiv pojasniti, kako in zakaj nekdo uspe, komu drugemu, čeprav morda obdarjenemu s podobnimi sposobnostmi, pa vse skupaj spodletiti. Njegova knjiga *Kaj je videl pes* (2009) je bila zbirka njegovih že objavljenih besedil in ni prevedena v slovenščino. V svojem najnovejšem in navdihujočem delu *David in Goljat* s podnaslovom *Outsiderji, neprilagojenci in umetnost boja z velikani*, ki je pritegnilo veliko mednarodno pozornost, pa Gladwell širi svoje raziskovalno zanimanje še naprej od *Prebojnikov* in skuša dognati, zakaj očitni obstranci včasih vseeno uspejo zmagati v vsaj na prvi pogled povsem neenakopravnem boju.

Zakaj so outsiderji v resničnem življenju veliko uspešnejši, kot bi morali biti na papirju? Kako lahko šibkejši prelisičijo močnejše? Gla-

well nas v svoji najnovejši knjigi odpele na inspirativno in presenetljivo potovanje, med katerim nam razkrije skrito dinamiko, ki oblikuje ravnotežje moči med malimi in velikimi. Pri tem nas vodi skozi resnične zgodbe, ki se vijejo od resnične pomembnosti števila učencev v šolskem razredu (ni nujno, da majhni razredi vodijo k najboljšim učnim rezultatom) do disleksije (njen hendikep se lahko preobrne tudi v prednost), od antičnih zgodb, kjer so velikani (Goljat) podlegali pritlikavcem (majhnemu, a spretnemu Davidu) kljub svojim očitnim prednostim, do nenavadnih taktik, ki jih s pridom uporabljajo voditelji civilnih gibanj (skoraj agresivno iskanje medijskega odziva na njihove akcije). Gladwell nam v tem svojem doslej najbolj angažiranem delu prepričljivo prikaže, kako se v običajnem življenju včasih soočamo s strašansko nerazumevanjem resničnega pomena prednosti in slabosti.

Gre za mojstrsko izpisane zgodbe, v katerih pisatelj s svojim značilnim žarom osvetli izjemne obstrance in druge neprilagojence iz zgodovine, znanosti in psihologije. S svojo izjemno sposobnostjo vedno najde povezavo tam, kjer jo drugi zgrešijo. Tako je *David in Goljat* še eno izvrstno Gladwellovo delo, ki presega običajna in konvencionalna razmišljanja ter nam prinaša nepričakovana spoznanja, ki jih lahko s pridom uporabite tudi v vsakdanjem življenju (ko boste prebrali to knjigo, denimo, ne boste več prepričani niti o tem, ali si res želite, da se vaš otrok vpiše na najboljšo šolo). Pisatelj v svojem virtuoznem slogu tako znova nagovarja bralca in ga spodbuja k spremembi lastnega življenja! Knjiga, pri kateri se zdi, da jo je Gladwell pisal za Slovenijo in Slovence.

Malcolm Gladwell

SLOVENSKI POZDRAV S KOROŠKE

STARE KOROŠKE RAZGLEDNICE
S SLOVENSKIMI NAPISI
PRIČAJO O NEKDANJI MOČI
KOROŠKEGA SLOVENSTVA.

Zgodovinar in strasten zbiratelj starih razglednic Milan Škrabec je izbral več kot tristo koroških razglednic, natisnjenih od konca 19. stoletja do druge svetovne vojne. V tej knjigi je večina razglednic prvič objavljena.

Knjiga prinaša dragocen vpogled v zgodovino, naravne in kulturne znamenitosti, predvsem pa v narodnostno življenje Slovencev na Koroškem.

Naročila in informacije:

Družina d. o. o., Krekov trg 1, Ljubljana
tel.: 01/360-28-28, www.druzina.si

ZALOŽBA
DRUŽINA

Alergična družba

Jana Šimenc

UMco, 2014, m. v., 232 str., 24,90 €

Znano je, da v zadnjih letih različne alergije postajajo vse pogostejše sopotnice v življenju številnih odraslih in otrok. Njihova neobičajna razširjenost (na hrano, pršice, plešni, cvetni prah, živalsko dlako itn.) pa ne daje misliti samo zdravnikom in farmacevtom, pač pa tudi antropologom in drugim raziskovalcem človeškega vedenja. V knjigi so zbrani in predelani rezultati doktorske naloge mlade antropologinje, ki je s svojevrstnim medicinskoantropološkim pristopom k alergijam pripravila celovit pogled na to, kako se zaradi alergij in skupaj z njimi spreminja tudi naša družba. Izvirno in poučno delo. > RENATE RUGELJ

Koga naj volim?

Tadevž Ropert

Sanje, zbirka Aktivni državljani, 2014, m. v., 108 str., 7,99 €

Študent Tadevž Ropert, predstavnik t. i. Ninja generacije (*no income, no job, no assets*), torej generacije brez prihodkov, brez službe in brez premoženja, v tej provokativni knjigi pregleduje koncept sodobne parlamentarne demokracije in išče njegove omejitve ter priložnost za javno delovanje aktivnih in inteligentnih državljanov. V svoji analizi ugotavlja, da državi vlada izvoljena oligarhija, sestavljena iz nekaj strank, ki po izvolitvi delujejo po povsem svojih pravilih, tudi neodvisno od volje svojih volivcev. Ob tem ponuja koncept stranke, pri kateri bi njeni člani (ali pa državljani na splošno) o vsaki pomembnejši stvari odločali neposredno z glasovanjem, kar se mu v sodobni tehnološki dobi ne zdi več nepremostljiva ovira. Izzivaleen prispevek, ki se bori proti državljski pasivnosti! > SAMO RUGELJ

Immunitas

Roberto Esposito; prevod: Boštjan Nedoh
Beletrina, 2014, t. v., 284 str., 24 €, JAK

Knjiga, ki medicinsko-biološki koncept imunizacije razprostre na družbo kot celoto ter iz nje naredi tudi pravni, politični in antropološki pojem. Na eni strani se vse bolj izpostavlja družba in posameznik pred vdorom tujih elementov, bodisi boleznih ali pa idej, borita z zapiranjem vase. Po drugi strani se je proti nevarnosti moč učinkovito boriti samo tako, da jo do neke mere pripustiš k sebi, kar lahko narediš s preventivnim in nadzorovanim cepljenjem. Esposito (1950, italijanski filozof) pa nasproti sodobni konservaciji imunizirane družbe postavlja možnost vzpostavitve odprte družbe, ki jo imenuje *communitas*. > SAMO RUGELJ

Na poti v črno luknjo

Miha Pintarič

Znanstvena založba FF, Kultura sožitja, 2013, m. v., 162 str., 16 €, JAK

Profesor starejše francoske književnosti, esejist in pesnik Miha Pintarič je v novi zbirki zbral sedemindvajset esejev, ki jih zaznamujejo širok razpon tematik, igrive jezikoslovne analize, svetovnonazorska ironija in humanistična zavzetost. Z izjemo dveh daljših besedil, *Kdo bo ukradel naslednjo revolucijo?* in *Ironija ali svoboda med breznom in nihalom*, gre za jedrnatne fenomenološke utrinke, ki na zapostavljene precepe pogledajo z novih zornih kotov. V prvem delu, *Scrkljanci*, se obrača v svojo in sodobno mladost, kjer, med drugim, z zrelostne distance analizira pomene znanih otroških pesmi. V drugem delu, *Na poti*, premišli ideološke prvine in politične vrednosti religije, rase in tujstva, v tretjem in četrtem delu, ki sta najbolj zabavna, pa se posveti besedoslovju (O citatih, Poskus alternativnega slovarja, Besede in geste, Abesednik imaginacije, O interaktivni poeziji itd.). V zadnjem delu le nadaljuje z raznorodno kulturološko pisavo, kar opravi na izrazito osebni način, s čimer zagotovi odjemalcu izkušnjo sočnega branja. > ŽIGA VALETIČ

ZBIRKA KULTURA SOŽITJA

MIHA PINTARIČ:
NA POTI V ČRNO LUKNJO
164 str., 16,00 EUR

Izbor aktualnih esejev izpod
peresa pronicljivega esejista in
profesorja na Filozofski fakulteti
Univerze v Ljubljani.

Knjiga je izšla s podporo JAK.

Več informacij na: <https://knjigarna.ff.uni-lj.si/>
Vse knjige ZNANSTVENE ZALOŽBE FF lahko naročite na
T: 01/ 241 11 19 in E: knjigarna@ff.uni-lj.si.

Uslužbenci

Siegfried Kracauer; prevod: Anja Naglič

Založba / *cf, zbirka Rdeča zbirka,
2013, m. v., 131 str., 15 €, JAK

Kracauer (1889–1966), nemški pisatelj in novinar, je sicer najbolj znan po svojem delu na področju filmske teorije, čeprav je tudi njegovo delo *Uslužbenci*, ki je nastalo leta 1929, tik pred izbruhom gospodarske krize, več kot aktualno še danes. V tej monografiji, mešanici izkustvenega dela in esejistične študije, Kracauer obdela »družbeni sloj« uslužbencev, torej tistega dela pisarniških delavcev, ki se je močno povečal v obdobju po prvi svetovni vojni kot posledica izjemne rasti velikih nemških podjetij. Besedilo je bilo prvotno objavljeno v časopisu *Frankfurter Zeitung*, Kracauer pa je med zbiranjem gradiva ostroumno opredelil skupne značilnosti uslužbencev, ki so jih v tistem času družili izguba duhovnega smisla v večinoma brezosebni pisarniški delu ter razni tipi frustracij, ki so izhajali iz njihove nadomestljivosti, kar vse je ustvarjalo ustrezno podlago za prevzem nacističnih vrednot nekaj let pozneje. Delo, ki s svojo informacijsko revolucijo zadnjih desetletij, zaradi katere vse več ljudi delovne dneve preživlja v pisarnah pred računalniki, dobiva kar se da pomenljiv odmev. > SAMO RUGELJ

Ruski misleci

Isaiah Berlin; prevod: Urša Zabukovec
Beletrina, zbirka Koda,
2014, t. v., 372 str., 29 €, JAK

Berlina (1909–1997), britanskega zgodovinarja idej in političnih misli, rojenega v družini ruskih Judov, ki se je po oktobrski revoluciji preselila v Anglijo, smo v slovenščini že spoznali z monografijo *Izvori romantike*. Njegova knjiga *Ruski misleci* prinaša zbirko predavanj oziroma esejev, ki so nastali v razponu treh desetletjih v obdobju 1948–1978. V njih Berlin prek raziskave razvoja družbenih idej in analize ruske literature in družbenih ter filozofskih pogledov kulturnikov preigrava svoje videnje družbenega in političnega razvoja Rusije v drugi polovici devetnajstega stoletja. To počne s preučevanjem zanj ključnih pisateljev od Aleksandra Hercena, ki je osrednji lik eseja *Izjemno desetletje*, v katerem poskuša opredeliti razloge za nastanek ruske inteligence v prvi polovici devetnajstega stoletja, prek Turgenjeva do Tolstoja, ki sta bila Berlinu najbližja pisatelja iz prav tega stoletja. Klasično zahodnjaško delo o Rusiji, ki skuša odkriti tudi družbene, politične in kulturne nastavke devetnajstega stoletja, ki so pripeljali do oktobrske revolucije v začetku dvajsetega stoletja. > SAMO RUGELJ

Križ in kapital

Jože Prinčič
Modrijan, 2013, t. v., 310 str., 29,90 €

Monografija znanega ekonomskega zgodovinarja je pregled občutljivega področja: finančne plati delovanja RKC na slovenskih tleh v zadnjih 150 letih. Knjiga se začne v drugi polovici 19. stoletja: avtor opiše tedanje razmere, znotraj katerih je

Rimskokatoliška cerkev skušala povečati in razširiti svoj ekonomski vpliv, kar se je še okrepilo do začetka druge svetovne vojne. Prihod okupatorjev je premoženje Cerkev močno prizadel, boj za preživetje pa se je nadaljeval tudi v času po vojni, ko je imela nova oblast Cerkev za (ideološko) nasprotnico, ki jo je bilo treba čim bolj oslabiti. Proti temu se je Cerkev borila na različne načine. Osamosvojitve Slovenije je v tem smislu zanjo prinesla otoplitev in obnovitev gospodarske moči, ki pa se je v času gospodarske krize zaradi finančnih mahinacij ponovno (delno) razkrojila. Končna usoda pridelanih izgub, vključno z epilogom odgovornosti vpletenih, pa za zdaj ostaja še nedokončana zgodba. > SAMO RUGELJ

Kritika politične ekonomije; Uvod

Michael Heinrich
prevod: Mojca Dobnikar
Sophia, 2013, m. v., 307 str., 18 €, JAK

Nemški profesor Michael Heinrich velja za enega najboljših poznavalcev Marxove kritike kapitalizma, toda njegova misel se ne ustavlja ob dogmatskem marksizmu, temveč z distanco pogleda, v kakšnem družbenem okolju, zgodovinskem trenutku in intelektualnem naboju je *Kapital* sploh nastal. Sporočila prenese na današnji čas in, vključujoč kritično razumevanje sodobnosti ter dosedanj razvoj politične ekonomije, poišče pomanjkljivosti in poudari dognanja, ki so v več kot stoletju ostala nedotaknjena. »Leva teorija spet postaja pomembna,« navaja v uvodu k slovenski izdaji, pri čemer pa »Marxove analize kapitalizma ni mogoče ignorirati«. Ameriški prevod ima še bolj neposreden naslov: *Uvod v Marxov Kapital*. > ŽIGA VALETIČ

NOČ
knjige

svetovni dan knjige
sreda
23. 4. 2014
od 18 do 01 h
nocknjige.si

www.nocknjige.si

Sanjam, torej sem.

SVETOVNI DAN
in
NOČ KNJIGE
S SANJAMI

Sreda, 23. april, od 18 do 01 h.

Gostovanje avtorice
knjižnih uspešnic *Dnevnik srbske gospodinje*
ter *Abeceda mojega življenja*

MIRJANE BOBIĆ MOJSILOVIĆ

22. aprila ob 19.00: Dom knjige, Koper
23. aprila ob 18.00: Hiša sanjajočih knjig, Kamnik
23. aprila ob 21.00: Hiša sanjajočih knjig, Ljubljana
24. aprila ob 19.00: Knjigarna Goga, Novo mesto

NOČ KNJIGE V KNJIGARNAH SANJE

* Pripovedovanja, omizja, sanjanja.
* 50 % popusta na knjižni program Sanje

Hiša sanjajočih knjig | Ljubljana
Trubarjeva 29, Ljubljana.
Tel: 01 230 14 26.
E: knjigarna.trubarjeva@sanje.si

Hiša sanjajočih knjig | Kamnik
Sadnikarjeva 2, Kamnik.
E: knjigarna.kamnik@sanje.si

Knjigarna Zvezdica Zaspanka |
knjige za otroke
Krekov trg 2, Ljubljana.
Tel: 01 3000 982.
E: blagajna@lgl.si

Spletna knjigarna Sanje | www.sanje.si
Knjige odpremi najpozneje
v 24 urah od naročila.
Poština pri nakupih nad 35 evrov
je brezplačna.

www.sanje.si

Prevodnokritična metoda je vključevala glasnega bralca celotne knjige prevoda s sprotnim spremljanjem izhodiščnega besedila.

Max Frisch: Človek v holocenu.

Prevedla Renata Zamida. Študentska založba, 2013.

1. Oblika in založniška izhodišča (neprevajalski del)

Frischeva novela je besedilna, tipografska montaža. Literatura se prepleta s strokovnim jezikom o geološki zgodovini Zemlje, o dinosavrih, bioloških opisih dvoživk itn.

Frisch v delo, ki ga je pisal v sedemdesetih letih 20. stoletja, vstavlja fotokopije gesel iz 11 drugih originalov, ki so izšli v letih med 1910 in 1974. Vstavljenе kopije so tipografsko razgibane. Najstarejša, na strani 220 izhodiščnega besedila, rabljenega za pričujoči pregled,* Tessiner Leben (Vita Ticinese) Giovanni Anatasija, je tiskana v gotici.

Seznam virov je integralni del nemškega besedila, pa tudi ameriškega prevoda, ki ga kot prevajalec podpisuje sam Max Frisch v tandemu z Geoffrejem Skeltonom.

In kakšna je videti slovenska izdaja? Vanjo je bilo gotovo vložena veliko truda. Kvadrati so na pravih mestih, sivo obarvani kot pri Frischu. Uganka pa je, zakaj založba v knjigo ni uvrstila Frischevega seznama virov.

Tudi gotice na straneh 216, 217 in 247 (18, 19, 51) slovenska izdaja ne ohranja. Prav tam, kjer je pri Frischu gotica, je v slovenščini več zatipkov: doline in kraji Bergigno namesto Bargigno, Calenca namesto Calanca, Corzonesco namesto Corzoneso, Levantina namesto Leventina.

Zgodi se, da sta dva v izvorniku ločena kvadrata združena. (225 / 27 ali 238 / 42)

2. Prevajalska strategija

Prevod, prvenec, podpisuje pomočnica direktorja pričujoče založbe. Za prvenec je gibek in iznajdljiv, pišejo ga, se čuti, predihani možgani, vajeni slišati in podati slišano, ne pa tiščati nosu v slovarje.

Zelo dobro je prevedenih kar nekaj odstavkov literarnega dela knjige, na primer tisti z začetkom Do vrha je bilo osem ur plezanja. (290 / 98)

Prevod je samozavesten: »Menda.« – zelo kratka, učinkovita poenostavitev za **So müßte man meinen.** (260 / 65)

Funkcionalna strategija, ki želi ugajati bralcu, se tu in tam preveša v pojasnjevalno, gladilno težnjo, s tem pa spreminja lapidarni slog. Frisch je z glagoli varčen. Nekaj primerov, kako je prevod vstavljal lastne glagole in zapiral interpretacije:

Kein Hupen aus dem Tal. / Nobenega hupanja ni slišati iz doline. (212 / 14) – Iz doline nič hupanja.

Unterwegs drei verregnete Schafe. / Spotoma sreča tri premočene ovce (229 / 33) – Spotoma tri premočene ovce.

Kühe sind selten, da die Hänge zu schroff sind / Krave na paši so redke, saj so pobočja prestirna. (243 / 47)

Licht auch im Keller. / Luč gori tudi v kleti. (252 / 56)

Ein Feuer-Salamander im Bad – / V kopalnici

* Mayer, H., Schmitz, W.: Gesammelte Werke in zeitlicher Folge. Band VII. Kleine Prosaschriften. Triptychon, Der Mensch erscheint im Holozän, Blaubart. Str. 205–300.

zagleda močerada – (253 / 58) – V kopalnici močerad.

Tagsüber Vögel, viele Vögel. / Čez dan se oglašajo ptice, veliko ptic. (248 / 52) – Čez dan ptice, veliko ptic.

Res je, da je slovenščina glagolski jezik, vendar bi veljalo stopiti na stran umetnosti in odprtih mest ne zapirati. Kot rdeča nit se plete »sistemska napa« spreminjanja perspektive v prevodu: v nekaterih eliptičnih stavkih, denimo v zgoraj navedenih primerih, bi kdo od nas slišal celo misli samega gospoda Geiserja, česar pa prevod ne omogoča. Primer:

Offenbar fallen Hirnzellen aus. / Očitno mu odmirajo možganske celice. (232 / 35)

Če torej zgoraj povedano drži, je prevod spremeni literarno strukturo – in ko bo literarna veda iskala pripovedovalske perspektive, notranjega monologa ne bo našla. In ne jezikovne sledi možganov tik pred kapjo.

Zadrego vzbuja lapsus v razumevanju oziroma vztrajna raba »poštni avto« za avtobus, ki ga v nekaterih deželah, kot do druge svetovne vojne v Sloveniji, upravlja poštno podjetje. Morda bi bilo bolje »poštni avtobus«. In še primera zadrege z razumevanjem, prvi ponazori več problemov pričujočega prevoda:

Was gäbe es schon zu berichten:

- **Geröll im Salat, aber der Post-Bus verkehrt wieder, alle Sonnenblumen geknickt, viele Nüsse im Gras, Herbstzeitlosen schon im August ...** (285)

O čem bi ji lahko poročal:

kamenje je med solato, a poštni avto spet vozi, vse sončnice so polomljene, v travi ležijo lešniki, ki so popadali z leske, jesenski podleski so začeli cveteti že avgusta ... (93)

»Nüsse« so lahko tudi orehi in dodajanje odvisnika »ki so popadali z leske« je odveč.

Falls schon morgen oder übermorgen die Post wieder verkehrt. / Ko bo poštni avto spet vozil (221 / 23) – ko bo pošta spet obratovala

Omeniti bi veljalo nedoslednosti rab: jelke in smreke za **die Tanne**, pravilno jelka – to se vleče skoz vso novelo. **Die Schlucht** – prepad, soteska, na zadnji strani grapa. **Der Firn** – enkrat srž, drugič srež, potem spet srž, potem poledeneli sneg (98, 100, 102). Na straneh 230 in 222 / 24 in 33, **Das Tal schein unversehrt** ali **Das Dorf steht unversehrt** – neokrnjena, nepoškodovana, sploh pa bi bilo bolje »Vas je ostala cela«. (298 / 107). **Der Lurch**: dvoživka, amfibija, krkon.

Der Wasserhahn na strani 245 je pipa (pri lijaku), ne pa vodna pipa (49), **Der Fenstersims** na strani 242 so kamnite police, manjka okenske (47), manjka **flatternd**, prhutav zvok (243 / 48).

Oksimoroni:

dann liegt ihr Stamm hangabwärts mit zersplitterter Krone / potem zdaj leži njegovo deblo z razpadlo krošnjo, obrnjeno navzdol proti strmini (216 / 18)

er sicherte mit dem Seil, indem er es um eine Felszacke legte, / varoval ju je z vrvjo, tako da jo je zavezal okoli skalne špranje (291 / 100) – morda bo lje za skalni rogelj/konico

ein Zelttuch, das sie vor dem Regen schützen sollte, / planjavo, ki naj bi jih zaščitila pred dežjem, (229 / 32) – ponjavo

Prevajalci dobro vemo, da se takšni lapsusi mimogrede prikrajdejo, sploh v zahtevni, zamudni knjigi, kakršna je tale. Tudi lektorsko, na primer raba »vseeno« za protivnost (**trotdem**, kljub temu), potem »temveč« na mestih, ko bi bilo bolj marveč, ipd. In roditelj, »akumulacijsko jezero ni« namesto akumulacijskega jezera ni (244, 48). Pa slogovno manj mikaven »baje« kot rešitev za konjunktiv I (nemara bolje vsaj »menda« ali še kopica drugih rešitev).

Nekaj običajnih pasti: »kaum« prevajati s »komaj«, odvečni svojilni zaimki: obmejne straže v svojih uniformah (49).

Opaziti je, da je s prevodi v kvadratkih težava. Zaradi prostorske stiske le nekaj primerov:

Izidenten kvadrater rokopisnega zapisa se pojavi dvakrat in je preveden različno:

Bereit sein ist alles. Blitzgeschwindigkeit: // 100.000 Km pro Sekunde. (225 / 251)

Nič te ne sme presenetiti. Hitrost strele: 100.000 km na uro. (27)

Nič nas ne sme presenetiti. Hitrost strele: // 100.000 km na sekundo. (56)

Na strani 21 manjka navedba svetopisemskega vira, na str. 19 manjka atribut »mogočni« za plazove: **gewaltige Lawinen** (217). Napačno citirano ime: **La Mettrie** spremenjen v La Mattri (54).

Eisenzeitalters (ungefähr 800–58 v. Chr.) / v železni dobi ... (pribl. 800–588 pr. n. št.) (214 / 16)

Julius Caesar (100–44 v. Chr.) / Julij Cezar (100–144 pr. n. št.) (214 / 17)

Izvornik: In oberen Enden der Täler, Schluchten, Nischen und Dolinen haben sich vielfach Kare als Wannen eingefressen und die schon zu Graten gewandelten Kämme noch mehr zugespitzt. Aus den Tälern selbst schufen die mächtigen, im Innental z. B. 1600 m mächtigen Eisströme zu U-Formen geweitete Tröge. (235)

Prevod: Na zaključnih delih dolin so izdoblili soteske, kotanje, pragove in vrtače, vrhovi, že izoblikovani v grebene, pa so se še bolj nazobčali. Mogočni tok ledenih rek je doline preoblikoval v široka korita v obliki črke U. (38)

Predlog: V vrhnje dele dolin, sotesk, niš in vrtač so se velikokrat zajedle kotanjaste krnice in še bolj zostrile/nazobčale že prej v raze spremenjena slemenena. Iz dolin so mogočni široki ledeni toki – v dolini reke Inn je bil širok 1600 metrov – oblikovali v obliko črke U razširjena korita.

Nemara bo nenavadno, če sklenem, da prevodni prvenec po mojem čutenju glede na zahtevnostno stopnjo ni slab. Veliko zgoraj nanizanih mest bi se lahko pripetilo vsakomur od nas. Kot založniški izdelek pa ...

Mesto bere ... mesto gleda

PIŠE:
TATJANA PRISTOLIČ

Še en mesec branje pred nami pri projektu Mesto bere 2013–14 in letošnjem zanimivem prepletu knjige in filma ter prebiranje literarne klasike in sodobne proze, ki je navdihnila ali še navdihuje tudi filmske ustvarjalce.

Ta čudoviti svet knjig in filmov

Ker se novodobna uspešnost, tudi knjig (enako in še bolj pa je to res pri filmu) največkrat meri bolj z marketinško prodornostjo kot pa s kakovostjo, se branja Mestne knjižnice usmerjajo v raziskovanje vznemirljivejše literarno-filmske produkcije. Pri projektu Mesto bere se zato ne sprašujemo, ali branje izumira, nas pa seveda zanima, kaj beremo in kako ter kakšne nove forme lahko danes privzema branje.

Ker krasni novi svet množične produkcije in vsiljenega posplošenega okusa tudi na področju knjižnih izdaj kaže svojo potrošniško, površno podobo, z mestnimi branji v javno življenje vračamo morda že pozabljene literarne klasike in žanrsko literaturo. Letošnja literarno-filmska branja sestavlja 60 knjižnih naslovov, ki smo jih v okviru projekta Leto kina pripravili v sodelovanju z mestnim kinom Kinodvor in njegovim programskim direktorjem Koenom van Daelom. S seznama bralci zopet izberejo pet knjig, z izpolnjenim bralnim seznamom pa se lahko potegujejo za privlačno glavno nagrado – vikend paket za dva v ekološkem hotelu. Pri projektu lahko sodelujejo člani knjižnice, starejši od 16 let, ki bodo prek spleta ali v kateri od naših knjižnic do 3. maja 2014 oddali izpolnjen seznam prebranih knjig. Projekt bomo sklenili s prireditvijo in podelitvijo nagrad 6. junija 2014 na Stritarjevi ulici v Ljubljani.

inbecka in kulturnega Keseyjevega *Leta nad kavičjim gnezdom* do literarnega sladokustva v *Dublinčanih* Jamesa Joycea, postapokaliptične McCarthyjeve *Ceste*, magičnih japonskih zgodb v *Pripovedih ob deževnem mesecu* ali intimističnih osebnih dram v Rothovem *Človeškem madežu*, Welshevem *Trainspottingu* ali *Deviških samomorih* Jeffreyja Eugenidesa ... In slovenskih predstavnikov: Jančarja z *Zvenenjem v glavi*, Lainščka in njegovega *Petelinjega zajtrka* ali letošnjega slavljenca Vitomila Zupana z *Menuetom za kitaro*.

Po marčevskih pogovorih Katje Šulc z gosti v mediateki KOŽ prinaša nadaljevanje spremljevalnega programa projekta Mesto bere v aprilu pogovore, predavanja in projekcije, na katerih bomo ugotavljali, katere knjižne zgodbe so bile uspešno prenešene tudi na filmsko platno, kje se pojavljajo razlike in kje podobnosti med obema estetikama, kakšne so možnosti in nezmožnosti prenašanja sporočil iz knjige na film v digitalni dobi. In pa, kakšno je življenje knjige in kakšno filma, ko preide v posest bralca ali gledalca. V Mestni knjižnici Ljubljana in pri partnerjih v projektu Kinodvoru in knjigarni Konzorcij se bomo na okroglih mizah družili s poznavalci knjige in filma in govorili o aktualnih vprašanjih in mejah »dialoga« med knjigo in filmom. Sklenili pa bomo s ciklom predavanj v Trubarjevi hiši literature tj. z najzanimivejšimi razmišljanji

predavateljev nekdanje šole Vzganjanja pogleda, Gorana Peršina, Mitje Reichenberga in Dušana Rutarja z razmisleki o tem, zakaj so bile nekatere literarne predloge uspešno prenešene v film, druge pa ne, zakaj se v novodobno izkušnjo spet vrača apokaliptični duh, kako sodobna filmska »mašinerija« pri interpretaciji literarne zgodbe ohranja knjižno bistvo in sporočilnost (več o programu na www.mklj.si/mesto-bere). Skušali bomo najti tudi odgovor na vprašanje, kaj vidi oko, do kam lahko sega misel in kje, če sploh, so meje domišljije.

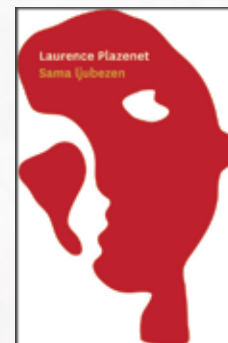
Potovanje skozi prostor in čas zgodb z letošnjega seznama projekta Mesto bere ponuja svojevrsten užitek zaradi vzporednic, ki jih ponujajo knjižne predloge in filmske upodobitve. Med knjigami so tako vselej aktualna besedila, od bojov za oblast in moč v Shakespearjevi drami *Macbeth*, mafijsko-klanovske sage Maria Puza v *Botru*, Conradovega izleta v skrajne temine človeške patologije sredi afriške džungle v *Srcu teme* pa do Jančarjevega krvavega upora z *Zvenenjem v glavi*. Tu so tudi družbenokritične klasike od *Grozdom jeze* Johna Ste-

www.sodobnost.com

Izbrani evropski romani.

HORIZONT

Sama ljubezen
nagrada Evropske unije za
književnost

N
O
V
O

Sreča ni popolna
katalonska nagrada za
književnost Sant Jordi

N
O
V
O

Razvnemi me; Izpolni me

Drugi in tretji del trilogije Stark

Julie Kenner

prevod: Maja Lihtenvalner, Neža Kralj

Mladinska knjiga, zbirka Žepnice,

2013/2014, m. v., 376/302 str., 13,99 €/knjigo

Bralke romantične in s strastnimi erotičnimi prizori začinjene mednarodne uspešnice Stark si lahko oddahnejo, saj smo poleg že prevedenega prvega dela *Zapelji me* v slovenščini dobili še drugi in zadnji del trilogije. Žgečkljiva afera med mladima, lepima in uspešnima Nikki ter Damienom se v drugem delu nadaljuje z njegovo »nespodobno ponudbo«, ki porodi vrsto novih zapletov.

Čprav je njuno razmerje sprva le predajanje telesnim užitek in iskanje utehu v ekstazi, si Nikki vse bolj želi izboriti prostor tudi v Damienovem srcu. Ji bo uspelo streti njegov oklep in pregnati sence preteklosti? Tudi zadnji del trilogije *Izpolni me* pred zaljubljenca postavi številne preizkušnje. Damien se sooča z obtožbo za umor, Nikki pa z grožnjami anonimneža, ki si nadvse želi, da bi odšla iz Damienovega življenja. Se bosta predala ali končno zaživela v svobodni in trdni ljubezni, ki si jo želita oba? Branje kot nalašč za pomladne dni ali poletni odih. > KRISTINA SLUGA

Prava ljubezen

Jude Deveraux

prevod: Ida Sternad

Učila International,

2014, m. v., 472 str., 12,90 €

Bodoča arhitektka Alix se, potem ko jo je zapustil fant Erik, odloči, da bo sprejela mamin predlog in odšla za leto dni živeti na otok Nantucket. Ob prihodu nanj še ne ve, da se za vsem skupaj skriva načrt pokojne gospe Ady, lastnice tamkajšnje stare hiše družine Kingsley. Stara gospa je namreč v oporoki zapisala, da želi, da prav Alix razreši zamotano družinsko skrivnost. Alix že vse od vstopa v očarljivo hišo, v kateri je pri svojih štirih letih nekoč z mamo preživela celo poletje, čuti, da je z njo močno povezana, ne ve pa zakaj. Za še večji zaplet zgodbe se v hiši pojavi Jared, ugledni arhitekt, ki je s svojimi deli že pred leti povsem navdušil mlado Alix. Bo morda postavni Jared, član družine Kingsley, tisti, ki ji bo pomagal odkriti tančico z družinske skrivnosti? Napeto branje z večje zastavljenim dramaturškim potekom zgodbe in neizogibnimi iskricami ljubezni vabi bralca, da roman prebere na dušek. > VESNA SIVEC POLJANŠEK

Nikoli tvoja

J. A. Redmerski

prevod: Manica Baša

Učila International,

2014, m. v., 448 str., 12,90 €

Dvajsetletna Camryn ima za sabo peklenko leto: njen fant Ian je umrl v prometni nesreči, starši so se ločili, za povrh pa je njena najboljša prijateljica Natalie zaradi neljubega dogodka

ka v nočnem lokalu z njo pretrgala vse stike. Cam si želi prevetriti glavo, zato si kupi avtobusno karto in se brez pravega cilja odpelje daleč od doma. Na poti spozna postavnega petindvajsetletnega Andrewa, ki jo na potovanju reši pred vsiljivim moškim. Prvotno prijateljstvo kmalu preraste v še kaj več ... Prikupna zgodba, polna doživetij in preteklih skrivnosti junakov, kar vleče k branju. Za dodatni bralski užitek poskrbita izmenična prvoosebna pripovedovalca, s katerima avtorica ustvari večplastni pogled na celotno dogajanje. > VESNA SIVEC POLJANŠEK

Varno pred ognjem

Eric Wilson

prevod: Irena Modrijan

Družina, 2014, m. v., 287 str., 19,90 €

Poklicni gasilec Caleb, odlični in izkušeni gasilski načelnik, je v službi vsem na razpolago. Na terenu da vedno vse od sebe in brez premisleka tvega svoje življenje. A v svoji nenehni delovni vnemi je sčasoma pozabil na ženo

Catherine. Njun ogenj strasti in predanosti začne zato vse bolj ugašati, dokler se ne znajdeti na skorajšnjem pogorišču zakona. Ko se odločita, da se bosta ločila, pride Caleb na pomoč njegov oče s štiridesetdnevним Izzivom ljubezni. Bo Caleb u u poštevanjem očetovih zapisanih predlogov uspelo znova zanetiti ljubezen? Roman skriva v sebi poleg domiselne zgodbe tudi globoka sporočila in namige za razmislek o največjih človeških vrednotah, za katere se je vredno boriti tako kot z ognjem – zavzeto in brez pomislekov. > VESNA SIVEC POLJANŠEK

Ljubezen z očarljivcem

Četrty roman o Bridgertonovih

Julia Quinn

prevod: Petra Piber

Učila International,

2014, m. v., 382 str., 12,90 €

Osemindvajsetletna Penelope Featherington bi morala biti po maminem mnenju že vrsto let poročena, a kaj, ko snubcev ni od nikoder. Penelope se s tem ne ukvarja preveč, saj je že vse od svojega šestnajstega leta skrivaj zaljubljena v Colina Bridgertona, čednega brata svoje najboljšje prijateljice Eloise. Ker oba s Colinom prihajata iz pomembnih družin in še nista poročena, si ju v svojem obrekljivem časopisu pogosto privošči neznana avtorica »lady Whistledown«. Resnica, kdo se skriva za tem imenom, na koncu preseneti prav vse in vpliva tudi na nadaljnjo pot zaljubljenih glavnih junakov. Spretno stkana zgodba, polna ljubezenskega hrepenenja in popestrena s skrivnostmi, bo očarala vse, ki obožujejo tovrstne zgodovinske romane, postavljene v Anglijo na začetek 19. stoletja. > VESNA SIVEC POLJANŠEK

Vas zanima, kaj je slovenska avtoštoparska legenda iz Kanala ob Soči doživela na več kot 300.000 preštopanih kilometrih po evropskih avtocestah, cestah in kolovozih?

Preberite knjigo Mirana Ipavca **AVTOŠTOPARSKE ZGODBE**, mogoče boste že letošnje poletje odšli na dopust z dvignjenim palcem ...

266 strani, 125 fotografij, 47 zgodb, 23 evrov

NAROČILA: www.autostop.si, 031 27 32 28 (sms)

Tiho dekle

Tess Gerritsen
prevod: Romana Novak
Mladinska knjiga, zbirka Krimi,
2014, t. v., 384 str., 32,96 €

V neki temačni uličici bostonske kitajske četrti odkrije desetletni fantič med izletom, v katerem vodič turiste vodi po poteh srhljivih skrivnosti tistih krajev, odrezano zapestje, iz katerega še kaplja kri. Turisti so za hip prepričani, da gre za potegavščino vodiča, a potem se izkaže, da gre za odsekano zapestje umorjenega dekleta, katerega truplo najdejo na strehi neke stavbe. Ko se začne klobčič dogodkov počasi le razpletati, postaja vse bolj jasno, da je dekletov umor povezan z zločinskim pobjem v kitajski restavraciji pred 19 leti. Avtorica vrste odličnih psiholoških srhljivk je znova ustvarila napeto branje, ki s presenetljivimi obrati, z odlično izdelanimi psihološkimi profili likov in s šokantnimi razkritji drži bralca v napetosti od začetka pa vse do konca. > VESNA SIVEC POLJANŠEK

... napeto branje
s presenetljivimi
obratu ...

Beneške oči

Alessandro Barbero
prevod: Katja Benevol Gabrijelčič
Mladinska knjiga, zbirka Oddih,
2014, t. v., 516 str., 34,96 €

Življenje v Benetkah 16. stoletja za malega človeka ni tako preprosto: po tem, ko bogati patriciji brez razloga vzamejo na piko očeta zidarskega mojstra Michela, se mora ta na vrat na nos vkrcati na galejo in zapustiti mesto, pri tem pa se nima časa niti posloviti od ljubljene žene. Alessandro Barbero, dobitnik ene najuglednejših italijanskih pisateljskih nagrad (pred leti jo je za roman *Ime rože* prejel tudi Umberto Eco) in redni profesor srednjeveške zgodovine na Univerzi v Torinu, nas poznavalsko vodi skozi razburljiv svet piratov, princev, galjotov in drugih značilnih likov, ki so obarvali to zgodovinsko obdobje. > AJDA JANOVSKY

Izginotje

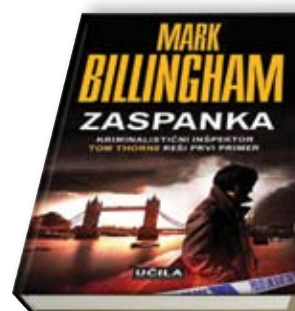
Oddelek Q, knjiga 3
Jussi Adler-Olsen
prevod: Darko Čuden
Mladinska knjiga, zbirka Krimi,
2013, t. v., 536 str., 34,96 €

Če vam je Adler Olsen s svojim komisarjem Mørckom, šefom oddelka Q, kjer se ukvarjajo z zaprašenimi primeri, do zdaj že zlezal pod kožo, potem je njegovo *Izginotje* iz leta 2009, ki je prejelo nagrado za najboljšo skandinavsko srhljivko, prava izbira za vašo naslednjo kriminalko. V njej brez sledu izginjajo otroci, ki jih nihče, niti starši, ne razglasi za pogrešane, dokler se na Mørckovi mizi ne znajde nejasno napisano sporočilo, ki pa je nedvomen klic na pomoč, še posebej zato, ker je pisano s krvjo. Raziskava odpira nove podobne primere, Mørck mora ob tem reševati lastne težave, kompleksno zastavljeni roman, ki zgodbo pripoveduje z različnih perspektiv, tudi časovnih, pa bralca pripelje do presenetljivih ugotovitev. > SAMO RUGELJ

Zaspanka

Mark Billingham
prevod: Petra Anžlovar
Učila International,
2014, m. v., 384 str., 12,90 €

Billingham (1961) je angleški pisatelj, ki je najbolj znan po svoji seriji kriminalk s kriminalističnim inšpektorjem Tomom Thornom v (večinoma) glavni vlogi. *Zaspanka* je prva knjiga iz te serije, izšla je leta 2001, in je tudi prvi prevod tega pisatelja v slovenščino, v njej pa spoznamo rahlo upehanega, a bistrega detektiva Thorna, ki se mora soočiti s precej nenavadnim primerom. Po treh umorih žensk v precej nenavadnem stanju najdejo četrto, Alison Willets. Ta je preživela umetno spodbujeno možgansko kap (to je storilec dosegel z natančnim pritiskanjem določenih točk na glavi in vratu), zaradi česar se je Alison znašla v t. i. sindromu zaklenjenosti, ko sicer vidi in čuti ter se zaveda vsega okoli sebe, vendar pa se dejansko ne more premikati. Tako se izkaže, da so bile prve tri umorjenke, ki se jim kmalu pridruži še kakšna, dejansko ponesrečene akcije izprijenega uma, ki se poigrava tudi z londonsko policijo. Thorne hitro ugotovi, da mora imeti zločinec za take posege tudi kar nekaj medicinskega znanja, in nagon ga vodi k anesteziistu Jeremyju Bishopu, ki se mu zdi več kot primeren osumljenec, čeprav proti njemu nima pravih dokazov. Polnokrvena angleška kriminalka. > SAMO RUGELJ

Čuvaj svetilnika

Camilla Läckberg
prevod: Danni Stražar
Učila International,
2014, m. v., 458 str., 12,90 €

Camilla Läckberg (1974), najbolje prodajano avtorico na Švedskem, tudi pri nas dobro poznamo po seriji kriminalnih zgodb, ki se odvijajo v Fjällbacki, njeni rojstni vasi na švedski obali. V *Čuvaju svetilnika*, sedmi knjigi iz te serije, se policijski inšpektor Patrik Hedström po dolgem bolniškem staležu in prezgodnjem rojstvu dvojčkov vrne na svoje delovno mesto. Mats Sverin, odgovorni občinski finančnik, se je po letih življenja v Göteborgu vrnil v rodni kraj. V Fjällbacki odpirajo nov hotel in spa center in na Sivi otoku se po letih odsotnosti vrne tudi Matsova nekdanja prijateljica s svojim sinčkom. O Sivem otoku, ki ga imenujejo tudi Otok duhov, krožijo srhljive govorice. Mats Sverin ga je obiskal, malo preden so ga našli umorjenega. Naključje? > TANJA KLOPČIČ

NAROČILNICA

ČE ŽELITE REDNO BRATI REVILJO **BUKLA**, SE NANJO LAHKO TUDI NAROČITE!

- pošljite svoje podatke (ime, priimek in naslov) na bukla@umco.si ter plačajte naročnino,
- ali pa nas pokličite na telefonsko številko: 01/520 18 39 ali gsm 041/670 666, če želite prejeti položnico.

Po naročilu boste Buklo pred ostalimi prejeli v poštni nabiralnik. Letno izide osem števil.

NAROČNINA ZA ENO LETO ZNAŠA
16 €, ZA DVE LETI PA 30 €.

Podatki za nakazilo: UMco, Leskoškova 12, 1000 Ljubljana;
POR pri NLB 02045-0015514371 s pripisom naročnina

Letos med 14. in 18. aprilom praznujemo že 19. slovenske dneve knjige; prav tolíkokrat smo obeležili 23. april – svetovni dan knjige. Razlogov za praznovanje svetovnega dneva knjige je več kot dovolj, čeprav bi bil dovolj en sam – knjiga. Že antični avtor Pinij je ugotovil: »Nobena knjiga ni tako slaba, da ne bi bila za kaj koristna.«

»Ta dobra knjiga«

14.–18. april 2014

Društvo slovenskih pisateljev
Slovene Writers' Association

In tako se vsako pomlad okoli 23. aprila širom po Sloveniji naniza vrsta dogodkov, ki povežejo avtorje, založnike, knjigarnarje, knjigotržce in seveda vse generacije bralcev. Letošnji 19. Slovenski dnevi knjige - v sodelovanju med organizatorjem Društvom slovenskih pisateljev ter partnerskimi mesti - se bodo tako dogajali v Ljubljani, Trstu, Kopru, Logatcu, Sežani, Novi Gorici, Novem mestu, Celju, Mariboru, Ormožu, Lenartu, Gornji Radgoni ter drugod.

Ljubljanski Kongresni trg bo s sejmom, ki uokviri raznoter literarni program, privabil bralce vseh starosti. Najmlajši se bodo med stojnicami sprehajali z Matjažem Pikalom, ki pravi: »Prav sejem knjig je tisti, ki sem ga v ži-

v branju njihove proze, poezije, drame in literature za otroke, prevedene v slovenski jezik.

Antologija je resnični zaklad različnih literarnih glasov, ki bi sicer ostal skrit in dostopen le redkim slovenskim bralcem, ne pa tudi nacionalni literaturi večkulturne Slovenije, ki bo zaradi te antologije bolj kozmopolitska in sodobna kot kadar koli prej,« je zapisala glavna in odgovorna urednica Lidija Dimkova. Antologijo bo maja izdalo Društvo slovenskih pisateljev.

Osrednja rubrika, ki bo z »mini literarnimi turnejami« tudi programsko povezala mesta v okviru mreže 19. slovenskih dnevov knjige, je že tradicio-

Fotografija: Aleksander Kovacič

vljenju od vseh sejmov največkrat in najraje obiskal.« In najraje se naokoli potepa z mladimi in otroki, »...ker čutim, da smo skriti zavezniki po knjigi in zgodbah, ki jih le-te pripovedujejo«. Preizkus literarnega znanja v obliki kviza »Lepo je biti bralec« bo osnovnošolcem na zabaven način približal Gašper Jarni, predstavili pa se bodo tudi mladi literati, ki so sodelovali v različnih natečajih – natečaju slovenskih dnevov knjige v organizaciji Sodobnost International, natečaju Pionirskega doma in v okviru Župančičeve frulice. Za mnoge bo to prvo srečanje z bralci in bo prav gotovo izkušnja, iz katere se bodo mnogo naučili, saj zagotovo velja Gogoljeva misel: »Književnik ima samo enega učitelja: to so bralci sami.«

Ne le najmlajši, ki šele vstopajo v svet branja in pisanja, v svetove, ki jih nosijo knjige, temveč tudi tisti z malo več življenjskih izkušenj se bodo soočili z bralci, saj rubrika **Odtenki** predstavlja ustvarjalnost ljubiteljskih piscev. Predstavili se bodo finalisti natečaja Urška v organizaciji JSKD, ki bodo v pogovoru z Gabrijelo Babnik razkrili svoje motive za literarno ustvarjanje, ter najboljši z natečaja za kratko zgodbo zavoda Ažmurk, ki je bil namenjen članom invalidskih, upokojenskih in medgeneracijskih društev. Natečaj je bil letos razpisan prvič, izbor zgodb pa bo objavljen tudi v knjižnici portala knjigazavse.si.

V **Literarnih družabnostih** bomo s prikupne, nekoliko drugačne plati spoznali priznane in priljubljene avtorje; Gabrielo Babnik, Majo Gal Štromar, Toneta Partljiča in Natašo Konc Lorenzutti.

Rubrika **Babilon** je srečevanje jezikov. Poleg gostov iz tujine se bodo osrednjem odru na Kongresnem trgu predstavili avtorji, ki so vključeni v prvo antologijo sodobne manjšinske in priseljske književnosti v Sloveniji. »Antologija izpostavlja na enem mestu največje in najboljše literarne dosežke že znanih, malo manj ali še vedno neznanih, manjšinskih in priseljskih avtorjev, katerih položaj v slovenski literarni zavesti je odvisen predvsem od prevodov njihovih del v slovenščino. Bralci bodo zdaj lahko uživali

nalna rubrika **Avtor in njegov bralec**. V letošnjih dnevih knjige se bodo pogovarjali avtorji/bralci/ljubitelji knjig/literarni odvisniki Aksinija Kermauner in Sebastjan Kamenik, Miklavž Komelj in Andrej Medved, Suzana Tratnik in Barbara Rajgelj, Ksenija Jus in Klarisa Jovanović, Boris A. Novak in Anja Štefan. Sogovorniki so drug o drugem zapisali:

»Nikoli ji ne zmanjka ne idej ne fizične energije in loti se prav vsega, če se ji zdi tehtno. Prepričana sem, da bi lahko napisala tudi skladbo ali sodobni roman!«

»Njene pesmi so tople in prijazne, igrive in duhovite. Očarajo z ritmom in zvočnostjo. Otroci jih tako zlahka posvojijo, ker so blizu tonu otroških izštevank. Ta ustvarjalka intuitivno pozna prirojeno potrebo otrok po igranju z besedami, zato me njena priljubljenost niti najmanj ne čudi.«

»Imam ga za mojstra na področju, kjer so mojstri redki. Hvaležna sem mu za občutke ugodja, včasih pa celo za občutke souglašenosti z neko temeljno življenjsko struno, ki mi jih prikličejo njegovi jasni ritmi, neobračljene rime, zvočna podpiranja besed in nepopustljivo čvrste pesniške oblike. Nekaj njegovih pesmi je med mojimi najljubšimi.«

»Ker ji verjamem. Ker me je prepričala. Ker gledam na svet s podobnim očesom.«

»Njeno umetniško delo predstavlja tisti del človeškega zavedanja minljivosti, ki bo preživel trenutno »državno ekonomsko dramo« in mnoge naslednje, v katere smo vsi, ki živimo tu in zdaj, brezupno ujeti in žal vse pogosteje označeni samo še kot številke in ne kot razmišljajoči in čuteči ljudje.«

Kdo je o kom kaj zapisal? Odgovor na to in še več vprašanj ter množstvo odgovorov poiščite na 19. slovenskih dnevih knjige.

Po sončnih obronkih Slovenije

Pohodniški vodnik

Franci Novak, Urban Golob

Mladinska knjiga,

2014, t. v., 284 str., 29,95 €

Vodnik (gre za nekakšno tematsko nadaljevanje vodnikov *Čudovitih obzorij Slovenije* in *Poti za vse dni*) za šestdeset večinoma krajših in malo do srednje zahtevnih izletov po različnih koncih Slovenije, ki pa jim je skupno to, da pohodnike in sprehajalce vodijo po nekaterih najbolj slikovitih pejsažih slovenske pokrajine. Ti so seveda različnih tipov, od kraških in mediteranskih prek hribovitih in gorskih do gozdnih in vinorodnih, s čimer lahko izletniki neposredno izkusijo vso raznolikost slovenske narave. Osrednje vodilo vodnika je bila želja, da izbrani pohodi bralca povabijo na sončne pohode (čeprav so v knjigi tudi taki, ki vodijo po severnejših in hladnejših pobočjih, primernih za poletne dni), ob tem pa mu na poti predstavijo tudi naravne in/ali zgodovinske znamenitosti, ki mu bodo popestrile njegove izlete. Izleti so večinoma krožni, po trajanju pa so pretežno poldnevni, nekateri pa tudi celodnevni. Vsi so prilagojeni povprečnemu pohodniku, speljani pa po označenih, sem ter tja pa tudi manj označenih poteh. Vodnik, ki vas lahko že to pomlad začne zapeljevati vse od obronkov Iškega Vintgarja do Kranjske Gore, od Bloške planote do Predjame, od Velikih Lašč do Višnje Gore in od Osankarice do Jeruzalema. > SAMO RUGELJ

... šestdeset večinoma krajših in malo do srednje zahtevnih izletov ...

Slovenske gore

V objektivu letnih časov

Miha Kovač et al.

Cankarjeva založba,

2014, t. v., 279 str., 44,70 €

Knjiga z enakim naslovom, a z nekaj drugačno zasnovano je pri isti založbi izšla leta 1982 in pri bralcih naletela na izjemen odziv, saj so prodali več deset tisoč izvodov, in se zapisala kot eno ključnih del o slovenskih gorah. Nova različica je tako v vsebinskem kot oblikovnem smislu prilagojena novemu času. Gre za monografijo z izjemnimi fotografijami slovenskih gora iz različnih zornih kotov, pri čemer jih je uredniški odbor vsebinsko razporedil v štiri sklope, ki ustrezajo štirim letnim časom. Vsak letni čas vpeljuje tudi izkustveni esej, s katerim njegov avtor (Marjeta Keršič Svetel je prispevala pomlad, Borut Peršolja poletje, Lučka Kajfež Bogataj jesen, Iztok Tomazin pa zimo) uvede bralca v posamezno obdobje, ki ga v nadaljevanju potem nadgradijo estetske in kakovostno natisnjene fotografije. Te so stavljene na različne načine, prek panoramskih posnetkov, ki se raztezajo čez obe strani (povsod spodaj je kaka misel v zvezi s hribi in njihovim doživljanjem) ali pa se jih več zлага v logično celoto, ki isto vsebino prikazuje na različne načine. Posebej zanimive pa so postavitve, ki velikim fotografijam ob strani dodajajo še nekaj majhnih, ki s svojimi detajli še drugače osvetlijo svojo veliko sosedo. Posrečen izbor sodelavcev, izčiščena besedila in ekskluziven nabor fotografij to monografijo, ki izhaja v ravno pravem, spomladanskem času, s katerim se knjiga tudi začne, postavlja za delo, ki ga bodo uživale prihodnje gorniške generacije. > SAMO RUGELJ

... izjemne fotografije slovenskih gora ...

Modrijan

LEPI IZLETI VABIJO

Željko Kozinc

PREDNAROČILO
za 7,80 € nižja cena
do izida 16. aprila 2014

Da se na izletu s Kozincem ne boste izgubili ...

Darilo: avtokarta Slovenije z označenimi izleti

Cena do izida: 32,00 €

Cena po izidu: 39,80 €

Kozinčevo delo nudi popotniku in bralcu mnogo več kot »klasični« vodniki, katerih avtorji se predvsem trudijo, da bi kar najatančneje opisali pot, zato pa radi spregledajo tisto, kar je pri njej najlepše.

104 izleti po Sloveniji in zamejstvu

440 strani
582 barvnih fotografij
18,5 x 26,5 cm, trda vezava

MODRA ŠTEVILKA

080 23 64

www.modrijan.si

BERE IN PIŠE:
DR. SAŠO DOLENC

The Second Machine Age

Work, Progress, and Prosperity
in a Time of Brilliant Technologies

Erik Brynjolfsson, Andrew McAfee,
W. W. Norton & Company, 2014

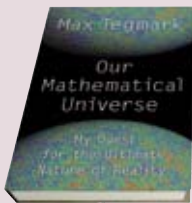
Po prepričanju avtorjev knjige, sicer raziskovalcev na ugledni univerzi MIT, človeštvo vstopa v novo tehnološko dobo, v kateri bo znala umetna inteligenca opraviti večino vsakodnevnih opravil bistvene bolj in hitreje, kot jih znamo ljudje. Kmalu tako ne bomo več potrebovali šoferjev, tajnikov, prevajalcev in mnogih drugih storitvenih poklicev, ker bodo stroji ta dela izvajali bistveno bolj zanesljivo, varneje in ceneje. Avtorja obširno analizirata razmere, s katerimi se bomo morali že kmalu soočiti, in nju ni sklepi nikakor niso pesimistični.

Our Mathematical Universe

My Quest for the Ultimate
Nature of Reality

Max Tegmark, Knopf, 2014

Izzivalna knjiga uglednega kozmologa, v kateri poskuša najti odgovore na sicer preprosta vprašanja, ki pa nimajo enostavnih odgovorov. Ko poskuša pojasniti naravo in zgradbo sveta ter vesolja, spotoma nazorno predstavi tudi mnoge zapletene teorije fizike in astronomije, tako da je knjiga zanimiva že kot prikaz sodobnih znanstvenih teorij, tudi če nas ne prepriča avtorjeva hipoteza, da je vesolje zgrajeno »iz matematike«.

The Story of Medicine

From Bloodletting
to Biotechnology

Mary Dobson,
Quercus, 2013

Ugledna zgodovinarica znanosti v bogato slikovno opremljeni knjigi predstavi ključne dogodke iz zgodovine medicine. Opiše vse od prvih ohranjenih pisnih virov o zdravljenju iz starega Egipta do danes aktualnih problemov, ki jih sproža bliskovit napredek znanja o delovanju človeškega telesa. Dobra stran knjige je, da avtorica zgodb ne pripoveduje kronološko, ampak poglavja oblikuje kot samostojne problemske sklope.

Rastline

Velika ilustrirana enciklopedija

urejanje: Mitja Pucer

prevod: Milan Lovka

Mladinska knjiga, zbirka Velika ilustrirana enciklopedija,
2014, t. v., 512 str., 129,90 €

Obsežna velika barvna monografija o lepotah rastlinskega sveta (ki je osma knjiga zbirke *Velike ilustrirane enciklopedije* – v njej so že *Živali, Zemlja, Vesolje, Človek, Znanost* itn.) je razdeljena na pet osnovnih delov. Ti bralca poučijo o zgodovinskem razvoju rastlin, predstavijo različne rastlinske habitate in lastnosti številnih invazivnih rastlin, na koncu pa so tudi koristni naslovi in zanimivi sezname ogroženih in redkih vrst. Nedvomno najbolj zanimiv in najbolj obsežen pa je osrednji del z naslovom *Enciklopedija rastlin*. V njej je zbranih dvanajst velikih skupin (Drevesa in grmi, Golosemenke, Zelnate rastline, Vzpenjavke, Čebulnice, Kaktusi, Palme itn.) z abecedno razvrščenimi predstavitvami rastlin, ki imajo vse obvezne podatke o posamezni vrsti, od njene naravne razširjenosti prek optimalnih pogojev za rast in razmnoževanje do sorodnih vrst in stopnje ogroženosti posamezne rastline. Izumrtje ene rastlinske vrste lahko ogrozi obstoj približno tridesetih rastlinskih in živalskih vrst. Zato so strokovnjaki enciklopedijo sestavili s prav posebnim priporočilom vrtnarjem in ljubiteljem narave, ki lahko s svojim veseljem do gojenja rastlin veliko prispevajo k ohranjanju ogroženih rastlinskih vrst, in nastal je čudovit in uporaben vodnik z osupljivimi fotografijami več kot 2000 rastlinskih vrst. > RENATE RUGELJ

Revolucija ene slamice

Masanobu Fukuoka

prevod: Domen Kavčič

Porezen, zbirka PermaKultura, 2014, t. v., 359 str., 25 €

Klasična japonska knjiga o naravnem kmetovanju, ki je izvirno izšla leta 1975 in vse odtlej ostaja pomembno delo, ki spodbuja k razmišljanju o odnosu med človekom in naravo. Njen avtor je zeleni revolucionar Masanobu Fukuoka (1913–2008), ki je študiral mikrobiologijo in agronomijo ter sprva delal na področju fitopatologije. Po hudi bolezni, ki mu je prinesla tudi globoko duhovno izkušnjo, pa je spremenil svoj pogled na človekovo udejstvovanje v naravi. Vrnil se je domov na kmetijo svojih staršev, zavrnil tedaj že aktualni zahodnjaški način poljedelstva ter začel (še posebej po drugi svetovni vojni) pridelovati hrano po konceptu čim manjšega vmešavanja človeka v naravo. To je imel za največje zlo, saj je trdil, da je narava popolna sama po sebi in je človek na noben ne more izboljšati oziroma preseči. Svoja (praktična) spoznanja, ki jih je z japonskim načinom razmišljanja nadgradil v nekakšno zenkmetijstvo, je objavil v več delih, najbolj znana pa je *Revolucija ene slamice*, ki mu je prinesla svetovno slavo, zaradi katere je potem veliko potoval po svetu in predaval o svojih dognanjih. Čeprav so njegove trditve, da se z njegovim, sonaravnim kmetijstvom lahko doseže izjemne donose hrane, tudi kritizirali, češ da tako pridelovanje hrane v praksi za marsikoga, denimo za ameriške kmetije, ni sprejemljivo, ostaja pričujoče delo tudi v današnjem času, ko se vračamo k samooskrbi s hrano, pomemben vodnik, ki poleg težnje k zdravemu in naravnemu življenjskemu slogu ozavešča in preobraža tudi duha. > SAMO RUGELJ

Klasična japonska knjiga o naravnem kmetovanju, ki je izvirno izšla leta 1975 in vse odtlej ostaja pomembno delo, ki spodbuja k razmišljanju o odnosu med človekom in naravo. Njen avtor je zeleni revolucionar Masanobu Fukuoka (1913–2008), ki je študiral mikrobiologijo in agronomijo ter sprva delal na področju fitopatologije. Po hudi bolezni, ki mu je prinesla tudi globoko duhovno izkušnjo, pa je spremenil svoj pogled na človekovo udejstvovanje v naravi. Vrnil se je domov na kmetijo svojih staršev, zavrnil tedaj že aktualni zahodnjaški način poljedelstva ter začel (še posebej po drugi svetovni vojni) pridelovati hrano po konceptu čim manjšega vmešavanja človeka v naravo. To je imel za največje zlo, saj je trdil, da je narava popolna sama po sebi in je človek na noben ne more izboljšati oziroma preseči. Svoja (praktična) spoznanja, ki jih je z japonskim načinom razmišljanja nadgradil v nekakšno zenkmetijstvo, je objavil v več delih, najbolj znana pa je *Revolucija ene slamice*, ki mu je prinesla svetovno slavo, zaradi katere je potem veliko potoval po svetu in predaval o svojih dognanjih. Čeprav so njegove trditve, da se z njegovim, sonaravnim kmetijstvom lahko doseže izjemne donose hrane, tudi kritizirali, češ da tako pridelovanje hrane v praksi za marsikoga, denimo za ameriške kmetije, ni sprejemljivo, ostaja pričujoče delo tudi v današnjem času, ko se vračamo k samooskrbi s hrano, pomemben vodnik, ki poleg težnje k zdravemu in naravnemu življenjskemu slogu ozavešča in preobraža tudi duha. > SAMO RUGELJ

Priročnik za vrtnarje

Vodnik za pridelovanje na majhnih vrtovih za začetnike

Simon Akeroyd

prevod: Jelka Strgar

Mladinska knjiga, 2014, t. v., 255 str., 27,95 €

Vrtnikanje na majhnih (pa tudi večjih) zaplatah rodovitne zemlje postaja v zadnjih letih priljubljena oblika iskanja stika z naravo, ki smo ga zaradi vedno hitrejšega tempa življenja iz dneva v dan vse manj deležni. Nasveti in ideje, kako izboljšati tla v vašem vrtničku, zaščititi rastline pred škodljivci, kako zalivati med rastjo, gnojiti in predvsem kaj pridelovati in kako, so zbrani v tem trendovsko oblikovanem priročniku, ki nagovarja tako začetnike kot tudi bolj izkušene vrtnarje. Vzemite si čas, poiščite motiko, uredite si svojo gredico, sprostite svoje misli in si sami pridelajte svežo in zdravo sadje in zelenjavo! > RENATE RUGELJ

Po koroških poteh

Kulturnozgodovinski
turistični vodnik

Janko Zerzer

Mohorjeva založba Celovec,
2014, m. v., 168 str., 23,90 €

Pogosta dilema, ali vodnik v tradicionalni knjižni ali v moderni »tablični« obliki, ni tako odločilna, kot se zdi; starejši so bolj za prvo, mlajši imajo raje drugo, tretji menijo, da je najbolje oboje, najpomembnejša pa vendarle ostaja kakovost: zanesljivost in preglednost informacij, priročnost in kar je še lastnosti, odločilnih za nakup. Že prva izdaja tega vodnika leta 1997 je združevala vse omenjene prvine, vendar je čas medtem opravil svoje. Nekateri podatki

... prenovljeni vodnik ...

ne veljajo več, pojavila so se nova dejstva, napredovale so tiskarske tehnologije itn. Avtor, pedagog in

kulturni delavec Janko Zerzer, je vrsto sprememb in novosti vključil že v uvodni poglavji Zgodovinski pregled in Koroški Slovenci danes, tako da je prenovljeni vodnik tudi zaradi teh dopolnil in posodobitev nekoliko obsežnejši od prvega. Besedilo, ki opisuje osem krožnih poti, je poleg tega razčlenjeno na bolj pregledne enote, več je slikovnega gradiva, v bolj strnjjenih in osveženih »osebnih izkaznicah« predstavljenih krajev in znamenitosti pa so telefonske številke informacijskih točk nadomestili spletni naslovi. > IZTOK ILICH

Slovenski pozdrav s Koroške

Stare razglednice pripovedujejo

Milan Škrabec

Družina,
2014, t. v., 326 str., 39,50 €, JAK

Milan Škrabec, lastnik ene najbogatejših zbirk razglednic in sorodnega dokumentarnega gradiva pri nas, tega kulturnega zaklada nima le zase, temveč ga zna deliti – z razstavami in knjigami – tudi z vsemi, ki radi obujajo spomine ali jih preprosto zanima, kako se je živelo v »v starih časih«. Prav na razglednicah, ki so si jih ljudje pošiljali od doma ali iz sveta domov, se je ohranilo nešteto podob in trenutkov, ki bi se sicer izgubili brez sledu. V album z uvodno besedo Janeza Stergarja, izdan ob 600. obletnici zadnjega v slovenščini opravljenega ustoličenja knezov na Gosposvetskem polju, je avtor uvrstil 300 razglednic, razen nekaj izjem s slovenskimi ali dvojezičnimi napisi. Vse so bile natisnjene od konca 19. stoletja do druge svetovne vojne, prikazujejo pa kraje in dogodke na ozemlju dežele Koroške do leta 1918. O njihovem času, ustvarjalcih, naslovniki in pošiljateljih veliko povedo še znamke, žigi in sporočila na njih ter pojasnila pod njimi – tudi o deležu Slovencev v posameznih občinah leta 1910. > IZTOK ILICH

Parniki Jadrana na razglednicah

Mitja Lamut

V. B. Z., 2013, t. v., 288 str., 43 €

Pred bralci (raziskovalci zgodovine in morda zbiralci razglednic) je ljubljanski odvetnik Mitja Lamut (1952) – že drugič (po *Potniških ladjah na razglednicah* iz leta 2003) – na svojevrsten

način razgrnil pomemben delček zgodovine, ki se je dogajala čisto blizu nas. Tokrat je s pomočjo starih razglednic opisal in predstavil več kot dvesto parnikov, ki so pluli po Jadranskem morju v času od sredine 19. stoletja do druge svetovne vojne. Njihove zgodbe so kronološko urejene po letu njihove izgradnje in opremljene z osnovnimi tehničnimi podatki o njihovi nosilnosti, dolžini, širini in hitrosti, ki so jo dosegli, hkrati pa nam pričarajo tudi duh časa, v katerem so plule. V lično oblikovani monografiji so tako na enem mestu prvič zbrane zgodbe in usode več kot dvesto parnikov, njihovih lastnikov, mornarjev in potnikov. Izvirna in strokovno pripravljena monografija. > RENATE RUGELJ

Gradnja z naravnimi materiali

Building with Natural Materials

Miro Žitko

fotografije: Tomaž Brelih et al.
Porezen, zbirka PermaKultura,
2013, t. v., 192 str., 25 €

»Samo blato in lopato rabiš, da živiš bogato,« začne priročnik o gradnji z naravnimi materiali Miro Žitko. Na straneh, ki sledijo, avtor predstavi, kako se je, po poklicu avtomehanik, prek izkušenj z obnavljanjem družinskih nepremičnin oblikoval v svojevrstnega zidarskega mojstra. Namesto v klasičnih gradbenih tehnikah se je izpopolnjeval v gradnji s pomočjo naravnih materialov, eden od plodov njegovega znanja in izkušenj pa je invalidom namenjena ekološka hiša v Prekmurju. Knjigo odlikuje bogato slikovno gradivo in sistematična obravnava vrste naravnih gradbenih materialov ter njihove uporabnosti, v nadaljevanju pa avtor ponudi vrsto praktičnih nasvetov za izdelavo ekološko neoporečnih fasade, strehe, stopnic, črpalke za vodo in drugih notranjih in zunanjih delov bivališča. Aktualno in poučno. > AJDA JANOVSKY

Maksimiljana Marinšek

Prisluhnimo konju

Za vse, ki imajo radi konje, ki delajo z njimi ali jih samo občudujejo na pašniku.

- 160 strani,
- 20 EUR

Tatjana Šubic, Darja Mavrin, Barbara Bešter

Izdelajmo jogurt, skuto, sir

Izdelava mlečnih izdelkov je vedno bolj priljubljena za domačo rabo in kot dopolnilna dejavnost na kmetijah.

- 160 strani,
- 17 EUR

Antonija Holcman, Janez Salobir, Olga Zorman Rojs, Stane Kavčič

Reja kokoši in piščancev

Vse več govorimo o samooskrbi s hrano; da bi ta bila čim bolj kakovostna, je pomembno tudi, v kakšnem življenjskem okolju vzgajamo kokoši in piščance.

- 180 strani,
- 19 EUR

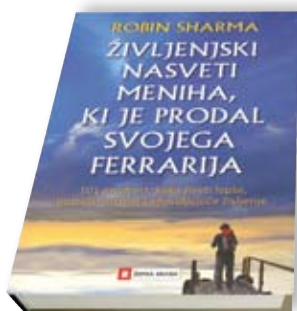
Naročanje: 01/473 53 79, karmen@czd-kmeckiglas.si, www.kmeckiglas.com

Pogled v večnost

Nevrokirurško potovanje v življenje po življenju
Eben Alexander
prevod: Jana Ambrožič
Učila International,
2014, m. v., 204 str., 10,90 €

Priznani ameriški nevrokirurg dr. Eben Alexander se je še pred nekaj leti skeptično nasmihal pričevanjem pacientov, ki so mu govorili o svojih ob smrtnih izkušnjah. A pred kratkim je tudi sam doživel nekaj podobnega: čez noč je močno zbolel, zdravniški kolegi niso znali pojasniti vzroka nenadne hude možganske okvare. Zdravnikovo življenje je ves čas viselo na nitki, vse je kazalo, da bo umrl. V času, ko je bil v komi, je doživel edinstveno potovanje po drugih dimenzijah življenja. To mu je prineslo nove uvide in po sedmih dneh tudi odrešilno vrnitev v to življenje. Neverjetno in nemogoče? Za tiste, ki so tako kot dr. Alexander – ta je svojo pretresljivo izkušnjo, opisano v tej knjigi, na koncu podkrepil tudi z znanstvenimi razlagami – doživeli kaj podobnega, menda sploh ne! > VESNA SIVEC POLJANŠEK

Življenjski nasveti meniha, ki je prodal svojega ferrarija

Robin Sharma; prevod: Neža Božič
Učila International,
2013, m. v., 224 str., 10,90 €

Sharma (1964) je kanadski odvetnik indijskega rodu, ob tem pa tudi motivacijski govorec in pisec tudi v slovenščino prevedenih knjig za samopomoč, ki je zaslovel s knjigo *Meniha, ki je prodal svojega ferrarija* (1997), ta pa je potem dobila še nekaj nadaljevanj. Prvo od njih je pričujoče delo iz leta 1999, v katerem nas Sharma v sto in še enem krajšem besedilu opominja na pomembne podrobnosti iz našega življenja, ki pa nam lahko močno dvignejo kakovost našega bivanja in odnosov z bližnjimi. Od pomembnosti odkrivanja svojega življenjskega poslanstva prek uporabe mobilnega telefona za svoje udobje, ne pa za udobje drugih, do opravljanja dela, ki vas resnično veseli, vas Sharma popelje čez večne resnice polnega bivanja, ki pa ob tempu vsakdanjega življenja vseeno preprosto ostajajo v ozadju. > SAMO RUGELJ

Misli srca

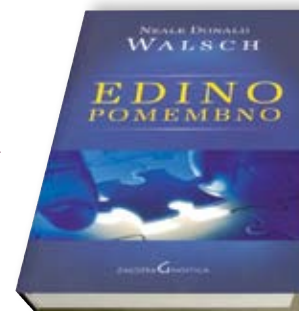
Louise L. Hay; ilustracije: Katie Daisy
prevod: Barbara Lipovšek
Primus, zbirka Louise,
2013, t. v., 231 str., 29 €

Nova izdaja zbirke meditacij, duhovnih vaj in odlomkov s predavanj ene najplivnejših duhovnih učiteljic našega časa prinaša znano vsebino v čudoviti sveži obliki. Privlačne živopisne ilustracije, ljubke obrobe in drugi elementi igrive in domišljene zunanje podobe že na prvi pogled sporočajo tisto, kar uči tudi besedilo: (vsako) življenje je (lahko) srečno! Kako začutiti, da se prav zdaj nahajamo točno na pravem mestu, kako ozdraveti ali celo priklicati v svoje življenje čudeže? Louise tudi v pričujoči knjižici poudarja pomen pozitivnega pristopa k življenju, ki je v preteklosti iz težkih situacij rešil tudi njo samo. Darilna izdaja *Misli srca* je, tako zaradi očarljive zunanosti kot tudi po zaslugi pozitivne vsebine knjiga, v katero se človek zaljubi. > AJDA JANOVSKY

Edino pomembno

Neale Donald Walsch
prevod: Jedrt Maležič
Gnostica, 2014, m. v., 294 str., 26,70 €

Osemindevetdeset odstotkov ljudi za pravi osemindevetdeset odstotkov svojega časa za nepomembne stvari! Tako le neposredno že takoj na začetku avtor nagovori bralca in mu tako vrže prvo kost za glodanje. V nadaljevanju mu vse do zadnjih strani nameni še obilo tovrstnega »dela«, saj gre za knjigo, ki jo mora, kot je prepričan njen avtor, v resnici (na)pisati vsak sam. Bralcu zato v pomoč ponudi številna orodja, ki mu bodo olajšala delo na sebi. Zelo pomembni »pripomočki« za učinkovito osebno rast so, kar podkrepi tudi s konkretnimi primeri, denimo, hvaležnost, odpuščanje, svobodno odločanje o lastnih željah ipd. Ob vsem tem pa avtor pomaga bralcu tudi poiskati zadnji košček sestavljanke, ki mu celostno razkrije, kaj v življenju je »edino pomembno«. > VESNA SIVEC POLJANŠEK

Pet stopenj navezanosti

Tolteška modrost za sodobni svet
Don Miguel Ruiz mlajši
prevod: Svetlana Kodrič
Primus, zbirka Primula,
2013, m. v., 148 str., 17 €

Tolteki ali možje znanja, ki so pred več tisočletji živeli na ozemlju Mehike, so menili, da je ključ do harmonije v opuščanju navezanosti na prepričanja o sebi in svetu, ki smo jih z leti ponotranjili. Ker smo jih vzeli za svoja, namreč vplivajo na naše odločitve in tako usmerjajo tokove naših življenj – pogosto tudi v neželene smeri. Avtor, potomec tolteške rodovne linije, preprosto in s konkretnimi primeri spodbuja bralca, naj v skladu s tolteško modrostjo stopa po srednji poti in se izogiba kakršnim koli kalupom, tudi takšnim, ki jih je zase ustvaril sam. »Tudi vi imate svoj čopič in dleto in samo od vas je odvisno, ali v sliki svojega življenja prepoznate raj na zemlji ali pa nočno moro,« meni Ruiz, ki je v prvencu strnil desetletja praktičnega usposabljanja v tolteških tehnikah. > AJDA JANOVSKY

Luč besede rodi življenje

Lectio divina skozi leto
Primož Krečič
Marijina kongregacija slovenskih bogoslovcev in duhovnikov, Družina,
2013, t. v., 310 str., 14,90 €

Koprski stolni župnik dr. Primož Krečič je navdih za pričujoče delo dobil v dnevnem branju in premišljanju *Svetega pisma* po metodi *lectio divina* (dobesedno *božansko branje* ali tudi *premišljevalna molitev*). Delo se začne z molitvami za adventni čas, nadaljuje z božičnim, postnim in velikonočnim obdobjem ter konča z molitvami za preostale dni v letu. Vsako molitev vplelje odlomek iz starozaveznega berila, ki mu sledi odlomek iz novozaveznih evangelijev. Oba navedka avtor umesti v širši kontekst in ju na kratko pojasni, temu pa sledi bralčeva priprošnja, zahvala ali zaobljuba Bogu. Molitve so namenjene lažjemu in boljšemu poznavanju svetopisemskih besedil, s čimer lahko verujoči kar najbolj ponotranjijo Gospodovo besedo. > KRISTINA SLUGA

Zakaj nekaterim otrokom uspeva

Paul Tough

prevod: Slavica Jesenovec Petrovič in Borut Petrovič Jesenovec

Učila International, zbirka Žepna knjiga, 2014, m. v., 266 str., 10,90 €

Je po vašem mnenju inteligenca gnetljiva ali nespremenljiva in dana vnaprej? To je eno od ključnih vprašanj, ki bo vplivalo na vaš pogled na izsledke, predstavljene v tej izvirni ter tudi provokativni knjigi. V njej avtor, sicer ugledni novinar, ki piše tudi za New York Times in The New Yorker, prek mnogih osebnih zgodb učencev, ki jih je spremljal neposredno, dokazuje, da razlogi za uspeh v njihovem poznejšem življenju pogosto bolj kot v njihovih kognitivnih sposobnostih (denimo uspešno reševanje testov, ki temeljijo na faktografskem pomnjenju) temeljijo na značajskih lastnostih, kot so zavzetost, vestnost, disciplina in srčnost. *Zakaj nekaterim otrokom uspeva* je knjiga, ki poskuša preobrniti nekatere dogme, ki so desetletja vztrajale v ameriškem vzgojnem in izobraževalnem sistemu (recimo priporočilo, da otrokom širite njihovo besedišče, ne šteje veliko, če starši sami nimajo širokega besedišča), in zagovarja vrnitev k temeljnim vrednotam starševstva, kot je ustvarjanje toplega, a strogega odnosa z njihovimi otroki. > SAMO RUGELJ

Zdravilni kodeks

Alex Loyd, Ben Johnson

prevod: Petra Breclj

Učila International, 2014, m. v., 293 str., 10,90 €

Alex Loyd, eden izmed avtorjev tega priročnika, je v 12-letnem iskanju ozdravitve svoje klinično depresivne žene odkril preprosto metodo, ki je pomagala že tisočim po vsem svetu.

Zdravilni kodeks je orodje za osvoboditev mehanizma v našem telesu, ki omogoča, da se telo zdravi samo – deluje iz izvora. V prvem delu priročnika nam avtorja predstavi sedem skrivnosti življenja, zdravja in blaginje, kjer beremo o izvoru težav, stresu kot povzročitelju bolezni in o mehanizmih, ki nadzirajo zdravljenje. Drugi del pri naša rešitev – »vsestransko zdravilno kodo«, ki, primerno današnjemu hitremu tempu, potrebuje le šest minut. Knjiga, v kateri najdete novo filozofijo zdravega življenja v času, ko nas stres lahko pričakuje na vsakem vogalu. > ANA ČERNIČ

Kdaj imam god?

Godovni zavetniki za vsako ime in za vsak dan

Simon Lenarčič

Ognjišče, 2013, m. v., 292 str., 15,90 €

Nomen est omen – ime je znak, pravi latinski pregovor. Za kristjana je poleg pomena imena pomembna tudi povezava posameznih imen s svetniki, poudarja Lenarčič, ki je bogato znanje o imenih strnil v dveh knjižicah. *Godovni zavetniki* poleg abecednega seznama svetniških in krstnih imen ponujajo še seznam godovnih zavetnikov za vsak koledarski dan v letu, primerjavo cerkvenega in ljudskega koledarja ter slovensko-latinski slovar svetopisemskih imen, v drobni, a vsebinsko polni knjižici *Priljubljena imena* pa bralec najde po-

Vzgoja deklet

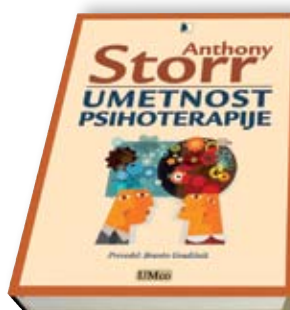
Steve Biddulph

prevod: Niki Neubauer

Učila International, 2013, m. v., 284 str., 10,90 €

Sočasno s spreminjanjem družbenih razmer na vseh ravneh se spreminjata tudi odnos do vzgoje otrok in njihovo odraščanje. Avstralski psiholog, ki je prvi del svoje poklicne kariere namenil vzgoji dečkov in fantov, se je v tem podrobnem vodniku osredotočil na dekleta. Pri njih učenje raziskovanja, socialnih spretnosti, sočustvovanje, navezovanje prijateljstev, sprejemanje porazov in še mnogo drugega (lahko) poteka povsem drugače kot pri fantih. Skozi pet stopenj dekleštva (od rojstva do osemnajstega leta) avtor obravnava vse težave in ovire, ki čakajo dekleta na poti odraščanja, in svetuje staršem, učiteljem in vzgojiteljem, kako jih pripraviti, da se bodo razvile v odgovorne, ljubeče, samozavestne, sočutne in izpolnjene ženske in matere. > RENATE RUGELJ

Umetnost psihoterapije

Anthony Storr

prevod: Branko Gradišnik

UMco, zbirka Preobrazba, 2014, m. v., 283 str., 26,90 €

Storr (1920–2001) je bil britanski freudovsko in jungovsko šolani psihoanalitik, ki je kmalu ubral lastno smer in se

naslonil na objektnorelacijsko psihologijo, ne da bi nehal izkazovati prednost eksistencialnemu sodoživljanju pacientove življenjske stiske. Danes je priznan kot najbolj literaren med vsemi britanskimi razlagalci tako imenovane psihologije vsakdanjosti, njegove knjige pa so zgledi psihološke esejistike v najboljšem pomenu te besede, *Umetnost psihoterapije* pa ostaja klasični učbenik par excellence. Avtor je knjigo sicer pisal v pomoč psihoterapevtom, tako novincem kot stažistom, ki se na svojo poklicno pot odpravljajo s tihimi bojznimi, ali bodo kos nalogam analitičnega razbiranja, empatičnega dojemanja in terapevtske navzočnosti, ki skupaj sestavljajo oporo, ob kateri se lahko nevrotični pacient skozi lastne uvide reši iz svoje »obtičalosti«. Ob tem pa gre za enega redkih priročnikov, ki tudi manj poučenemu bralcu odstirajo vpogled v teoretične temelje in praktične tehnike analitične psihoterapije, pri katerem je snov prilagojena tako, da je dovolj razumljiva širšemu krogu bralcev. > SAMO RUGELJ

Priljubljena imena

Pomen, raba, godovni zavetniki, zanimivosti

Simon Lenarčič

samožaložba, 2013, m. v., 88 str., 9,90 €

datke o pomenu in izvoru posameznih imen ter vrsto drugih zanimivosti. Razlagam dajejo posebno vrednost pojasnila, povezana s posebnostmi slovenske kulture, denimo razlaga, katera knjiga je najverjetneje spodbudila porast priljubljenosti imena Ajda ali kdo je najznamenitejši Aljaž. Oba priročnika bosta prišla še posebej prav bodočim staršem, ki iščejo ime za otroka, v roke pa jih bodo radi vzeli tudi drugi bralci. > AJDA JANOVSKY

Najboljša doma narejena otroška hrana na svetu

Karin Knight, Tina Ruggiero
BP, 2013, m. v., 240 str., 22,95 €

V knjigi je zbranih več kot 200 slastnih in zdravih receptov za pripravo otroške hrane v različnih starostnih obdobjih, od šestih mesecev do dveh let. Te so preizkusili tako strokovnjaki (vsakemu receptu je dodana natančna prehranska analiza) kot najmlajši jedci. Ker lahko veliko jedi pripravite v manj kot desetih minutah in v večjih količinah, saj jih je mogoče zamrzniti ali hraniti v hladilniku, vam kuhanje ne bo vzelo veliko časa. Pripravljeni polnovredni obroki pa bodo vašega malčka obvarovali pred morebitnimi zdravstvenimi težavami (debelost) ter ga privadili na okus svežih in zdravih živil, zaradi katerega bo imel takšno hrano raje tudi v prihodnosti. Ob receptih avtorici zapišeta še vrsto nasvetov pri vpeljevanju goste hrane in seznam alergenih živil, posebej koristen pa je tudi vodnik po ključnih vitaminih in mineralih. Skratka, pripravljanje otroške domače hrane še nikoli ni bilo tako preprosto. > KRISTINA SLUGA

Praktični paleo

Diane Sanfilippo
prevod: Maja Šukarov
Mladinska knjiga,
2014, t. v., 384 str., 32,96 €

V zadnjem času po svetu prihaja do prave prehranske revolucije, saj je po trditvah nekaterih znanstvenikov klasično prehransko piramido treba malo pretresti, morda pa celo postaviti na glavo. Zagovorniki paleo-prehranjevanja pravimo, da se je pri obrokih treba povsem izogibati tovarniško predelani pakirani hrani in glutenu (predvsem testeninam in kruhu), ob tem pa tudi stalno nadzorovati nivo sladkorja v krvi. V Sloveniji je »paleogibanje« (tudi po zaslugi prevoda knjige *Paleorecept* Robba Wolfa) zelo aktivno in paleojedci smo veseli novih receptov za zdrave obroke brez žita in stročnic. Avtorica knjige *Praktični paleo*, tudi sama slušateljica Wolfovih seminarjev, je imela kljub skrbnemu preučevanju nutricionistike veliko zdravstvenih

... pretresti klasično prehransko piramido ...

težav (kronične okužbe sinusov, prebavne težave in hipoglikemijo), rešitve zanje pa je našla v paleo konceptu prehranjevanja, ki ga predstavlja tudi v knjigi. Po daljšem uvodnem delu, v katerem so zbrane osnove paleoprístopa, od nakupovanja paleoživil do delovanja prebavnega sistema, nam ponudi tudi enajst natančno izdelanih 30-dnevnih paleoprehranskih načrtov, ki se razlikujejo glede na težave, ki jih ima posameznik. V drugem delu knjige pa je predstavljenih tudi dvesto okusnih receptov. Pri vpeljevanju v paleosvet je raznovrstnost obrokov zelo pomembna, še največja težava so zajtrki/večerje (brez kruha), in avtorica ponudi kar nekaj dobrih alternativ, kot so različne pite, bučne palačinke, sadni mafini in mandljev kruh. Za kosila pa poleg klasične perutnine in govedine na sto načinov predstavi tudi veliko morske hrane, bogate pisane solate in zdrave sladice. Dober paleotek vam želimo! > RENATE RUGELJ

Zdravilna kuhinja

Dale Pinnock
prevod: Andreja Blažič Klemenc
Primus, 2013, m. v., 176 str., 22 €

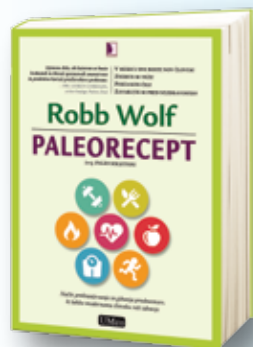
Dale Pinnock, je prvi v Združenem kraljestvu dobil naziv zdravilnega kuharja. Tega ni dosegel le kot praktik, temveč tudi s formalnim izobraževanjem iz prehrane in zeliščnega zdravilstva na Univerzi Westminster.

Raziskave nadaljuje na zasebnih klinikah s programom zdravljenja z zelišči in hrano, ki ju vodi v Angliji. Prepričan je, da je zdravilna moč hrane v vitaminih in mineralih, a tudi v fitokemikalijah, bolj kompleksni skupini bioloških spojin, ki delujejo podobno kot zdravila, vendar nimajo stranskih učinkov. Tukaj opisuje zdravilnost določenih jedi (z recepti zanje) na posamezne sisteme v telesu in posebej še delovanje različnih vrst sadja, zelenjave in drugih zdravilnih živil. > IZTOK ILICH

www.bukla.si

KNJIGE, KI SPREMINJAJO POGLED NA ZDRAVO PREHRANJEVANJE V SODOBNEM SVETU!

Robb Wolf PALEORECEPT

Način prehranjevanja in gibanja prednamcev, ki lahko modernemu človeku reši zdravje.

392 strani,
28,90 €

Robert Lustig MASTNA LAŽ

Grenka resnica o sladkorju.

430 strani,
28,90 €

Tonia Reinhard SUPERŽIVILA

Najbolj zdrava hrana na tem planetu. Vsebuje 200 superživil!

256 strani,
26,90 €

USPEŠNICA, KI JE NA GLAVO OBRNILA PREHRANSKO PIRAMIDO!

Če ste brali Paleorecept, potem sta to pravi knjigi za vas!

UMco

Naročila in prednaročila sprejemamo: po telefonu 01/520 18 39 • po e-pošti urednistvo@umco.si • na spletni strani www.bukla.si
UMco, d. d., Leskoškova 12, 1000 Ljubljana • Knjige založbe UMco so na voljo tudi v vseh boljše založenih knjigarnah!

Neupogljivi

trilogija Razcepljeni, 2. knjiga

Veronica Roth

prevod: Darja Marinšek

Učila International,

2014, m. v., 398 str., 12,90 €

V postapokaliptični družbi se mora Tris, tako kot vsi drugi šestnajstletniki, s pomočjo preizkusa odločiti, kateri od petih ločin bo pripadala v nadaljevanju svojega življenja. Drzna junakinja nosi v sebi lastnosti različnih ločin, a nekako ji uspe prelistati sistem in v iskanju resnice o svoji identiteti njena nova družina postanejo divji in pogumni Herosi. V vmesnem času pa se vedoželjni in tehnološko zelo napredni Eruditi združijo z odpadniki heroške vojske in zahrbtno napadejo in pobijejo večino nesebičnih Asketov. Zakaj so to storili? Kaj načrtujejo? Med drugimi člani ločin zavladava velik nemir. Ali bo pogumna Tris znala poslušati svoj notranji glas in bo rešila sebe in prijatelje? Kdo hoče uničiti razcepljene in zakaj, se razkrije v drugem delu trilogije, katere začetek v teh dneh prihaja tudi na naša filmska platna. > RENATE RUGELJ

Krvne vezi

Krvne vezi, 1. knjiga

Richelle Mead

prevod: Ana Marija Toman

Mladinska knjiga,

2014, t. v., 388 str., 29,95 €

Izpod peresa avtorice priljubljene *Vampirske akademije* prihaja nova serija romanov o vampirjih. Tokrat je v središču zgodbe alkimistka Sidney,

katere ugled je zaradi pretekle naklonjenosti do vampirke omadeževan. Prav zato bi bila lahko še posebej primerna za posebno skrivno nalogo, varovanje vampirke, morojske princeze Jill, ki je zaradi političnih spletk na svojem dvoru v smrtni nevarnosti. Alkimisti, varuhi človeškega sveta, ki skrbijo, da ostajajo vampirji in ljudje ločeni, zaradi lastnih interesov ponudijo princesi pomoč, njihov načrt za varovanje pa vključuje bivanje v dijaškem domu človeške gimnazije v Palm Springsu – tja jo bo, pretvarjajoč se, da sta sestri, pospremila Sidney. Roman ponuja napeto branje, polno razburljivih preobratov – tudi na ljubezenskem področju! > AJDA JANOVSKY

Stekleno mesto

Kronike podzemlja, 3. knjiga

Cassandra Clare

prevod: Alenka Perger

Učila International,

2014, m. v., 461 str., 12,90 €

Tudi v tem delu priljubljene serije je avtorica poskrbela za nadvse dramatičen zaplet zgodbe, s katero bralec diha v napetosti in pričakovanju vse do konca. Mlada Clary želi končno spoznati svojo mamo, zato si prizadeva, da bi prišla v deželo lovcev senc. Nepremišljeno in na lastno pest, sploh ker nima dovoljenja Klave, se poda v Stekleno mesto. Še dobro, da ji priskoči na pomoč Luke, ki jo reši pred utopitvijo, pozneje pa ji v neznanem mestu pomaga tudi skrivnostni lovec senc Sebastian. Bo njemu in njegovim prijateljem, sploh če bodo upoštevali Claryjino (po)moč, uspelo premagati sovražnike in se izogniti grozeči pogubi? Napeta fantazijska zgodba navdušuje s svojo epskostjo, z dognanim izrisom glavnih junakov ter bogato mero domišljije, magije in skrivnostnosti. > VESNA SIVEC POLJANŠEK

Charliejev svet

Stephen Chbosky; prevod: Neža Božič

Učila International,

2014, m. v., 219 str., 10,90 €, JAK

Kulturno ameriška najstniška uspešnica je več kot ducat let po izidu izvirnika prišla tudi med slovenske bralce. Njen avtor, tudi scenarist in režiser istoimenskega filma, je zgodbo (delno menda tudi avtobiografsko) zasnoval kot roman v pismih. Glavni junak, ki je na začetku gimnazije, se s težavo prebija skozi občutljivo puberteto in je zaradi svoje introvertiranosti vseskozi pomaknjen ob rob družbenih in družabnih aktivnosti. Vse to pa se spremeni, ko ga pod svoje okrilje vzameta popularna starejša prijatelja. V njuni družbi začne spoznavati dobre knjige, pravo glasbo, dekleta, ljubezen, prve zmenke, seks in tudi droge. Brezčasna zgodba o težavnem odrasčanju, ki bi se lahko ali pa se je dogajala marsikomu izmed nas. > RENATE RUGELJ

Vprašaj Alico

Anonimna avtorica

prevod: Lili Potpara

Modrijan, 2014, m. v., 175 str., 19,90 €

Mladinski roman, ki je v ZDA izšel že leta 1971, je še danes prodajna uspešnica, čeprav se je dobrih 15 let po izidu izkazalo, da v resnici ne gre za pristne dnevniške zapise 15-letne

anonimne najstnice, pač pa je prava avtorica zapisanega kar psihoterapevtka Beatrice Sparks, ki je sprva trdila, da je le urednica knjige, s katero je skušala mladino opozoriti na nevarnosti mamil, starše pa vpeljati v miselni in čustveni svet njihovih otrok, ki pogosto ne pokažejo, kaj čutijo. Dnevnik najstnice iz ljubeče in urejene družine, ki se najprej ubada le s tipičnimi najstniškimi težavami, postaja z njenim drvenjem v omamo vse bolj šokanten. Zasvojenost spremeni dekletovo življenje v kalvarijo (brezdomstvo, posilstvo, psihiatrija) in jo oropa njene mladosti. > KRISTINA SLUGA

Zastrupljene besede

Maite Carranza; prevod: Veronika Rot

Miš, zbirka Z(o)renja+,

2014, t. v., 220 str., 26,95 €

Katalonska pisateljica (1958), ki ima za sabo že več kot štirideset knjig za otroke in mladostnike, se v slovenščini prvič predstavlja s srhljivo družinsko tragedijo. Po štirih letih neuspešnega iskanja

pogrešane Barbare pride dan, ko se mora inšpektor Lozano upokojiti, to pa sporočiti tudi žalujočim staršem izginule najstnice. Le nekaj kilometrov stran, v temni izolirani kleti zapuščene hiše, pa zdaj že devetnajstletna ujetnica Barbara ne more verjeti, da je njen mučitelj po nesreči v kleti pozabil svoj mobilni telefon. A vendar: če bi uspela dobiti zvezo, koga bi sploh lahko poklicala? Po vseh teh letih čustvenih in telesnih zlorab se namreč počuti pokvarjeno in umazano. Komu bi se sploh lahko zaupala, ne da bi se zgražal ali pa jo obsodil na utrudljiva policijska zasliševanja in medijsko bombardiranje? Kot na divjem vrtiljaku se pred bralcem odvrti zgodba Barbarinega odrasčanja, čustvena otopelost njene mame in zadnje ure policijske službe ostarelega inšpektorja. Za njeno rešitev bi morali v tem zadnjem dnevu vsi trije narediti drzen korak. Bodo zmogli toliko moči? Roman je prejel več pomembnih nagrad za mladinsko literaturo, njegovo sporočilo pa je namenjeno tudi starejšim generacijam. > RENATE RUGELJ

»V zgodovini so skrite zgodbe / v zgodbah je skrita zgodovina«

Bralnosodbujevalna akcija ob 2. aprilu 2014 – mednarodnem dnevu knjig za otroke

2. april 2014 – Mednarodni dan knjig za otroke

Lanska bralnosodbujevalna akcija »S knjigosrečo okoli sveta«, s katero smo spodbujali k branju poezije, je bila dobro sprejeta in uspešna. Zato smo se odločili, da letos – spet vsi skupaj – spodbujamo k branju, tokrat zgodb, povezanih z zgodovino, zgodovinskih knjig, pa tudi razlagalnih pravljic itd., to je »zgodb, v katerih je skrita zgodovina«. Predvsem naj bi spoznavali zgodovino Slovencev, seveda pa tudi zgodovino drugih narodov. Dobre zgodovinske zgodbe bi naši mladi bralci lahko ponudili svojim vrstnikom po svetu. Tudi na plakatu ob letošnjem 2. aprilu,* ki ga je ustvarila Niamh Sharkey, je zapisano »Zamislite si narode skozi zgodbe«. Siobhán Parkinson v poslanici pravi:

»... domišljijo imam v glavi, seveda, in sestavljajo jo slike in besede in spomini in utrinki iz drugih zgodb ...«

Čas

Bralnosodbujevalna akcija bo potekala od 19. marca, svetovnega dneva pripovedništva, prek 2. aprila, mednarodnega dneva knjig za otroke, in 23. aprila, svetovnega dneva knjige in avtorskih pravic, vse do konca šolskega leta. Povezovala se bo s praznovanjem 2000. obletnice ustanovitve Emone in Slovenskim knjižnično-muzejskim MEGA kvizom, ki je v tem šolskem letu namenjen tej temi. Opozorjamo tudi na letošnjo 100. obletnico prve svetovne vojne (1914) in na 75. obletnico začetka druge svetovne vojne (1939).

Organizatorji

Pobudnika in krovna organizatorja: Slovenska sekcija IBBY in MKL, Pionirska – center za mladinsko književnost in knjižničarstvo. Soorganizatorji: Bralno društvo Slovenije, Društvo Bralna značka Slovenije – ZPMS, DSP – sekcija za mladinsko književnost, Mariborska knjižnica, revija Otrok in knjiga.

Ciljne skupine

K branju zgodovinskih zgodb spodbujamo v vrtcih, osnovnih in srednjih šolah, v splošnih knjižnicah, šolskih knjižnicah, knjigarnah, medijih idr., in to tako otroke in mladino kot odrasle in starejše; spodbujamo zasebno branje oz. posameznike, skupine, javnost ...

Promocija

Skupaj s poslanico IBBY, prevedeno v slovenščino, in s plakatom bomo prek domačih strani organizatorjev, po elektronski pošti osrednjim ciljnim ustanovam in v medijih posredovali nekaj spodbud za branje. Pričakujemo pa, da bodo ustanove in posamezniki oblikovali tudi svoje izvirne oblike motiviranja za branje. Akcijo smo promovirali tudi na Kulturnem bazarju 26. 3. 2014 v Cankarjevem domu. Informacijo o njej pa bomo sporočili tudi Irski sekciji IBBY: <http://www.usbby.org/icbd.html>, www.ibbyireland.ie.

Namen

Spodbuditi zanimanje za slovensko zgodovino (in zgodovino drugih narodov).

Cilji

- brati različna gradiva o slovenski zgodovini, zgodovinske zgodbe, razlagalne pravljice idr.,

* Letošnjo poslanico ob 2. aprilu – mednarodnem dnevu knjig za otroke – z naslovom Pismo otrokom vsega sveta je pripravila Irška sekcija IBBY; podobo za plakat je ustvarila Niamh Sharkey, poslanico pa je napisala pisateljica Siobhán Parkinson, v slovenščino jo je prevedla Jana Ambrožič. Vse omenjeno gradivo je dostopno na domači strani Slovenske sekcije IBBY: www.ibby.si.

- poiskati in prebrati (!) najrazličnejše »zgodbe, v katerih je skrita zgodovina«,
- poiskati in prebrati čim več zgodb iz zgodovine Slovencev, pa tudi iz zgodovine drugih narodov,
- o zgodbah iz naše zgodovine ustvariti poročila v najrazličnejših oblikah (pisni, likovni, fotografski, prek interneta idr.) in jih posredovati vrstnikom, pripadnikom drugih narodov,
- povezati se z vrstniki po svetu, da bi si izmenjevali zgodovinske zgodbe in se prek njih tudi globlje spoznavali.

Osrednja dogodka (MKL, Pionirska – center za mladinsko književnost in knjižničarstvo bo v sodelovanju s Slovensko sekcijo IBBY pripravila):

- 2. aprila slovesno odprtje razstave poučnih knjig z naslovom »Stoji učilna tiskana«,
- 16. aprila pa strokovno srečanje »V zgodovini so skrite zgodbe / v zgodbah je skrita zgodovina«.

Poiščite svoje ustvarjalne načine k spodbujanju branja zgodovinskih zgodb! Uživajte!

Pismo otrokom vsega sveta

Bralce pogosto zanima, kako pisatelji pišejo – od kod jim zamisli. Najpogosteje dobijo odgovor, da so zgodbe plod pisateljeve domišljije. Ah, seveda, si mislijo bralci. Toda: kje domuje domišljija, iz česa je in ali jo imamo vsi? No, odgovarja pisatelj, domišljijo imam v glavi, seveda, in sestavljajo jo slike in besede in spomini in utrinki iz drugih zgodb in besede in delčki stvari in melodije in misli in obrazi in pošasti. In oblike in besede in gibi in besede in valovi in okraski in pokrajine in besede. In vonjave in občutki in barve. In ritmi in kratki tleski in žvižgi in okusi. In izbruhi moči in uganke in piš in besede. In tam notri se vse to vrtinči in poje in preliva. In lebdi in čepi in razmišlja. In se praska po glavi. Domišljijo imamo vsi, seveda. Kako bi sicer sanjali? A vsaka je sestavljena drugače. V kuharjevi je najbrž več okusov, v slikarjevi več barv in oblik. No, pisateljevo sestavlja pretežno besede. In tudi v domišljiji tistih, ki zgodbe berejo in poslušajo, se gnetejo pretežno besede. Pisatelj v domišljiji svoje zamisli in zvoke in glasove in like in dogodke obdeluje, jih prede in oblikuje, da nastane zgodba, izražena izključno z besedami, zapisanimi z brezštevilnimi vijugami, ki se kot bataljoni vrstijo

na papirju. Pred očmi bralca te vijuge oživijo. Ostanajo sicer na papirju in so še vedno videti kot zvižugani bataljoni, a se preselejo tudi v bralčevo domišljijo, kjer začnejo svoj ples, da bralec začne oblikovati in sestavljati besede v zgodbo, ki se zdaj prede v njegovi glavi, kot se je na začetku v pisateljevi. Zato je bralec za zgodbo enako pomemben kot pisatelj. A zgodba ima le enega pisatelja, medtem ko ima lahko bralcev na stotine ali na tisoče ali mogoče celo na milijone – bodisi v izvornem jeziku bodisi v prevodih. Brez pisatelja zgodbe ne bi bilo, a brez številnih bralcev po vsem svetu zgodba ne bi zaživela. Bralci posamezne zgodbe imajo vedno nekaj skupnega. Skupaj, čeprav vsak zase, poustvarjajo pisateljevo zgodbo v domišljiji: dejanje, ki je tako zasebno kot javno, tako posamezno kot skupno, tako intimno kot mednarodno. In mogoče smo ljudje v tem najmočnejši.

Berite še naprej!

Siobhán Parkinson

Prevod: Jana Ambrožič

SIOBHÁN PARKINSON je pisateljica, urednica in prevajalka. Piše tako za mlade kot za odrasle; od leta 1992 je objavila že 25 knjig. Njene knjige so bile večkrat nagrajene in so prevedene v številne tuje jezike. Trenutno dela kot urednica in založnica pri založbi Little Island Books, poleg tega poučuje kreativno pisanje. Bila je tudi sourednica mednarodne IBBY revije *Bookbird* in urednica revije *Ibis*, ki jo izdaja Children's Books Ireland (CBI).

Kot pisateljico so jo gostili v mestu Dublin, v Irskem pisateljskem središču in v številnih drugih ustanovah, kjer se je še posebej posvečala delu z otroki s posebnimi potrebami. Leta 2010 je kot prva prejela Laureate na nÓg, irsko priznanje na področju književnosti za otroke.

Siobhán Parkinson je leta 2005 na povabilo založbe Miš obiskala Slovenijo in njene bralce. V slovenščini imamo tri njene mladinske knjige, izšle so pri založbi Miš: *Zrno ljubezni* (2004), *Sestre --- ni šans!* (2004) in *Nekaj nevidnega* (2007).

NIAMH SHARKEY je ustvarjalka in izvršna producentka niza animiranih zgodb *Henry Hugglemonster* na kanalu za najmlajše gledalce Disney Junior, je pa tudi avtorica otroške slikanice *I'm a Happy Hugglewug*, ki je podlaga za omenjene animirane zgodbe in je izšla pri založbi Walker Books. Niamh je za svoje pisateljsko in ilustratorsko delo prejela že več nagrad, med drugimi tudi prestižni nagradi Mother Goose Award in The Bisto Book of the Year. Njene knjige so prevedene v več kot dvajset jezikov. Med novejšimi naslovi, ki so izšli pri založbi Walker Books, so: *The Ravenous Beast*, *Santasaurus* in najnovejša *On the Road with Mavis and Marge*, ki so jo na Irish Book Awards nagradili kot otroško knjigo leta. Niamh z družino živi v Dublinu na Irskem. Leta 2012 je prejela Laureate na nÓg, irsko priznanje na področju književnosti za otroke.

V slovenskem prevodu imamo z ilustracijami Niamh Sharkey slikanico A. N. Tolstoj, *Repa velikanka*, ki je izšla pri Mladinski knjigi (1999).

Pogovor o knjigah v angleščini

V Mestni knjižnici Ljubljana se enkrat mesečno v različnih bralnih skupinah srečujejo literarni navdušenci različnih starosti, ki jih povezuje ljubezen do literature in kakovostnega branja in ki med seboj delijo mnenja in vtise o prebranih knjigah. Bralne skupine delujejo v Knjižnici Zalog, Knjižnici Otona Župančiča, Knjižnici Bežigrad, Knjižnici Prežihov Vranc ter Knjižnicah Brezovica, Škofljica in Grba.

V Knjižnici Otona Župančiča pa se pogovor o literaturi povezuje tudi z učenjem jezika. Srečanja v Angleško bralno-debatnem krožku so namenjena vsakomur, ki želijo skozi pogovor o izbranem literarnem delu v jeziku avtorja nadgraditi svoje znanje angleškega jezika. Krog zainteresiranih, ki sodelujejo v krožku se večja iz meseca v mesec, a v skupini so veseli vsakega novega bralca.

Pogovori o knjigah potekajo zadnji petek v mesecu, vsako srečanje pa povezuje izbrana knjiga, ki jo sodelujoči preberejo vnaprej in si tako lahko načrtajo teme in vprašanja, ki jih delo odpira. Udeležba na teh srečanjih je brezplačna.

Angleški bralno-debatni krožek obvešča

Angleški bralno-debatni krožek vodi dr. Leonora Flis, profesorica literature, literarne teorije in filma na Univerzi v Novi Gorici. Leta 2010 je izdala znanstveno monografijo z naslovom *Factual Fictions: Narrative Truth and the Contemporary American Documentary Novel*. Svoje prispevke objavlja v slovenskih in tujih literarnih revijah (*Contemporary Review*, *Primerjalna književnost*, *Slovene Studies*, *Bricolage*, *Acta Neophilologica*). Piše tudi knjižne in filmske recenzije (*Dialogi*, *Literatura*) ter prevaja. Junija 2011 je dobila podoktorsko Fulbright raziskovalno štipendijo, ki ji je omogočila šestmesečno raziskovalno delo na Univerzi Columbia v New Yorku.

Srečanja angleškega bralno-debatnega krožka:

- 25. aprila ob 16.30 vas tako vabimo na pogovor o knjigi Iana McEwana: *Atonement (Pokora)*
- 30. maja ob 16.30 sledi pogovor o knjigi irskega avtorja Jamesa Joyca: *Dubliners (Ljudje iz Dublina)*
- 27. junija ob 16.30 bo pogovor o knjigi ameriškega pisatelja Johna Steinbecka: *The Grapes of Wrath (Sadovi jeze)*

Kam je izginila Brina?

Tadej Golob

ilustracije: Milanka Fabjančič

Miš, 2013, t. v., 204 str., 25,95 €, JAK

Četrtošolka Brina se, potem ko spozna staro gospo in njeno psičko, ki ji je prav tako ime Brina, odloči, da bodo imeli v njeni počitniški knjigi, ki jo je začela ravno pisati, glavno vlogo kužki. Z nasveti pri pisanju ji pomaga tudi njen dve leti mlajši bratec Lovro, ki slovi po svoji bogati domišljiji. A ko se začnejo v resničnem življenju obeh otrok dogajati čudne reči, kot je, deni-

mo, izginotje kužke Brine, dobi četrtošolka navdih za nadaljevanje zgodbe kar v svojem vsakdanjiku. Z bratcem Lovrom se spremenita v priložnostna detektiva, ki ob iskanju sledi za izginulo kužko naletita na lopo s sumljivimi vrečami, nad katerimi bdijo trije zlobneži. Knjiga navdušuje z dinamično zgodbo, s svežim humorjem in prisrčnimi ilustracijami, dogajanje pa pisatelj spretno začini še s primesmi prave kriminalke. > VESNA SIVEC POLJANŠEK

Tadej Golob

Poslednji varuh

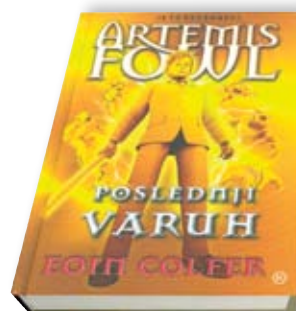
Artemis Fowl, 8. knjiga

Eoin Colfer

prevod: Urša Vogrinc Javoršek

Mladinska knjiga, zbirka Srednji svet,

2014, t. v., 304 str., 29,95 €

Poslednji varuh je osma, zaključna knjiga znanstvenofantastične serije o Artemisu Fowlu, (nekdanjem) samooklicanem »kriminalnem veleumu«, ki je bil na začetku serije antijunak in nasprotnik podzemnega vlinjega Ljudstva, v nadaljevanju serije pa je postal njihov zaveznik. V zadnji knjigi se razkrije, da med Fowli in vlinjim svetom od nekdaj obstaja nekakšna »kozmična« povezanost, saj se je prav na njihovem posestvu pred deset tisoč leti odvijal zadnji spopad med ljudmi in vlinjimi bojevniki. Duše padlih bojevnikov, ki so s pomočjo mogočnega uroka vsa ta leta čakale »zaklenjene« pod zemljo, »odklene« zlobna vila Opal Koboi, ki ji je uspelo s pomočjo kvantne zvijače pobegniti iz zapora. Opal in njena vojska zombijev imajo dan časa, da odklenejo tudi drugo magično ključavnico, zaradi česar bi pomrli vsi ljudje na Zemlji. Bo Artemisu ob pomoči zvestih prijateljev, telesnega varuha Butlerja in vlinje stotnice Marjete Mali, uspelo preprečiti njeno nakano? > MAŠA OGRIZEK

Harun in Morje zgodb

Salman Rushdie

ilustracije: Boštjan Plesničar

prevod: Jure Potokar

Modrijan, 2014, t. v., 184 str., 29,90 €

Nova izdaja Rushdijevega dela za mladino, ki jo je ta znameniti pisatelj napisal za svojega desetletnega sina Zafarja konec osemdesetih let, torej v času, ko

je bil pritisk fatve nanj najmočnejši (knjiga je prvič izšla leta 1990), se lahko bere tudi v kompletu z njegovo drugo knjigo za mlade, *Luka in ogenj življenja*. *Harun in Morje zgodb* je pretanjeno izpeljana pripoved o odnosu med očetom, pravljicarjem Rašidom Kalifom, ki si izmišlja zgodbe, in njegovim sinom Harunom, ki se sprašuje, kakšen smisel imajo zgodbe, ki povrh vsega niso niti resnične. Ob tem pa je tudi virtuožno in metaforično preslikan odnos resničnega pravljicarja Rushdija s svojim sinom v času, ko mu je bilo najhujše (letos pa je postal tudi Andersenov nagrajenec). Delo, ki je znova aktualno ob izidu Rushdijeve avtobiografije Joseph Anton. > SAMO RUGELJ

... Rushdijevo delo
za mladino ...

Ribamož

Dušan Čater

ilustracije: Aleš Pogorevčnik

Litera, 2013, t. v., 118 str., 21,90 €, JAK

Ni lahko biti najstnik, še posebej, če se giblješ podobno algam in si tako zelo neroden, da so si vrstniki o tebi izmislili zbadljivo pesmico, ki jo prepeva-jo, kadar koli jim prekržiš pot. Toda mladi Algin ima še vrsto drugih težav:

ena od njih je, da se neznansko boji vode, kar je – glede na to, da živi na otoku, kjer večina ljudi živi od ribolova – precejšen problem. Ko mu nekoč po naključju uspe premagati svoj največji strah, se njegovo življenje popolnoma spremeni, on pa se iz sramežljivega nerodneža prelevi v pravega junaka. Uveljavljeni avtor mladinskih romanov, ki je leta 2012 prejel literarno nagrado Fabula, se tokrat predstavlja s prisrčno zgodbo o premagovanju preprek, ki si jih postavljamo sami, in čudežnih učinkih njihovega premagovanja. > AJDA JANOVSKY

Tom Sawyer

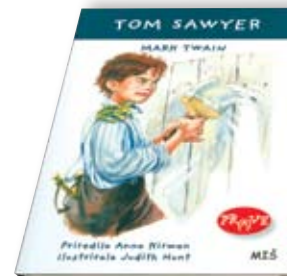
Mark Twain

priredba: Anna Kirwan

ilustracije: Judith Hunt

prevod: Meta Osredkar

Miš, zbirka Prve prave,
2013, m. v., 64 str., 14,95 €

Čeprav načeloma nismo naklonjeni poenostavljanjem, kot so skrajšane izdaje klasičnih literarnih del, nas je legendarni Twainov *Tom Sawyer* prepričal tudi v takšni različici. Ob prikupnih ilustracijah, te so delo Judith Hunt, knjižica navdušuje še z dodanimi delovnimi poglavji, ki mlademu bralcu pomagajo širiti obzorja. Poleg razlage o tem, kaj je izpuščeno iz izvirnega romana, vsebuje tudi napotke za nadaljnje branje in vprašanja, s pomočjo katerih je moč preveriti svoje znanje o prebranem besedilu. *Tom Sawyer* v priredbi Anne Kirwan je že tretja knjiga iz zbirke Prve prave, katere namen je spodbuditi k branju tudi nepotrpežljivo generacijo otrok, ki odraščajo v (pre)hitrem svetu raznih tehnoloških igračk. > AJDA JANOVSKY

NOVOST

VOJIMIR TAVČAR • MITJA TRETJAK

SLOVENIJA V ŽEPU

VODNIK za male potnike in velike radovedneže

Na izletih in potepih vam nikoli več ne bo dolgčas!

ZTT EST

ZALOŽNIŠTVO TRŽAŠKEGA TISKA
ul. Montecchi 6, 34137 Trst • tel. +39 040 368892 • info@ztt-est.it
www.ztt-est.it • Distributer za Slovenijo: www.buca.si

zbirka Tintin in njegove pustolovščine

Hergé

prevod: Slavica Jesenovec Petrovič,

Borut Petrovič Jesenovec

Učila International,

2013, t. v., 62–141 str., 13,90 €/knjigo

Tintin, reporter, avanturist, popotnik in protagonist legendarnih stripov belgijskega avtorja karikaturista Georgesa Remija, bolj znanega pod psevdonimom Hergé (1907–1983), je v teh dneh tudi na naših tleh zvezal svoj začetek s koncem. Izšle so še zadnje tri knjige iz serije *Tintin in njegove pustolovščine*, tako da je ostal neizdan samo nedokončani Tintinov strip (*Tintin in the Alph-Art*). Med zadnjimi tremi zvezki velja izpostaviti *Tintina v Sovjetski zvezi*, prvi (črno-beli) strip dvakratnega obsega s tem junakom, ki ga je narisal Hergé, v njem pa Tintin obiše Rusijo in se tam zaplete z boljševiski, poleg tega pa se vtihotapi tudi v sovjetsko armado, in pa seveda *Let 714 za Sydney*, zadnjo dokončano Tintinovo zgodbo, v kateri se ta skoraj zaplete z Nezemljani. Brezčasna zabava za staro in mlado. > RENATE RUGELJ

Petka!

Pet dramskih besedil za otroška in mladinska gledališča urejanje: Matjaž Šmalc

Javni sklad RS za kulturne dejavnosti,

2013, m. v., 160 str., 15 €

Črkolandija

Pravljica, dramsko besedilo in gledališki priročnik

Maja Gal Štromar, Gregor Geč ilustracije: Matjaž Dekleva

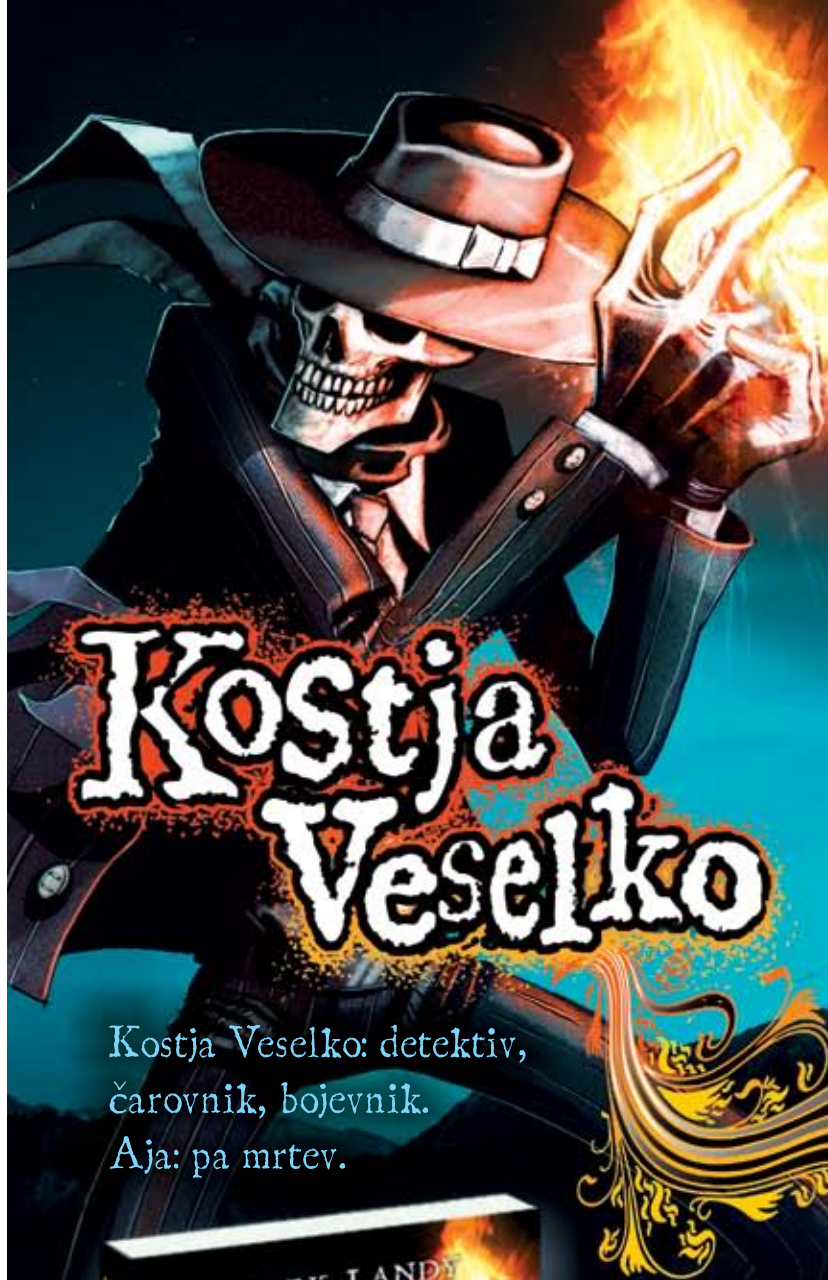
Javni sklad RS za kulturne dejavnosti,

2013, m. v., 136 str., 18 €

Novi knjigi Javnega sklada za kulturne dejavnosti prinašata šest slovenskih dramskih besedil, namenjenih ne le otroškemu občinstvu publiki, temveč tudi otroškim izvajalcem, pa tudi priročnik, napisan za (otroške) gledališke skupine. V *Petki!* najdemo pet raznovrstnih zgodb, ki so bile izmed dvainštiridesetih prispelih izbrane na natečaju. Ponujajo se *Ježki grede v svet* Jane Kolarič, *Družina* Kim Kopljanec, *Mulci proti doktorju Zlobi* Janeza Remškarja, *Pepelka* Tamar Matevc in *Fatamorgana* Samante Kobal; kratke drame pokrivajo starostni razpon od prvega vzgojno-izobraževalnega obdobja pa vse do srednje šole.

Druga knjiga, *Črkolandija*, pa je skupno delo igralk in pisateljice Maje Gal Štromar ter gledališčnika Gregorja Geča. Maja je napisala pravljico, dramsko besedilo in pesmice, v katerih se Ana in Bine, sestra in bratec, spoprimeta s črkami in besedami, Gregor pa je sestavil koristen priročnik, ki ljubiteljskim gledališkim skupinam pojasni vse o prostoru, kostumih, rekvizitih, glasbeni opremi, koreografiji, svetlobi, avtorjih in o delu z igralci. Na pomoč jima je prišla tudi miška Julija, ki pozna gledališče do zadnjega kotička! > ŽIGA VALETIČ

Kostja Veselko

Kostja Veselko: detektiv, čarovnik, bojevnik.

Aja: pa mrtev.

Fantazijski roman za mlade, ki je zares dobro napisan!

304 strani, 19,90 €

Najboljša irska knjiga desetletja

Nagrada Red House za najboljšo otroško knjigo

Mala čarovnica Lili pri gusarjih

Knister

ilustracije: Birgit Rieger

prevod: Urša Vogrinc Javoršek

Mladinska knjiga, zbirka Lili,
2014, t. v., 100 str., 16,95 €

Glavna junakinja zgodbe, ki je na prvi pogled čisto navadna rdečelasa deklica, svojega bratca Leona (in druge mlade bralce) že dolgo razveseljuje z uroki iz svoje velike čarovniške knjige. V njej naj-

... že dolgo razveseljuje z uroki iz svoje velike čarovniške knjige ...

de rešitev za vsako težavo in tudi za preganjanje divjih duhov, zmajev, dinozavrov, vampirjev in trapaštih vitezov. Tokrat je njen bratec prepričan, da gusarske igre niso za deklice, in s svojimi zgodbami ga Lili poskuša prepričati, da

to ne drži. Ko pa ji zmanjka pustolovskih prigod, se z urokom iz čarovniške poda na gusarsko avanturo in srečanje s kapitanom Polbradežem. Na koncu knjige so kot vedno dodani tudi trije triki, tokrat gusarski. > RENATE RUGELJ

Strašni duhovi

Damjan Drot – mega detektiv

Barbara Mitchell Hill

ilustracije: Tony Ross

prevod: Anja Kokalj

Skrivnost, 2014, t. v., 60 str., 15,90 €

V novi prigodi detektiva Damjana Drota se v Damjanov razred preseli nova deklica Anabela. Že od začetka

zaničuje Damjana in njegove detektivske sposobnosti. Da ji fant dokáže, kaj zna, se odloči, da bo razrešil godljo s strahovi, saj naj bi v hiši njenih starih staršev, kot mu pove Anabela, strašilo. Za začetek se Damjan preobleče v novinarja, ker se le tako lahko pri Anabelinem dedku dokoplje do podatkov o strašljivi hiši. Pa v njej zares straši? Kako se Damjan loti preiskave? Se bo morala vanjo vključiti tudi policija? To boste izvedeli v knjigi, ki je zelo napeta in duhovita in mi je prav zato zelo všeč. > MARK POLJANŠEK, 11 LET

Krokodil pod posteljo

Mariasun Landa

ilustracije: Pšenica Kovačič

prevod: Barbara Pregelj

Malinc, 2013, m. v., 80 str., 16,99 €

Življenje bančnega uradnika J. J. je prepredeno s predvidljivostjo in z dolgočasnostjo vse do trenutka, ko pod posteljo ugleda krokodila, ki kot za stavo požira čevlje. J. J. je ves iz sebe! Šele zdravnik in lekarnar, ki se na pojav »krokodilitisa« odzoveta povsem običajno, ga za hip pomirita. Pomirjujoče vpliva nanj tudi priznanje prikupne sodelavke Elene, ki mu pove, da ima tudi sama pod posteljo podobnega krokodila, le da njen požira ročne ure ... Znana baskovska pisateljica v zgodbi pretanjeno odstira globine človeške duše. Dejstvo, da se prav vsak spopada s svojim »krokodilom pod posteljo«, opiše zelo življenjsko, pa tudi humorno, kar dodatno pomaga rušiti nekatere vsesplošno zasidrane tabuje. > VESNA SIVEC POLJANŠEK

O princu, ki je želel spremeniti svet

Franjo Francič

ilustracije: Bojan Jurc

Morfem, 2013, t. v., 36 str., 20,62 €

Mladi princ se nekega dne odloči zapustiti grajske zidove. Preoblečen v popotnika se odpravi med svoje podanike, da bi spoznal resnični svet. Na poti sreča različne ljudi: bogataša, modreca, župana, pesnika, le-

... branje, ki daje misliti in jasno vedeti, da je vsak sam svoje sreče kovač ...

potico, celo pijanca in pogrebni-ka, vsem pa je skupno to, da niso srečni, zato jim želi pomagati. Francičeva pravljica, sicer prav nič rožnata (s čimer ni nič narobe, saj današnje otroke po navadi že preveč zavijamo v vato), je lucidna družbenokritična podoba

današnjega sveta. Branje, ki daje misliti in jasno vedeti, da je vsak sam svoje sreče kovač. V poplavi današnjih, pogosto vsebinsko precej enoličnih pravljic pa slikanica predstavlja pravi biser, ki ga lahko samo priporočamo. > KRISTINA SLUGA

Rojstvo Ljubljane iz duha zmaja

Miha Praprotnik

ilustracije: Laura Ličer

samozaložba, 2013, t. v., 42 str.

Zmaj Edvon med svojimi tovariši zmaji ne najde prijatelja – ker je v nasprotju z njimi dober zmaj, ga drugi zma-

ji nočejo zares sprejeti medse. Zato se sčasoma odloči, da bo odšel proč; mika ga, da bi se podal proti Ljubljani. Na poti se zaplete v vrsto dogodivščin, ki ga nazadnje privedejo do nadvse junaškega dejanja. Pravljica ponuja svojevrsten domišljjski pogled na nastanek Ljubljane, ki se ima, tako avtor zgodbe, za svoj obstoj v današnji obliki zahvaliti prav dobremu zmaju. > AJDA JANOVSKY

Ko so mačke tako same

Mariasun Landa

prevod: Barbara Pregelj

ilustracije: Pšenica Kovačič

Malinc, 2013, m. v., 123 str., 16,99 €

Dvanajstletna Maider je popolnoma obupana: njena ljubljena mačka Ofelija, ki ji je v dneh samote in žalosti zaradi razmer v družini v edino uteho, je čez noč izginila s posestva na podeželju. Tja so jo odpeljali, potem ko je Maiderina mama sklenila, da mačka ne sodi v mestno življenje. A s posestva že kmalu javijo družini, da je Ofelija čez noč izginila neznano kam. Ko Maider izve za to, se odloči, da bo sama poiskala ljubljeno Ofelijo, kar sproži vrsto dogodkov. Mariasun Landa je v zgodbi, ki je na videz povsem vsakdanja, pred bralca razprostrla najrazličnejša čustva odraščajoče deklice, ki je tako kot njena mačka nadvse čuteča in bistra opazovalka. Branje, ki s svojim liričnim jezikom in z zgovornim sporočilom nikogar ne pusti hladnega, se dotakne vseh generacij! > VESNA SIVEC POLJANŠEK

zbirka Moji prvi ...

Preprost določevalni ključ

Barbara Bajd

fotografije: Lovrenc Lipej, Borut Mavrič, Luka Praprotnik
Hart, 2013–2014, t. v., 33–53 str., 16,90–18,90 €/knjigo

Za mlade naravoslovce, ki jih še posebej zanimajo živali in rastline, je na voljo pet novih lično oblikovanih in uporabnih knjižic. Narejene so kot poenostavljeni biološki določevalni ključki za sistematiziranje rastlin in živali. Medtem ko se potikamo po gozdu ali ob morju, jih zlahka vtaknemo v žep ali nahrbtnik. Prvi ključ iz zbirke je izšel pri Mohorjevi založbi iz Celovca, preostali štirje pa so nastali pod okriljem založbe Hart. Njihova avtorica je izredna profesorica za področje biološkega izobraževanja na Pedagoški fakulteti, dr. Barbara Bajd, ki se že dolga leta ukvarja z novimi pristopi poučevanja naravoslovja. Namen določevalnih ključev je, da otroci z opazovanjem, razvrščanjem, merjenjem in primerjanjem čim bolj nazorno spoznava-jo razlike in podobnosti v živem svetu. S pravilno uporabo predstavljenih ključev bodo tako zlahka ločevali med številnimi vrstami morskih rib, polžev, školjk, rakov in listavcev. > RENATE RUGELJ

Atlas Slovenije

avtorji besedil: Karel Natek, Darko Ogrin,
Irma Potočnik Slavič

Mladinska knjiga, 2014, t. v., 130 str., 29,95 €

V prvi vrsti je najnovejši *Atlas Slovenije* namenjen osnovnošolcem in srednješolcem, a so na novo narejeni zemljevidi s kartografskimi prikazi kot jih doslej še ni bilo, zanimivi tudi za vse druge upo-

rabnike. V prvem delu atlasa je Slovenija prikazana na podlagi skupnih geografskih značilnosti, v drugem delu pa je razdeljena po posameznih pokrajinah, od alpske, predalpske, dinarskokraške, do obsredozemske in obpanonske pokrajine. Shematske ilustracije, fotografije in najnovejši statistični podatki so dopolnili atlasa, ki ga nadgrajujejo poglavja, kot so Slovenija skozi zgodovino, poglavje Naj ..., kjer najdete dvajset najvišjih vrhov, najdaljših rek, najglobljih jezer, najdaljših jam itn. Atlas se sklepe z geografskim slovarčkom, seznamom imen in grbi vseh slovenskih občin. Celostna predstavitev naše domovine, ki spodbuja zanimanje za naravno, družbeno in kulturno bogastvo Slovenije. > RENATE RUGELJ

Slikovni atlas živali

Marie Greenwood

prevod: Barbara Jarc

Mladinska knjiga, 2014, t. v., 33 str., 27,95 €

Naš svet poseljujejo zelo raznolika živalska bitja in kar nekaj jih je predstavljenih tudi v tej slikoviti ilustrirani knjigi. Iz nje izskočijo (pop-up) osupljive predstavnice vsake celine, kenguriji in koale iz Avstralije, krokodili in kače iz Severne in Srednje Amerike, pingvini z ledene Antarktike, beli medvedi z Arktike. V raznoliki afriški pokrajini pa srečamo tako slona, največjega kopenskega sesalca, kot najhitrejšo kopensko žival, geparda, pa največjo žabo na svetu in še marsikatero zanimivo žival. Na izvihkih predstavnikov posameznih celin so tudi kratki, osnovni podatki o vsaki živali (oblika, velikost, življenjska doba in razmnoževanje). Knjiga, ki omogoča zabavno in interaktivno učenje. > RENATE RUGELJ

zbirka Kaj? Kako? Zakaj?

različni avtorji

prevod: Petra Anžlovar,
Maruša Mugerli Lavrenčič

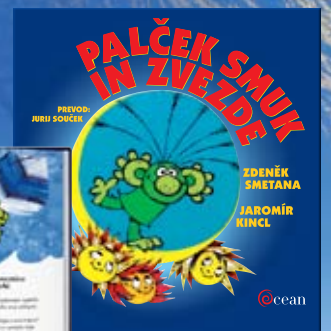
Učila International, 2013, t. v., 16 str., 19,90 €/knjigo

Poučne knjige za otroke, stare od štiri do sedem let, predstavljajo številna temeljna znanja o svetu malo drugače. Navihana deklica Lucija ob pomoči Malega vseveda v knjigi *Pri nas doma* razmišlja, kakšno bi bilo življenje brez gospodinjskih aparatov, kako pride voda v kopalnico in kako deluje telefon. Otroci dobijo v knjigah s številnimi skritimi zavihki odgovore na mnoga svoja vprašanja. Kaj se dogaja *Pri zdravniku*? Zakaj je treba redno umivati zobe in zakaj je treba pri prehladu držati robček pred usti in nosom? V knjigi *Odkrivamo vesolje* Bela pritikavka pomaga razumeti gibanje v vesolju, odkriva nebesna telesa in razloži, kako so ljudje pristali na Luni. Če vašega malčka zanima, kakšna je bila Zemlja pred davnimi časi, skupaj prelistajte knjigo *Vse o dinozavrih* in se podajte v mezozoik med velikanske rastlinojede in mesojede dinozavre. V knjigi *Nevarne živali* pa si s pomočjo radovednega krokodila pogledajte, zakaj so nekatere živali strupene, kako si nastavlja-jo pasti, lovijo plen in kako se branijo. Lahka in razumljiva besedila z natančnimi ilustracijami bodo za nekaj časa zagotovo potešila vedoželjnost vašega malčka. > RENATE RUGELJ

PALČEK SMUK IN ZVEZDE

Za tako gosto meglo, da bi jo lahko rezal, mogoče pa še malo dlje, leži ribnik Brbotalnik. Čez dan je to čisto navaden ribnik, a ko ga zvečer prekrije črna črna tema, se začnejo tam dogajati čudne reči ...

Prevod: Jurij Souček

9 zgodb
60 strani
23,5 x 23,5 cm
trda vezava

Redna cena: 19,99 EUR
Promocijska cena za naročila
do 11. 4. 2014: 15,99 EUR

Naročila: info@ocean-si.com/040 911 411
www.ocean-si.com

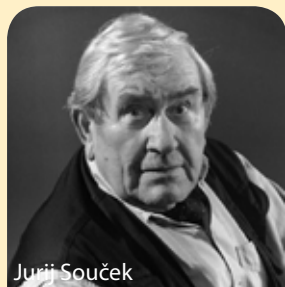
Palček Smuk in zvezde

Jaromír Kincl

ilustracije: Zdeněk Smetana

prevod: Jurij Souček

Ocean, 2014, t. v., 54 str., 19,99 €

Jurij Souček

»Za tako gosto meglo, da bi jo lahko rezal, leži ribnik Brbotalnik. Čez dan je to čisto navaden ribnik, a ko zvečer nanj leže črna črna tema, se začno tam dogajati čudne reči. V mlaki najprej nekaj zabrbota, v bičevju nekaj počí ... in potem se prika-

že palček SMUK.« Nekako tako se je začnela ena najbolj gledanih risank mojega otroštva. Nepozabni glas Jurija Součka se je tako globoko zasidral v mojo podzavest, da sem ga slišala celo ob prebiranju zgodbic, ki jih je Souček odlično prevedel in so zbrane v pričujoči knjigi. Za vse, ki junaka še ne poznate, naj povem, da je Smuk nemiren zelen škratek, radoveden kot miška, ki prijateljuje z zvezdami na nebu. Kljub temu da je velika dobričina, se pogosto znajde v godlji. Nekega dne je tako prehiteval Veliki voz, in čeprav dobro veste, kako je videti Veliki voz, si ne morete niti približno predstavljati, zakaj tako počasi drsi po nebu. V eni od zabavnih prigodic je reševal tudi nebesnega Raka in preliščil samega nebesnega Strelca, pa skupaj z Vodnarjem je uredil, da je deževalo, in iz žalostnega nebesnega Zmaja naredil veseli vrtiljak za zvezdice. Smukove dogodivščine poleg velike mere zabave in dobrega branja v izbranem jeziku otrokom omogočajo tudi prve resne poglede v nočno zvezdno nebo, kjer prav zdaj morda palček Smuk rešuje kako zvezdico. > RENATE RUGELJ

Jutranji zbor

Suzanne Barton

prevod: Miha Sužnik

Zala, 2014, t. v., 28 str., 17,95 €

Avtorica besedila in ilustracij nežno, minimalistično ustvari zgodbo slavčka Svita (posrečeno ime v slovenščini), ki občuduje čudovito ptičje petje, saj ga prebuja vsako jutro. »Kdo tako čudovito prepeva?« se sprašuje in raz-

iskuje bližnjo okolico ter spoznava njene prebivalce. Niti sova, niti miška, niti žaba. To je čudovit jutranji ptičji zbor in Svit jih iskreno občuduje. Tudi sam bi bil rad postal del njega. Svit se trudi, da bi prišel zjutraj na avdicijo, vadi ves večer, zjutraj pa sladko zaspi ... Seveda ne izgubi upanja, vadi in vadi ob zvezdah, ki so mu sopotnice v večerih. In njegovo petje ob večerih prav čudovito odzvanja ... A zborček ga ne sprejme medse. Svit ima drugačno pot – ni lepo samo petje ob zori, pač pa tudi ob sončnem zahodu.

Zdi se mi, da je to ena tistih slikanic, ki je namenjena tako otrokom kot odraslim ...

Zdi se mi, da je to ena tistih slikanic, ki je namenjena tako otrokom kot odraslim, kajti lepota ne pozna starosti – lahko jo uživamo ob jutrih ali večerih, še najbolje pa od jutra do večera. > SABINA BURKELJCA

Živa in skrivnost Mumije

Žiga X. Gombač

ilustracije: Ivan Mitrevski

Vilinia, zbirka Živa iz muzeja,

2014, m. v., 56 str., 11,99 €

Ivan Mitrevski in Žiga X. Gombač

Deklica Živa ima čudežne sposobnosti: kadar se v muzeju dotakne katerega starodavnega predmeta, jo ta prestavi nazaj v čas, v katerem je bil predmet izdelan, tam pa mora pogosto rešiti kak zgodovinsko pomemben zaplet. Do zdaj je Živa s pomočjo zlatega našivka raziskovala bronasto dobo na Bledu, viteški meč pa jo je odpeljal daleč v srednji vek.

V tretje se je Živa v muzeju po naključju dotaknila pokrova sarkofaga edine egipčanske mumije pri nas. V njej počiva ključar Amonovega templja Akesuita in ... POK ... v hipu se je znašla v starem Egiptu, v času faraona Taharke, šestindvajsetega v dinastiji, ko so Egiptu vladali temnopolti faraoni. Tam je srečala svečenika Akesuito in mladega Taharko, ki so ga ogrožali pretkani tekmeči. Ugotovila je, da se znotraj Amonovega templja godijo vrhunske zgodovinske spletke. Nepripravljena Nahuher in Krokomama si želita zasesti prestol pravičnega Taharke in bi rada Egiptu zavladovala z zvijačo. Deželi ob Nilu se obetajo mračni časi, zato je treba zarotnika ustaviti. Bo Živa uspela? Razgibane zgodbe in barvite ilustracije navihane devetošolke za Narodni muzej Slovenije pripravljata Žiga X. Gombač in Ivan Mitrevski in z njima sta tako potovanje po muzeju kot potovanje po zgodovini lahko zelo zabavna. > RENATE RUGELJ

Krheljček bo moj

Michael Rosen; ilustracije: Tony Ross

prevod: Sabrina Žgajnar Meze

Skrivnost, 2014, t. v., 76 str., 15,90 €

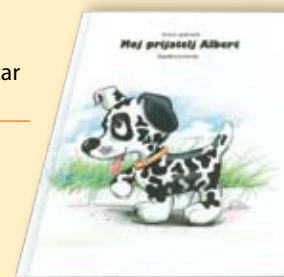

Berta si je že dolgo želela psa. Ta želja se ji je končno uresničila. Z mamico sta odšli do trgovine s hišnimi živalmi, kjer ju je neki gospod napotil do kužka. Berta najprej sploh ni vedela, zakaj morata k njemu, a že kmalu ji je bilo vse jasno. Pes ji je namreč hotel postaviti nekaj vprašanj. Recimo to, kako bi mu dala ime. Berta je odgovorila, da bi bil Lesi, a pes se ni strinjal s tem imenom in ji je povedal, da bi bil raje Krheljček. To pa zato, ker je imel rad jabolčne krljle. Vseeno je na koncu odšel domov z Berto in mamico, ker sta mu bili všeč. V tej zabavni knjigi me je najbolj navdušil govoreči kuža. Tudi sama bi rada imela takšnega. > LANA POLJANŠEK, 9 LET

Moj prijatelj Albert

Ernest Jazbinšek; ilustracije: Marijan Pečar

samozaložba, 2014, t. v., 36 str., 18 €

V lepo ilustrirani knjigi je zbranih enajst prikupnih zgodbic o navihanem in razposajenem psičku Albertu. Njegova igrivost ga vedno znova spravi v težave. Vas zanima, kako je ubogi Albert našel novega gospodarja in svoj novi dom? Ali veste, da mu doma nagaja muček Pepi in da mora vedno znova tekmovati za pozornost prijazne gospodinje Metle? In kako rad bi se igral z zlatimi ribicami v ribniku ... Čudovite zgodbe za mlajše osnovnošolce. > RENATE RUGELJ

Razmislek

Cvetka Bevc

ilustracije: Adriano Janežič

Morfem, 2013, t. v., 24 str., 19,53 €

Glavni junak Petrček je zaradi svoje nagajivosti pogosto poslan v kot, kjer mora razmisliti o svojih dejanjih. Pri tem mu pomaga poosebljeni Razmislek, s pomočjo katerega ugotovi, da se mu godi krivica, saj bi se včasih moral z Razmislekom pogovoriti tudi kdo drug. Na primer njegova prav tako navihana sestra Bibi ali preveč zaposlena mama, celo očka, ki ga kljub obljubam še vedno ni uspel odpeljati na nogometno tekmo. Kot nas pouči Razmislek, pa za vse velja, da si kota sploh ne bi prislužili, če bi o dejanjih razmislili, še preden jih storijo. > KRISTINA SLUGA

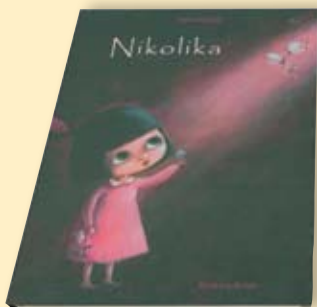
Čisto prvi poljubček

Guido van Genechten

prevod: Stana Anželj

Sanje, 2014, t. v., 23 str., 13,95 €

Roza flamingo z glasnim razmišljanjem o poljubčkih vnese nemir med živali. Kdo si je sploh izmislil prvi poljubček? Kako se je začelo ljubčkanje? So bili to levi, ko so se s šapicami nežno igrali, ali morda medvedki, ko so se drgnili s smrčki, morda celo žirafe, ki so prepletale svoje rozičke ... Topla, lepo ilustrirana slikanica za male in velike poljubovalce. > RENATE RUGELJ

Nikolika

Irena Štusej; ilustracije: Kristina Krhin

Morfem, 2013, t. v., 20 str., 18,80 €

Nikolika se neznansko boji teme. Ko se sredi noči prebudi, si najbolj želi, da bi čim prej napočil dan. Med težkim čakanjem se spomni na knjige pravljic, ki najbrž tako kakor ona težko čakajo,

da se zdani. Med njihovimi platnicami se namreč skrivajo hudobni junaki, ki vlivajo deklici strah v kosti. Sodobna pravljica bo malega bralca (pa tudi njegove starše) osvojila s prikupnimi ilustracijami, ki so delo Kristine Krhin, in pozitivnim naukom, da za nočjo vselej pride dan, strah pa lahko premaga vsak, ki se tako odloči. > AJDA JANOVSKY

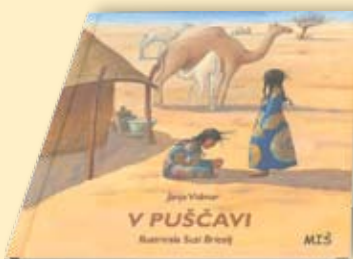
V puščavi

Janja Vidmar

ilustracije: Suzi Bricelj

Miš, zbirka Okrog sveta, 2014, t. v., 22 str., 19,95 €

Življenje otrok je v različnih delih sveta lahko zelo različno. Kar je enemu čista zabava, je drugemu morda resno in odgovorno delo. Težko si predstavljam, da bi naši otroci pobirali kamelje govno, da bi si z njim v puščavi zakurili ogenj, a za nomadski deklici Darrur in Dasin je to čisto vsakdanje opravilo, tako kot je Tuaregom nasploh normalno sožitje s kamelami v puščavi. Čudovito in poučno. > RENATE RUGELJ

Usoa, prišla si kot ptica

Patxi Zubizarreta

ilustracije: Elena Odriozola

prevod: Barbara Pregelj

Malinc, 2012, t. v., 26 str., 15,99 €, dvojezična

Dvojezična slikanica (tudi v španščini), ki je oblikovana v skladu s priporočili za bralce z disleksijo, subtilno tematizira perečo problematiko begunstva.

V središču zgodbe je deklica Usoa, ki jo njena mama v Afriki posadi na letalo in pošlje naproti novemu življenju. Usoa, katere ime pomeni »deklica, ki je prišla kot ptica«, se nastani pri prijazni evropski družini, njena edina »prtlijava« in hkrati vez s preteklostjo pa je materino pismo. Avtor postopoma razkrije njegovo vsebino in pojasni, zakaj ni prav, da imamo kakršne koli predsodke. > KRISTINA SLUGA

O polžku Izidorju

in druge živalske zgodbe

Anamarija Volk Zlobec

ilustracije: Nejka Selišnik

Goriška Mohorjeva družba,

2013, t. v., 70 str., 16 €

Uveljavljena otroška pisateljica, avtorica pred več kot desetimi leti izdane zbirke *Dogodivščine krave Rozine*, se vrača z novo zbirko pravljic. Tudi te se, kot večina njenih del, sukajo okrog usod različnih živali od polžka, ježka, žabic in murenčka pa do bolhe in medvedov. V zabavne živalske zgodbe je neprisiljeno vtakana misel o pomembnosti ohranjanja narave, ki malega bralca spodbuja k spoštljivemu ravnanju z njenimi bogastvi in lepotami. Pravljice so opremljene s prikupnimi ilustracijami slikarke Nejke Selišnik. > AJDA JANOVSKY

Izbira prave knjige

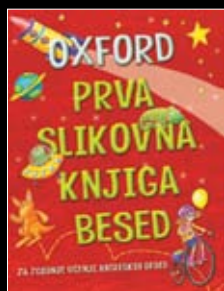
www.hartpublishing.si

Informacije in spletna knjigarna:
www.hartpublishing.si
hartpublishing@gmail.com

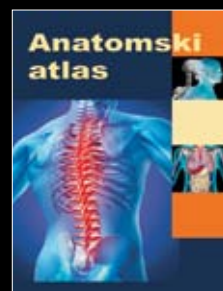
"Najsodobnejši slovar za vse šolske teme."

"Za prve angleške besede!"

"Osupljiv prikaz neverjetnih sposobnosti živali."

"Popoln priručnik o sestavi človeškega telesa."

"Vojni konj polni dvorane v Londonu."

Od nekdaj rada in veliko berem. Če ste ob tem pomislili na kupe debelih romanov, je ta predstava sicer pravilna, vendar pomanjkljiva. Ti romani in (v precej manjših količinah) druge leposlovne stvaritve so se namreč vedno družili z neleposlovnimi knjigami, pa tudi z besedili v drugih oblikah, ne samo knjižnih. Z leti sem celo ugotovila, da so romani polnili tisti sivi cekar, s katerim sem jih v osnovni šoli prinašala iz zagorske knjižnice (in jih čez nekaj dni prebrane odnašala nazaj), stvarna literatura pa je že takrat počasi začela polniti moje omare (in tam ostala do danes).

Nataša Detič

»Končno imam priložnost razmerje med leposlovjem in stvarno literaturo uravnovežiti po svoje.«

Nekateri naslovi te, tako imenovane stvarne literature (nekateri jo poimenujejo tudi poučna literatura) me spremljajo že iz otroštva. S knjižne police mojih staršev so mi v spominu ostale *Guinnessova knjiga rekordov*, *Atlas sveta* in *Verbinčev Slovar tujk*, ki so skupaj z drugimi knjigami na polici vsa leta prebivale v natančno določeni stalni postaviti, ki se je še zdaj živo spominjam.

Police in predali v otroški sobi tovrstnega zaporedja in stalnosti seveda nikoli niso poznali. Enkrat je bila v ospredju *Mojca Pokrajculja*, drugič *Hišica iz kock*, v osnovni šoli pa so se med slikanice začele mešati prej omenjene »stvarne« prijateljice. Prva med njimi, ki sem si jo v tretjem razredu kot navdušena obiskovalka krožka ročnih del tako zelo želela, da se me je na koncu usmilil Dedek Mraz, je bila *Makrame kot umetnost in konjiček za prosti čas* (izšla pri Mladinski knjigi leta 1984). Skupaj s črno-belo knjigo o pletenju *Ena leva, ena desna* (izšla pri Centralnem zavodu za napredek gospodinjstva leta 1969) imata še danes častno mesto med mojimi knjigami in nikoli ne romata na daljše počitnice v klet ali na podstrešje, ampak (zaradi nostalgije) vedno ostajata pri roki.

V času študija slovenistike in rusistike so se v moje domače omare enakovredno priseljevale jezikoslovne strokovne knjige in romani, ki so zame še vedno leposlovje v najlepši obliki. Poleg knjig pa sem vedno rada brala najrazličnejše revije in časopise, pa tudi obvestila v čakalnicah zdravstvenega doma, vozne rede vlakov z vsemi številčnimi opombami vred, podrobne programe izletov in turističnih potovanj, ilustrirane razlage poskusov iz Hiše eksperimentov na ljubljanskih trolah, skratka vse, kar se je kje dalo prebrati. Prijatelji so to opažali in občasno tudi komentirali, v smislu: »A moraš ti res vse prebrati?« Ob tem mi je postalo jasno, da vsi ljudje niso nagnjeni k branju. Nekateri celo sploh ne berejo.

Eden od razlogov za visok delež otrok »nebralcev« (ki postanejo odrasli »nebralci«), je tudi dejstvo, da sistem obveznega in priporočenege branja v vrtcu in šolah otroke še vedno usmerja v branje predvsem leposlovja, v veliko manjši meri pa se na priporočilnih ali zapovedanih seznamih pojavljajo naslovi stvarne literature. Če želimo, da bi otroci radi brali, jim je treba v branje ponuditi tisto, kar radi berejo, drugače jim bomo branje za vedno priskutili.

Pogosto mišljenje je, da družboslovci raje in več berejo kot naravoslovci, toda to je verjetno samo stereotip, ki je spet povezan s tem, da pod pojmom »branje« razumemo samo branje leposlovja. Nek inženir

morda kot otrok ni užival v recitiranju otroških pesmi ali vživljanju v katerega od likov iz *Desetega brata*, ampak to še ne pomeni, da ni rad bral (čeprav je imela njegova učiteljica tako mnenje o njem). Če je doma požiral poljudnoznanstvene knjige, ona verjetno za to sploh ni vedela, ker mu ni nikoli dala možnosti, da bi za bralno značko povedal obnovo svoje najljubše ilustrirane enciklopedije strojev in naprav.

Še danes sistem priporočenege in obveznega branja v vrtcu in šoli po krivici zanemarja poljudnoznanstvene otroške knjige. Po mnenju dr. Livije Knaflič, strokovnjakinje za družinsko pismenost, bi morala biti na vseh priporočilnih seznamih leposlovje in stvarna literatura zastopana enakovredno, torej vsak pol, saj z obema dosežemo iste cilje. Večina seznamov v naših šolah pa vsebuje devetdeset odstotkov leposlovja. Skrajni čas je, da se to spremeni in na seznamе vstopijo kakovostne knjige o dinozavrih, vlakih, vremenskih pojavih ...

Po naključju sem dve leti po diplomii dobila službo urednice v Tehniški založbi Slovenije, ki takrat v programu ni imela leposlovja. V tistem obdobju sem popoldne in zvečer brala še jezikoslovne strokovne komade za svoje podiplomske izpite in pisala magistrsko nalogo, ponoči pa lektorirala. Takrat sem, skratka, brala, brala in brala. Ampak skoraj nič leposlovja. In (spet) po naključju sem se po končanem magisteriju znašla v Znanstveni založbi Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, kjer sem se srečevala z znanstvenimi monografijami, zborniki in učbeniki številnih oddelkov te fakultete. In spet nismo izdajali leposlovja. Ko sem se v Tehniško založbo Slovenije vrnila kot direktorica programov, sem se zavzemala za to, da založba kot glavino svojega programa ohrani poljudno-znanstveno literaturo, po kateri je že desetletja prepoznavna, saj je to med drugim tudi njena konkurenčna prednost pred drugimi slovenskimi založbami.

Zdaj imam končno priložnost razmerje med leposlovjem in stvarno literaturo uravnovežiti po svoje, v svoji lastni založbi. Velik poudarek je na otroških knjigah in upam, da mi bo v nekaj letih uspelo doseči razmerje pol/pol. Zato, da bi vsi otroci radi brali, vsak po svoje.

Nataša Detič je avgusta 2013 ustanovila založbo Ocean. Pred tem je enajst let delala v založništvu, od tega pet let kot urednica učbenikov v Tehniški založbi Slovenije, tri leta kot vodja Znanstvene založbe Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani in tri leta kot direktorica programov Tehniške založbe Slovenije. Od leta 1998 tudi redno lektorira, tako leposlovna kot neleposlovna besedila.

Knjige založbe UMco, zbirki Preobrazba in Angažirano

Tim Parks PRI MIRU SEDETI NAS UČI

*Kako je skeptik iskal
ozdravljenje in oživljenje.
Ultimativna knjiga o
telesu in zdravju!*

368 strani, **28,90 €**

Jonathan Haidt PRAVIČNIŠKI UM

*Zakaj dobre ljudi ločujeta
politika in religija.
»Knjiga, ki predstavlja
mejnik pri človeškem
razumevanju samega sebe.«
– The New York Times*

470 strani, **28,90 €**

Chris Anderson IZDELOVALCI

*Nova industrijska
revolucija; priložnosti,
ki jih 21. stoletje nudi
novim podjetnikom.*

256 strani, **24,90 €**

UMco

Naročila sprejemamo: po telefonu 01/520 18 39 • po e-pošti urednistvo@umco.si • na spletni strani www.bukla.si
UMco, d. d., Leskoškova 12, 1000 Ljubljana • Knjige založbe UMco so na voljo tudi v vseh boljše založenih knjigarnah!

Književna noć knjige

svetovni dan knjige

sreda

23. 4. 2014

od 18 do 01 h

nocknjige.si

Za prireditve v
vašem kraju
spremljajte

www.nocknjige.si in
[www.facebook.com
/nocknjige](https://www.facebook.com/nocknjige).

Ob svetovnem
dnevu knjige se
bodo v Sloveniji
zvrstili številni
knjižni dogodki.

ORGANIZATORJI:

založba in festival Sanje
Društvo slovenskih pisateljev
Narodna in univerzitetna knjižnica
revija Bukla
založba Morfem
inicijativa Skupaj za knjigo
Združenje slovenskih splošnih knjižnic
Mestna knjižnica Ljubljana
Društvo slovenskih književnih prevajalcev
založba Beletrina
knjižarna Libris
Šolski center Slovenske Konjice-Zreče (Noč branja)
Javni sklad za kulturne dejavnosti
Društvo Bralna značka Slovenije – ZPMS
Amnesty International Slovenija
Slovenska sekcija IBBY

Slovenska
nacionalna komisija
za UNESCO

Organizacija Zrušenih
narodov za sodelovanje
znanosti in kulturo

Jezik je živ. Jezik je naš.

Slika je simbolična.

60 €
prihranka
v prednaročilu

Izide oktobra.

- 110.180 slovenskih besed v 97.631 geslih
- Besedje iz doslej najdaljšega obdobja – od druge polovice 19. stoletja do leta 2013
- Po več kot dvajsetih letih druga izdaja
- Vključeno tudi novejše besedje zadnjih desetletij
- S knjižno izdajo dobite tudi dostop do elektronske različice
- **Temeljna knjiga vseh, ki govorimo slovensko!**

Medijska pokrovitelja:

DELO

Informacije in naročanje:

☎ 080 12 05 📖 v knjigarnah 🌐 www.mladinska.com/sskj 🗣️ pri zastopnikih